

LATVIJAS REPUBLIKAS VALSTS KONTROLE
Ceturtais revīzijas departaments

SKANSTES IELA 50, RĪGA, LV – 1013
tālr. 67017505, 67017510, fakss 67017673, e-pasts: ceturtais@lrvk.gov.lv

IEROBEŽOTA PIEEJAMĪBA

Satiksmes ministrijas
valsts sekretāram
a.god. A.Matīsa kungam
Gogoļa ielā 3, Rīgā, LV-1743

REVĪZIJAS ZIŅOJUMS

Rīgā

01.12.2011.

Nr.5.1-2-9/2011

**Valsts kapitālsabiedrību darbības valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas jomā likumības
un izmaksu efektivitātes izvērtējums**

Revīzijas juridiskais pamatojums	4
Revīzijas mērķis	4
Valsts kontroles revidentu atbildība	4
Revidējamās vienības atbildība	4
Revīzijas apjoms	4
Kopsavilkums	5
Revidējamās jomas īss raksturojums	9
Revīzijas konstatējumi, secinājumi un ieteikumi	14
1. Satiksmes ministrijas īstenotā autoceļu attīstības un uzturēšanas politika	14
1.1. Satiksmes ministrijas izstrādāto autoceļu attīstības un uzturēšanas politikas plānošanas dokumentu veidu atbilstība normatīvo aktu prasībām	14
1.1.1. Politikas plānošanas dokumentu veidu un satura atbilstība normatīvo aktu prasībām	14
1.1.2. Politikas plānošanas dokumentu apstiprināšanas kārtības atbilstība normatīvo aktu prasībām	20
1.2. Satiksmes ministrijas izstrādātās autoceļu uzturēšanas un attīstības politikas ieviešanas uzraudzība	21
2. Satiksmes ministrijas veiktā kapitālsabiedrību pārvaldība	23
2.1. Kapitālsabiedrību interešu sabalansētība	23
2.2. Kapitālsabiedrību darbības analīze	28
2.3. Kapitālsabiedrību ilgtermiņa stratēģiju formalizēšana	31
3. Valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu un finansējuma plānošana	32
4. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” sniegto pakalpojumu cenas	34
4.1. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” sniegto pakalpojumu un pārdoto preču cenu noteikšanas mehānisms	34
4.2. Valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu cenas	36
4.2.1. Publiskā iepirkuma par tiesībām veikt valsts autoceļu kompleksās ikdienas uzturēšanas darbus laika posmā no 01.10.2007. līdz 30.09.2014. norise	36
4.2.2. Plānoto un noslēgto līgumu summu un būtiskāko pakalpojumu cenu veidojošo elementu salīdzinājums	38
4.2.3. Pakalpojumu cenu atšķirības 12 noslēgtajos līgumos	40
4.2.4. Līgumu grozījumi un pakalpojumu cenu izmaiņas	41
4.3. Autoceļu ikdienas uzturēšanas pakalpojumu cenu salīdzinājums valsts un pašvaldību līgumos	43
4.4. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” finansiālās darbības rezultāti	45
5. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” izdevumi	48
5.1. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” izdevumi atlīdzībai	48
5.1.1. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” noteiktās atlīdzības atbilstība normatīvajiem aktiem	48
5.1.2. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” personāla noslodze	54
5.2. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” iepirkumi pakalpojumiem un materiāliem	57
5.3. Pamatlīdzekļu izmantošanas izmaksas	62
5.3.1. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” tehnoloģisko iekārtu un mašīnu nolietojums	62
5.3.2. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” tehnoloģisko iekārtu un mašīnu izmantošanas efektivitāte	65
5.3.3. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” tehnoloģisko iekārtu un automašīnu iznomāšana	66
6. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” investīcijas	67
6.1. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” investīciju budžeta plānošana un kontrole	67
6.2. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” investīciju finansēšana	68

NAV KLASIFICĒTS

3

7. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu izpildes kontrolē un nodošana pasūtītājam	69
8. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” izstrādātās informācijas sistēmas	71

Revīzijas juridiskais pamatojums

1. Pamatojoties uz Valsts kontroles likuma 2.pantu un Valsts kontroles Ceturtā revīzijas departamenta 03.05.2011. revīzijas uzdevumu Nr.5.1-2-9/2011, veikta likumības revīzija „Valsts kapitālsabiedrību darbības valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas jomā likumības un izmaksu efektivitātes izvērtējums”.
2. Revīziju veica vecākais valsts revidents A.Jakovļevs, informāciju sistēmu auditors V.Kaļupnieks, valsts revidentes I.Pavāre, L.Trapenciēre un M.Lankovska (revīzijas grupas sastāvā līdz 30.09.2011.).

Revīzijas mērķis

3. Revīzijas mērķis ir gūt pārliecību, ka valsts autoceļu ikdienas uzturēšanai piešķirtais valsts budžeta finansējums tiek plānots un izlietots likumīgi (atbilstoši normatīvajiem aktiem) un izmaksu ziņā efektīvi.

Valsts kontroles revidentu atbildība

4. Valsts kontroles revidenti ir atbildīgi par revīzijas ziņojuma sniegšanu, kas pamatojas uz revīzijas laikā gūtiem atbilstošiem, pietiekamiem un ticamiem revīzijas pierādījumiem.

Revidējamās vienības atbildība

5. Satiksmes ministrija, VAS „Latvijas Valsts ceļi” (vienotais reģistrācijas Nr.40003344207) un AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” (vienotais reģistrācijas Nr.40003356530) ir atbildīgas par normatīvo aktu ievērošanu un revidentiem sniegtās informācijas patiesumu.

Revīzijas apjoms

6. Revīzija ir veikta saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem starptautiskajiem revīzijas standartiem. Revīzija ir plānota un veikta tā, lai iegūtu pietiekamu pārliecību par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanai piešķirtā valsts budžeta finansējuma plānošanu un izlietošanu.
7. Revīzija aptvēra laika posmu no 01.01.2009. līdz 30.06.2011. Vērtējot AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” pakalpojumu tarifu aprēķinu, tika izmantota informācija par laika posmu, sākot no 2007.gada.
8. Revīzijā tika pārbaudīta:
 - 8.1. Satiksmes ministrijas:
 - 8.1.1. īstenotā valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas politika;
 - 8.1.2. organizētā kapitālsabiedrību pārvaldība;
 - 8.2. VAS „Latvijas Valsts ceļi” īstenotā valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu plānošana, veikšana un uzraudzība;
 - 8.3. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”:
 - 8.3.1. pakalpojumu tarifu aprēķina pamatotība;
 - 8.3.2. izdevumi atlīdzībai un darbinieku darba organizācijas efektivitāte;
 - 8.3.3. veikto iepirkumu caurskatāmība un lietderība;
 - 8.3.4. mašīnu un tehnoloģisko iekārtu iegādes pamatojums un izmantošanas efektivitāte;
 - 8.3.5. veiktā valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu izpildes kontrole VAS „Latvijas Valsts ceļi”;

8.3.6. izmantoto informācijas sistēmu darbība.

9. Revīzijas pierādījumu iegūšanai tika veikta dokumentu pārbaude, izvērtēšana un analīze, intervētas Satiksmes ministrijas, VAS „Latvijas Valsts ceļi” un AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” atbildīgās amatpersonas.
10. Revīzijas laikā ir iegūti pietiekami un atbilstoši revīzijas pierādījumi, pamatojoties uz kuriem ir sagatavots revīzijas ziņojums.

Kopsavilkums

11. Satiksmes ministrija kā vadošā valsts pārvaldes iestāde transporta un sakaru nozarē nav veikusi pietiekamas darbības, lai noformulētu un efektīvi īstenotu skaidru un uz rezultātu orientētu autoceļu ikdienas uzturēšanas politiku un nozares pārvaldību:
 - 11.1. nav aktualizējusi vidēja termiņa politikas plānošanas dokumentus atbilstoši normatīvo aktu¹ prasībām, tajā skaitā:
 - 11.1.1. Transporta attīstības pamatnostādņēs 2007.-2013.gadam² nav iekļāvusi uzdevumu un pasākumu izpildes termiņus, kā arī politikas rezultātam ir noteikusi rezultatīvos rādītājus, nenosakot to mērītājus;
 - 11.1.2. Valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas stratēģiju 2007.-2014.gadam³ nav strukturējusi atbilstoši normatīvā akta⁴ prasībām, nav noformulējusi politikas rezultātus un rezultatīvos rādītājus, kā arī ir noteikusi darbības rezultātus, bet daļai no tiem nav noteikusi izmērāmus rezultatīvos rādītājus, tādējādi neievērojot normatīvo aktu prasības⁵ un ierobežojot iespējas izvērtēt politikas mērķu sasniegšanas pakāpi;
 - 11.2. valsts autoceļu pārvaldi un finansējuma administrēšanu Satiksmes ministrija ir deleģējusi VAS „Latvijas Valsts ceļi”, nenodrošinot pietiekamu un efektīvu deleģētās funkcijas uzraudzību, jo:
 - 11.2.1. deleģēšanas līgumā nav noteikusi izmērāmu kapitālsabiedrības izpildāmo darbu apjomu, kas liedz iespēju izvērtēt finansējuma izlietojuma pamatotību;
 - 11.2.2. izvērtējot VAS „Latvijas Valsts ceļi” iesniegtos pārskatus un rēķinus, salīdzina tikai finansējuma apguvi pret plānoto.
 - 11.3. politikas plānošanas dokumenti, normatīvie akti un Satiksmes ministrijas faktiskā rīcība nozares pārraudzībā nesniedz skaidru priekšstatu par AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” vietu un lomu valsts autoceļu ikdienas uzturēšanā, jo AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”, kura laika posmā no 2007. – 2014.gadam vienīgā veic valsts autoceļu ikdienas komplekso uzturēšanu, saņemot valsts budžeta finansējumu Ls 278,5 milj. apmērā, vienlaikus tiek uzskatīta gan par brīvā tirgū darbojošos komersantu, gan par tādu stratēģiski svarīgu uzdevumu veicēju, kuru izpildi spēj nodrošināt tikai valstij 100% piederoša kapitālsabiedrība

¹ Attīstības plānošanas sistēmas likuma Pārejas noteikumu 2.punkts, MK 13.10.2009. noteikumu Nr.1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi” 12.punkts.

² MK 12.07.2006. rīkojums Nr.518 „Par Transporta attīstības pamatnostādņēm 2007.-2013.gadam”, precizētas ar MK 10.03.2010. rīkojumu Nr. 140 „Grozījumi Transporta attīstības pamatnostādņēs 2007.-2013.gadam”.

³ Satiksmes ministrijas 28.09.2005. rīkojums Nr.160 „Par „Valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas stratēģiju 2007.-2014.gadam””.

⁴ MK 13.10.2009. noteikumu Nr.1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi” 12.punkts.

⁵ Attīstības plānošanas sistēmas likuma Pārejas noteikumu 2.punkts, MK 13.10.2009. noteikumi Nr.1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi”.

12. Ņemot vērā, ka trūkumi nozares politikas formulēšanā un nepietiekama kapitālsabiedrību pārvaldība rada priekšnosacījumus neefektīvai kapitālsabiedrību darbībai, Valsts kontroles revidenti veica izlases veida pārbaudes AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” un konstatēja darbības un finansējuma izlietošanas optimizācijas iespējas jomās, kas ietekmē autoceļu ikdienas uzturēšanas izmaksas.

Cenu un investīciju politika, izmaksu uzskaitē un kontrole

13. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nav noteikusi vienotu cenu politiku un izstrādājusi pakalpojumu pašizmaksas aprēķināšanas kārtību, nodrošinot tādu izmaksu uzskaiti, kas ļautu gūt pārlicību, ka spēkā esošās valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas pakalpojumu cenas ir pamatotas, piemēram:

- 13.1. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” rīcībā, sagatavojot piedāvājumu publiskajam iepirkumam⁶ par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas pakalpojumu sniegšanu visos 12 reģionos, kura rezultātā akciju sabiedrība ieguva pasūtījumu Ls 278,5 milj. apmērā, nebija kvantitatīvu datu, kas ļautu noteikt valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas faktiskās/prognozējamās izmaksas, un AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” pakalpojumu cenas netika veidotas, izmantojot pamatotus datus.

Piemēram, ja līgumā ar AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” par Rīgas rajona autoceļu ikdienas uzturēšanu būtu paredzēti ar pārējiem 11 līgumiem par citu reģionu autoceļu uzturēšanu salīdzināmi līguma summas aprēķina nosacījumi⁷, valsts autoceļu ikdienas uzturēšana 2007. – 2014. gadā valsts budžetam būtu izmaksājusi par aptuveni Ls 2,5 milj. mazāk.

Revīzijā nebija iespējams gūt pārlicību par atšķirīga virsizdevisumu, peļņas pieskaitījuma un cilvēkstundas apmēra noteikšanas pamatojuma esamību 12 noslēgtajiem līgumiem par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanu.

- 13.2. pastāv būtiskas cenu atšķirības salīdzināmiem pakalpojumiem līgumos, kurus AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” ir noslēgusi ar VAS „Latvijas Valsts ceļi” par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanu un līgumos ar pašvaldībām par pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanu, kas par vienu un to pašu darbu veikšanu līgumos ar pašvaldībām ir gan par [Ierobežotas pieejamības informācija]% zemākas, gan par [Ierobežotas pieejamības informācija]% augstākas nekā līgumos ar VAS „Latvijas Valsts ceļi”, un cenu noteikšanas aprēķini nav izsekojami.
14. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” visas administrācijas izmaksas attiecinātas tikai uz valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbiem, kas ir tikai viens no darbības virzieniem un neatbilst iekšējā normatīvā akta⁸ nosacījumiem, sniedzot arī maldīgu priekšstatu par katras pakalpojumu grupas rentabilitāti.
15. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” saimnieciskās darbības gada izmaksas netiek aprēķinātas atbilstoši faktiskajai situācijai, jo ir noteikts nepamatoti īss pamatlīdzekļu lietderīgās lietošanas laiks, radot situāciju, ka 70% no saimnieciskajā darbībā izmantotajām tehnikas vienībām ir pilnībā amortizētas.
16. Ilgtermiņa ieguldījumu finansēšanai pamatā tiek izmantoti aizņemtie līdzekļi, lai gan AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” rīcībā pastāvīgi ir naudas līdzekļu atlikumi, kas pieļautu

⁶ VAS „Latvijas Valsts ceļi” publiskais iepirkums Nr.LVC07/73 „Par tiesībām veikt valsts autoceļu kompleksās ikdienas uzturēšanas darbus laika posmā no 2007.gada 1.oktobra līdz 2014.gada 30.septembrim”.

⁷ 1 cilvēkstundas izmaksas, virsizdevisumu % un peļņas pieskaitījumu%.

⁸ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 17.01.2011. ar valdes lēmumu Nr.02/2 apstiprināto „Noteikumu par AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” sniegto pakalpojumu un derīgo izrakteņu ieguves ieņēmumu un izdevumu uzskaiti” 3.pielikuma 10.punkts.

būtiski palielināt pašu līdzekļu īpatsvaru investīciju finansēšanā un samazinātu procentu maksājumus par aizņemtajiem līdzekļiem:

- 16.1. laika posmā no 01.01.2009. līdz 30.06.2011. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” investēja tehnoloģiskajās iekārtās un mašīnās Ls 6 693 477, tajā skaitā izmantojot pašu līdzekļus Ls 1 655 134 apmērā, līzingu – Ls 5 038 343 apmērā;
- 16.2. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” rīcībā esošo naudas līdzekļu atlikums uz mēneša beigām bija vidēji:
 - Ls 3 641 328 apmērā 2009.gadā;
 - Ls 4 681 874 apmērā 2010.gadā;
 - Ls 6 366 381 apmērā 2011.gada pirmajā pusgadā.
- 16.3. revidējamajā laika posmā procentu maksājumus tika samaksāti Ls 1 086 615.
17. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nav noteikusi izmaksu efektīvu un vienlaicīgi – faktiskajai situācijai atbilstošu ilgtermiņa ieguldījumu izmantošanas un atjaunošanas politiku, kā rezultātā pastāv nepamatoti veiktu investīciju risks, jo:
 - 17.1. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nav pieejami patiesi dati par tehnoloģisko iekārtu un mašīnu faktisko vecumu, tādējādi kapitālsabiedrības vadībai nav informācijas par tehnoloģisko iekārtu un mašīnu faktisko vecumu un nepieciešamību to atjaunot;
 - 17.2. automašīnu un mehānismu uzskaites programmas „Automašīnu un mehānismu darba uzkaite” programmas dati par automašīnu un mehānismu vienību skaitu neatbilst grāmatvedības uzskaites datiem;
 - 17.3. programmā aprēķinot mašīnu un tehnoloģisko iekārtu noslodzi, netiek ņemtas vērā dīkstāvē esošās mašīnas un tehnoloģiskās iekārtas, bet tikai konkrētajā laika posmā faktiski izmantotās, savukārt aprēķinātā noslodze attiecināta uz visu pamatlīdzekļu grupu.
18. Revīzijā tika konstatētas ārpakalpojumu darījumus apliecinājošo pirmdokumentu nepilnības, kas nenodrošina iespēju izsekot saimnieciskā darījuma norisei un rada nepamatotu maksājumu risku, piemēram, izlases veidā pārbaudot Liepājas Ceļu rajona noslēgtos ārpakalpojumu līgumus tika konstatēti gadījumi, kad ar ārpakalpojuma sniedzēju netiek saskaņoti pakalpojumu apjomi un vienību cenas, kā arī netiek fiksēti iznomājamās tehnikas tehniskie parametri (piemēram, celtpēja).

Darba organizācija un procesu vadība

19. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” neveic personāla noslodzes analīzi un nav izstrādājusi iekšējos normatīvus, kas noteiktu nepieciešamā personāla skaitu veicamā darba izpildes nodrošināšanai, kā arī kritērijus nepilnā laika darba formas piemērošanai, kā rezultātā personāla izmaksas dažādos Ceļu rajonos ir atšķirīgas, kas, savukārt liecina par izmaksu optimizācijas iespējām –
 - 19.1. vidējais fiziskā darba veicēju skaits uz vienu ražošanas un tehniskā personāla darbinieku Ceļu rajonos ir diapazonā no 4,5 līdz 2,4 jeb atšķiras 1,9 reizes;
 - 19.2. [Ierobežotas pieejamības informācija];
 - 19.3. [Ierobežotas pieejamības informācija].
20. AS „Latvijas autoceļu uzturētāja” darba samaksas sistēma nav pilnībā pamatota un caurskatāma, jo:
 - 20.1. administrācijai un ražošanas un tehniskajam personālam noteiktās darba algas mainīgās daļas noteikšana nav izsekojama, un darba algas mainīgās daļas būtisks

pieaugums galvenokārt gada nogalē norāda uz risku, ka AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” minēto koeficientu izmanto, lai izlietotu plānoto finansējumu atlīdzībai;

- 20.2. neievērojot iekšējo tiesību aktu⁹ prasības par darba samaksas izmaksu attiecības līmeni pret kopējiem ieņēmumiem, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” ir pieļāvis faktisko izmaksu pārsniegumu pār iekšējā tiesību aktā noteikto 2009.gadā par Ls 138 555 un 2010.gada 1.pusgadā par Ls 537 764.
21. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” valdes rīcībā nav informācijas par Ceļu rajonu darbu kvalitāti un izmaksām nekvalitatīvi veikto darbu labošanai, lai izlemtu par pasākumu veikšanu darbu kvalitātes uzlabošanai un attiecīgi izmaksu optimizēšanai, jo Ikdienas uzturēšanas darbu uzskaites sistēmas dati par VAS „Latvijas Valsts ceļi” neakceptētajiem darbiem netiek apkopoti un analizēti.
22. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” Ceļu rajoniem ir noteiktas atšķirīgas pilnvaras veikt decentralizētos iepirkumus, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” iekšējos tiesību aktos nav iekļautas nepārprotami noteiktas prasības par iepirkumu komisiju sanāksmju protokolēšanu, un valde neveic iepirkuma uzraudzību, kā rezultātā revidenti neguva pārlicību, ka visos gadījumos tiek sasniegts iekšējā normatīvā akta mērķis – nodrošināta saimnieciski izdevīgāko darījumu iepirkšana.
- Piemēram, nevienā no Liepājas ceļu rajona 2010. gadā un 2011. gada pirmajā pusgadā veiktajām 57 sarunu procedūrām nav norādīts salīdzināms pamatojums, kas ļautu pārlicināties par to, ka izpildītājs tiešām ir izvēlēts tā, lai panāktu AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” saimnieciski visizdevīgāko darījumu. Kopējais minēto sarunu procedūru rezultātā faktiski izlietotais finansējums sasniedza Ls 309 046.*
23. Būtisku un AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” izmaksas ietekmējošu lēmumu pieņemšanas deleģēšana struktūrvienībām – Ceļu rajoniem, vienlaikus nenosakot kopējus principus procesu vadībai un nenodrošinot pietiekamu Ceļu rajonu kontroli, liecina, ka nav pilnībā sasniegts 2006. gadā veiktās VAS „Centrālā reģiona ceļi”, VAS „Kurzemes ceļi”, VAS „Latgales ceļi” un VAS „Vidzemes ceļi” reorganizācijas mērķis - optimizēt valsts autoceļu ikdienas uzturēšanu, izveidojot vienu AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” un īstenojot vienotu uzņēmuma pārvaldi, saimniecisko darbību, personālvadības politiku un nodrošinot integrētu uzņēmuma darbību.
24. Lai veicinātu valsts autoceļu ikdienas uzturēšanai piešķirto valsts budžeta līdzekļu efektīvu izlietošanu, īpaši – situācijā, kad AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” saņem garantētus ienākumus par pakalpojumiem, kuru pašizmaksas aprēķins nav izsekojams, Valsts kontrole ir ieteikusi novērst revīzijā konstatētās nepilnības pakalpojumu izmaksu uzskaites uzraudzībā, personāla politikas īstenošanā, tajā skaitā atlīdzības noteikšanā, iepirkumu uzraudzībā, kā arī investīciju finansēšanā.
25. Lai nodrošinātu skaidras un uz rezultātu orientētas autoceļu ikdienas uzturēšanas politikas izstrādi un tās efektīvu īstenošanu, Valsts kontrole ir ieteikusi:
- 25.1. pilnveidot politikas plānošanas dokumentus, iekšējos tiesību aktus un deleģēšanas līgumu, nodrošinot to atbilstību normatīvo aktu prasībām un nosakot tādas valsts autoceļu uzturēšanas politikas un darbības rezultātus, kuri būtu izmantojami, vērtējot izpildītāju darbības efektivitāti, kā arī
- 25.2. pēc Publisko personu komercdarbības koncepcijas apstiprināšanas saistībā ar koncepcijā paredzētajiem risinājumiem izvērtēt AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”

⁹ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 07.07.2009. rīkojums Nr. A/1-14/30, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 12.11.2009. rīkojums Nr. A/1-18/671.

īpašuma formu, izvērtējot valsts iesaistes uzņēmējdarbībā pamatojumu, un novēršot tirgus deformēšanas risku.

26. Veicot revīziju, Valsts kontroles revidenti ir identificējuši arī virkni trūkumu politikas plānošanas dokumentu izstrādi un kapitālsabiedrību pārvaldību reglamentējošajos normatīvajos aktos, par kuriem tiks nosūtīta informācija Ministru prezidentam, aicinot trūkumus izvērtēt un veikt darbības to novēršanai:
- 26.1. normatīvais akts¹⁰, kas izdots, lai noteiktu visu līmeņu, veidu un termiņu politikas plānošanas dokumentos ietveramo saturu un citas prasības, nenosaka prasības ilgtermiņa plānošanas dokumentu izstrādei un tādējādi neatbilst Attīstības plānošanas likuma nostādnēm¹¹;
 - 26.2. normatīvajā aktā¹² nav noteikta institūciju un / vai amatpersonu kompetence dažādu termiņu politikas plānošanas dokumentu apstiprināšanā, tādējādi nav nodrošināta institūciju vienota pieeja attīstības politikas plānošanas dokumentu izstrādē un apstiprināšanā, kā arī noteikta līmeņa amatpersonu atbildība par politikas plānošanas dokumentu apstiprināšanu;
 - 26.3. ar normatīvā akta¹³ grozījumiem¹⁴ likvidējot valsts kapitālsabiedrību padomi un vienlaicīgi neuzdodot akcionāram pildīt likvidētās padomes uzdevumu kontrolēt valsts kapitālsabiedrību valdes darbību, nav nodrošināts juridiskais pamatojums efektīvai valsts kapitālsabiedrības darbības uzraudzībai;
 - 26.4. normatīvais regulējums pieļauj iespēju ministrijai veikt kapitāldaļu turētāja (īpašnieka) funkcijas divās valstij 100 %-īgi piederošās kapitālsabiedrībās - VAS „Latvijas Valsts ceļi” un AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”, kuras saista līgumiskas attiecības un katrai līguma ietvaros ir pretējas intereses:
 - 26.4.1. valsts budžeta līdzekļu administrētājs VAS „Latvijas Valsts ceļi” ir ieinteresēta nodrošināt valsts autoceļu ikdienas uzturēšanu par iespējami zemāku cenu;
 - 26.4.2. valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas pakalpojumu sniedzējs AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” ir ieinteresēta pakalpojumu sniegšanā ar iespējami augstāku rentabilitāti.

Revidējamās jomas īss raksturojums

Satiksmes ministrijas kompetence valsts autoceļu uzturēšanas jomā

27. Normatīvais akts¹⁵ nosaka, ka Satiksmes ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde transporta un sakaru nozarē. Transporta nozare ietver dzelzceļa, autosatiksmes, jūrniecības un aviācijas apakšnozares, kā arī pasažieru pārvadājumu, tranzītpārvadājumu un bīstamo kravu pārvadājumu jomas. Autosatiksmes apakšnozare ietver autotransporta, autoceļu un ceļu satiksmes drošības jomas.
28. Satiksmes ministrija:
- 28.1. izstrādā nozari reglamentējošo tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu projektus;

¹⁰ MK 13.10.2009. noteikumi Nr.1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi”.

¹¹ Attīstības plānošanas sistēmas likuma 11.panta piektā daļa.

¹² MK 13.10.2009. noteikumi Nr.1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi”.

¹³ Likuma „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām” 88.panta pirmās daļas 1. un 3.punkts (redakcija, kas bija spēkā līdz 01.07.2009).

¹⁴ Likums „Grozījumi likumā „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām””.

¹⁵ MK 29.04.2003. noteikumu Nr.242 „Satiksmes ministrijas nolikums” 1.punkts.

- 28.2. nodrošina politikas īstenošanu ministrijas padotībā esošajās valsts pārvaldes iestādēs un kapitālsabiedrībās, kurās tā ir kapitāla daļu turētāja;
- 28.3. sagatavo un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā sniedz priekšlikumus par normatīvajos aktos un attiecīgajos politikas plānošanas dokumentos paredzēto pasākumu realizācijai un Satiksmes ministrijas uzdevumu veikšanai nepieciešamo finansējumu no valsts budžeta¹⁶.
29. Normatīvais akts¹⁷ nosaka, ka Satiksmes ministrija plāno autoceļu attīstību, ievērojot ekonomiskās, ekoloģiskās un sociālās attīstības tendences, valsts un pašvaldību intereses un par pamatu izvirzot reģionu vienlīdzīgas attīstības principu. Minētās prasības Satiksmes ministrijai jāievēro, izstrādājot nozari reglamentējošo tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu projektus un nodrošinot nozares politikas īstenošanu valsts kapitālsabiedrībās, kurās ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja¹⁸.

Satiksmes ministrijas organizētā valsts autoceļu tīkla pārvaldība

30. Normatīvais akts¹⁹ nosaka, ka autoceļu valsts pārvaldi īsteno Satiksmes ministrija un tā var deleģēt valsts autoceļu tīkla pārvaldīšanu, valsts autoceļu tīkla finansējuma administrēšanu, iepirkuma organizēšanu valsts vajadzībām, valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu programmu vadību un izpildes kontroli u.c. VAS „Latvijas Valsts ceļi” saskaņā ar līgumu.
31. Satiksmes ministrija ir noslēgusi deleģēšanas līgumus²⁰ ar VAS „Latvijas Valsts ceļi” par valsts autoceļu tīkla pārvaldīšanu.

Autoceļu klasifikācija

32. Normatīvais akts²¹ nosaka, ka autoceļš ir kompleksa inženierbūve ārpus pilsētas robežām, kas izmantojama transportlīdzekļu satiksmei ar noteikto ātrumu, normatīvajos aktos paredzētajām slodzēm un gabarītiem.

1.tabula

Latvijas valsts autoceļu iedalījums pēc seguma un garuma²²

Ceļu klasifikācija	Ceļu garums 01.01.2011., km			
	Ar melno segumu	Ar šķembu un grants segumu	Bez seguma	Kopā
Valsts autoceļi, t.sk.	8326,449	11823,655	-	20 150,104
Galvenie autoceļi	1652,735	-	-	1652,735
Reģionālie autoceļi	4062,249	1253,504	-	5315,753
Vietējie autoceļi	2611,465	10570,151	-	13 181,616

Valsts autoceļu tīkla finansējums

33. Valsts autoceļu uzturēšanu un atjaunošanu finansē no vairākiem finanšu avotiem:
- 33.1. *valsts budžeta līdzekļi* tiek piešķirti valsts autoceļu tīkla uzturēšanai, lai saglabātu to darbspējīgā līmenī²³. Valsts budžeta līdzekļi tiek piešķirti:

¹⁶ MK 29.04.2003. noteikumu Nr.242 „Satiksmes ministrijas nolikums” 6.1., 6.4. un 6.5.apakšpunkts.

¹⁷ Likuma „Par autoceļiem” 11.panta pirmā daļa.

¹⁸ MK 29.04.2003. noteikumu Nr.242 „Satiksmes ministrijas nolikums” 6.1., 6.4.apakšpunkts.

¹⁹ Likuma „Par autoceļiem” 7.panta pirmā un trešā daļa.

²⁰ VAS „Latvijas Valsts ceļi” un Satiksmes ministrijas 28.12.2007. Deleģēšanas līgums Nr.SM 2007/152, ar 15.10.2009. grozījumiem, VAS „Latvijas Valsts ceļi” un Satiksmes ministrijas 15.10.2010. Deleģēšanas līgums Nr.SM2010/62.

²¹ Likuma „Par autoceļiem” 2.panta pirmā daļa.

²² Dati no VAS „Latvijas Valsts ceļi” mājaslapas www.lvceli.lv, resurss skatīts 07.10.2011.

NAV KLASIFICĒTS

11

33.1.1. valsts autoceļu ikdienas uzturēšanai;

33.1.2. valsts autoceļu pārvaldīšanai;

33.1.3. kapitālieguldījumiem;

33.2. *Kohēzijas fonda un ERAF līdzekļi* tiek piešķirti pamatceļu izbūvei un/vai rekonstrukcijai; ar pamatceļu izbūvi saistīto vietējo ceļu tīkla pārbūvei, kas nedalāmi saistīti ar projekta īstenošanu²⁴.

34. Valsts autoceļu uzturēšanai un attīstībai piešķirto līdzekļu apjoms sniegts 2.tabulā.

2.tabula

Valsts autoceļu tīklā veikto darbu finansējums, Ls

Nr.	Finansējuma virzieni	2008. faktiski	2009. faktiski	2010. faktiski	2011. plāns
1.	Uzturēšana	68 743 112	53 451 113	51 327 342	48 440 000
2.	Pārvaldīšana	5 468 872	5 016 716	8 717 325	6 160 000
3.	Kapitālie izdevumi, t.sk.	126 999 622	83 300 384	33 243 298	157 275 739
	V.b.p. ²⁵ 23.06.00 „Valsts autoceļu pārvaldīšana, uzturēšana un atjaunošana”	79 714 006	31 805 026	12 928 586	4 500 000
	ES struktūrfondu līdzfinansētie projekti	47 285 616	51 495 358	20 314 712	152 775 739
	Kopā	201 211 606	141 768 213	93 287 965	211 875 739

Valsts autoceļu uzturēšanas darbi

35. Saskaņā ar Satiksmes ministrijas izstrādāto politikas plānošanas dokumentu²⁶, valsts autoceļu uzturēšanas darbi iedalīti septiņās grupās, no tiem lielākais finansējuma apmērs (2011.gadā Ls 47 600 000 jeb 98,3%) novirzīts ikdienas uzturēšanai.

36. Ikdienas uzturēšanas darbi tiek dalīti četrās grupās:

36.1. **ikdienas uzturēšanas darbi autoceļu tīklā;**

36.2. horizontālo apzīmējumu uzturēšana;

36.3. asfaltēto segumu uzturēšana (virsmas apstrāde);

36.4. grants segu atjaunošana²⁷.

37. Normatīvais akts²⁸ autoceļu **ikdienas uzturēšanas darbus autoceļu tīklā** iedala astoņās grupās (sniedzot detalizētu darbu uzskaitījumu katrā grupā).

²³ Likuma „Par valsts budžetu 2011.gadam” paskaidrojumi.

²⁴ Darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma 300.punkts, apstiprināts ar MK 29.04.2008. rīkojuma Nr.236 „Par darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma apstiprināšanu” 1.punktu.

²⁵ Valsts budžeta programma 23.06.00 „Valsts autoceļu pārvaldīšana, uzturēšana un atjaunošana”.

²⁶ Satiksmes ministrijas 2010.gadā (bez datuma) apstiprinātās „Vadlīnijas valsts autoceļu tīklā veicamo darbu prioritāšu sarakstu un programmu izstrādāšanai 2011.-2013.gadam valsts budžeta programmai 23.06.00 „Valsts autoceļu pārvaldīšana, uzturēšana un atjaunošana””.

²⁷ Satiksmes ministrijas 2010.gadā (bez datuma) apstiprinātās „Vadlīnijas valsts autoceļu tīklā veicamo darbu prioritāšu sarakstu un programmu izstrādāšanai 2011.-2013.gadam valsts budžeta programmai 23.06.00 „Valsts autoceļu pārvaldīšana, uzturēšana un atjaunošana””.

²⁸ MK 09.03.2010. noteikumu Nr.224 „Noteikumi par valsts un pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanas prasībām un to izpildes kontroli” 1.pielikums.

38. Normatīvais akts²⁹ nosaka, ka autoceļa uzturēšanas klasi (A, A1, B, C un D) nosaka, ņemot vērā autoceļa klasifikāciju un transportlīdzekļu satiksmes intensitāti. Ceļa īpašniekam atbilstoši pieejamajam finansējumam ir tiesības samazināt autoceļu uzturēšanas prasību līmeni uz zemākām autoceļu uzturēšanas klasēm noteikto līmeni.
39. Satiksmes ministrija apstiprina valsts autoceļu vai to posmu sarakstus, kuros norādītas autoceļu uzturēšanas klases ziemas sezonai (no 01.11. līdz 31.03.) un vasaras sezonai (no 01.04. līdz 31.10.)³⁰. Ja autoceļu uzturēšanai paredzētais (pieejamais) finansējums nav pietiekams, lai nodrošinātu klasei atbilstošu uzturēšanas prasību izpildi, tad Satiksmes ministrija apstiprina valsts autoceļu vai to posmu sarakstus, kuros norādītas pazeminātas autoceļu uzturēšanas klases ziemas un vasaras sezonai pirms attiecīgās sezonas sākuma³¹.
40. Valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu nodrošināšanai VAS „Latvijas Valsts ceļi” kā pasūtītājs organizē ikdienas uzturēšanas darbu iepirkumus atbilstoši Satiksmes ministrijas apstiprinātiem ilgtermiņa finansēšanas plāniem. Vairāk kā 90% no VAS „Latvijas Valsts ceļi” pasūtījumiem revidējamā laika posmā kā izpildītājs nodrošināja AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”.
41. Gan valsts autoceļu tīkla pārvaldītājs VAS „Latvijas Valsts ceļi”, gan lielākais valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu izpildītājs AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” ir valsts kapitālsabiedrības, un to kapitāla daļu turētājs ir Satiksmes ministrija.

VAS „Latvijas Valsts ceļi”

42. Pamatojoties uz tiesību aktu³² 26.10.2004. Komercreģistrā ir reģistrēta VAS „Latvijas Valsts ceļi”, kuras 100% kapitāla daļu turētājs ir Satiksmes ministrija³³.
43. VAS „Latvijas Valsts ceļi” pamatkapitāls ir Ls 2 920 670, kas sastāv no 2 920 670 daļām³⁴.
44. VAS „Latvijas Valsts ceļi” darbu vada valdes priekšsēdētājs un trīs valdes locekļi³⁵.
45. VAS „Latvijas Valsts ceļi” pamatdarbības veidi ir:
- 45.1. citur neklasificētu organizāciju darbība, tajā skaitā valsts autoceļu tīkla pārvaldīšana, valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu programmu vadība un izpildes kontrole, valsts autoceļu būvniecības programmu un projektu vadība un būvniecības uzraudzība;
 - 45.2. tehniskā pārbaude un analīze;
 - 45.3. zinātniskais pētniecības darbs³⁶.
46. VAS „Latvijas Valsts ceļi” ir saņēmusi kvalitātes vadības sistēmas sertifikātu ISO 9001:2000, kas ir apliecinājums, ka VAS „Latvijas Valsts ceļi” darbība ir sakārtota un

²⁹ MK 09.03.2010. noteikumu Nr.224 „Noteikumi par valsts un pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanas prasībām un to izpildes kontroli” 3.punkts, 6.3.apakšpunkts.

³⁰ MK 09.03.2010. noteikumu Nr.224 „Noteikumi par valsts un pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanas prasībām un to izpildes kontroli” 4.1.apakšpunkts.

³¹ MK 09.03.2010. noteikumu Nr.224 „Noteikumi par valsts un pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanas prasībām un to izpildes kontroli” 6.1.1.apakšpunkts.

³² MK 05.10.2004. rīkojums Nr.726 „Par bezpeļņas organizācijas valsts akciju sabiedrības „Latvijas Autoceļu direkcija” reorganizāciju un valsts akciju sabiedrības „Latvijas Valsts ceļi” un valsts akciju sabiedrības „Ceļu inženieri” izveidošanu”.

³³ MK 05.10.2004. rīkojuma Nr.726 „Par bezpeļņas organizācijas valsts akciju sabiedrības „Latvijas Autoceļu direkcija” reorganizāciju un valsts akciju sabiedrības „Latvijas Valsts ceļi” un valsts akciju sabiedrības „Ceļu inženieri” izveidošanu” 2.punkts.

³⁴ VAS „Latvijas Valsts ceļi” Statūtu 5.punkts, apstiprināti 26.04.2010.

³⁵ VAS „Latvijas Valsts ceļi” Statūtu 11.punkts, apstiprināti 26.04.2010.

³⁶ VAS „Latvijas Valsts ceļi” Statūtu 2.punkts, apstiprināti 26.04.2010.

atbilst starptautiskam standartam. Valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu izpildes nodrošināšanai VAS „Latvijas Valsts ceļi” ir izstrādājusi un regulāri aktualizē trīs procedūras³⁷.

AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”

47. Ar satiksmes ministra tiesību aktu³⁸ 2005.gadā tika izveidota darba grupa optimizācijas iespējas izvērtēšanai valsts autoceļu uzturēšanas kapitālsabiedrību VAS „Centrālā reģiona ceļi”, VAS „Kurzemes ceļi”, VAS „Latgales ceļi” un VAS „Vidzemes ceļi” darbības uzlabošanai un kapitālsabiedrību turpmākās attīstības stratēģiskā modeļa noteikšanai. Darba grupa valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas optimizācijai ieteica³⁹ izveidot vienu uzņēmumu. Kā kapitālsabiedrību apvienošanās ieguvumi minēti:
 - 47.1. vienota uzņēmuma pārvalde, saimnieciskā darbība un personālvadības politikas realizācija;
 - 47.2. centralizēta finanšu resursu un komercdarbības plānošanas sistēma;
 - 47.3. iespēja kapitāla daļu turētājam veikt līdzvērtīgu pārraudzību autoceļu tīkla uzturēšanai visā valsts teritorijā;
 - 47.4. administratīvo izdevumu samazināšanās;
 - 47.5. efektīvāka finanšu resursu izmantošana.
48. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” tika izveidota, 06.06.2006. VAS „Centrālā reģiona ceļi” pievienojot VAS „Latgales ceļi”, VAS „Kurzemes ceļi” un VAS „Vidzemes ceļi”, tās 100% kapitāla daļu turētājs ir Satiksmes ministrija⁴⁰.
49. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” pamatkapitāls ir Ls 24 729 089, kas sastāv no 24 729 089 daļām⁴¹.
50. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” darbojas divu līmeņu vadības sistēmā. Pirmo vadības līmeni veido pārvaldes institūcijas (Akcionāru sapulce, Valde – pieci valdes locekļi) un administrācija. Otrajā vadības līmenī ietilpst ražošanas struktūrvienības – 22 Ceļu rajoni, kas veic uzņēmuma saimniecisko darbību.
51. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” ir apstiprināti⁴² 22 komercdarbības veidi, tomēr tā pamatā nodrošina šādu pakalpojumu sniegšanu:
 - 51.1. darbus autoceļu tīklā, t.i., ceļu uzturēšanu un ceļu būvniecību;
 - 51.2. karjeru izstrādes;
 - 51.3. asfaltbetona ražošanu.
52. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” ir saņēmusi sertifikātu ISO 9001:2008 par kvalitātes pārvaldības sistēmas atbilstību, sertifikātu ISO 14001:2004 par vides pārvaldības sistēmas

³⁷ VAS „Latvijas Valsts ceļi” 29.03.2004. apstiprinātā procedūra Nr. PR/B1-1 „Ikdienas uzturēšanas darbu plānošana”, versija Nr.6, VAS „Latvijas Valsts ceļi” 18.09.2002. apstiprinātā procedūra Nr. PR/B1-3 „Ikdienas uzturēšanas programmu realizācija”, versija Nr.9, VAS „Latvijas Valsts ceļi” 12.11.2002. apstiprinātā procedūra Nr. I/ PR/B1-3/1 „Autoceļu ikdienas uzturēšanas prasību izpildes kontrole”, versija Nr.9.

³⁸ Satiksmes ministra 12.05.2005. rīkojums Nr.66 „Par darba grupas izveidošanu”.

³⁹ Satiksmes ministrijas darba grupas 31.08.2005. ziņojums „Par valsts akciju sabiedrību „Centrālā reģiona ceļi”, „Kurzemes ceļi”, „Latgales ceļi” un „Vidzemes ceļi” apvienošanu, lai optimizētu valsts autoceļu uzturēšanas sistēmu”.

⁴⁰ MK 29.04.2003. noteikumu Nr.242 „Satiksmes ministrijas nolikums” 25.4.apakšpunkts.

⁴¹ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” statūtu 5.punkts, apstiprināti AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” ārkārtas akcionāru 04.09.2009. sapulcē.

⁴² AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” statūti, apstiprināti AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” ārkārtas akcionāru 04.09.2009. sapulcē.

atbilstību, kā arī sertifikātu OHSAS 18001:2007 par darba drošības un profesionālās veselības sistēmas atbilstību.

Revīzijas konstatējumi, secinājumi un ieteikumi

1. Satiksmes ministrijas īstenotā autoceļu attīstības un uzturēšanas politika

1.1. Satiksmes ministrijas izstrādāto autoceļu attīstības un uzturēšanas politikas plānošanas dokumentu veidu atbilstība normatīvo aktu prasībām

1.1.1. Politikas plānošanas dokumentu veidu un satura atbilstība normatīvo aktu prasībām

1.1.1.1. *Ilgtermiņa* politikas plānošanas dokumentu veidu un satura atbilstība normatīvo aktu prasībām

Konstatējumi

53. Normatīvais akts⁴³ nosaka, ka Ministru kabinets, ciktāl likumā nav paredzēts citādi, nosaka visu līmeņu, veidu un termiņu attīstības plānošanas dokumentus, tajos ietveramo saturu, to izstrādāšanas, apstiprināšanas, aktualizācijas, spēka zaudēšanas kārtību un darbības termiņu, kā arī attiecīgo pārskatu sniegšanas un sabiedrības līdzdalības kārtību.
54. Ministru kabineta izdots normatīvais akts, kas izstrādāts, lai noteiktu visu līmeņu, veidu un termiņu politikas plānošanas dokumentos ietveramo saturu un citas prasības⁴⁴:
- 54.1. nosaka šādu politikas plānošanas dokumentu klasifikāciju, veidus un tajos ietveramo saturu, izstrādes, pārskatu sniegšanas un novērtēšanas kārtību:
- 54.1.1. pamatnostādnes – vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kas aptver plašu jautājumu loku un ko izstrādā laikposmam no pieciem līdz septiņiem gadiem⁴⁵;
- 54.1.2. plāns – īstermiņa politikas plānošanas dokuments, ko izstrādā politikas ieviešanai noteiktā nozarē laikposmam līdz trim gadiem⁴⁶;
- 54.1.3. koncepcija – politikas plānošanas dokuments, ar kuru informē lēmēj institūciju par noteiktas problēmas esamību vai par nepieciešamā normatīvā regulējuma būtību, par iespējamo turpmāko rīcību vai par problēmas iespējamiem risinājuma variantiem⁴⁷;
- 54.2. nenosaka ilgtermiņa politikas plānošanas dokumentu veidus, dokumentos ietveramo saturu, to izstrādāšanas, apstiprināšanas, aktualizācijas un spēka zaudēšanas kārtību.
55. Satiksmes ministrija ir izstrādājusi ilgtermiņa politikas plānošanas dokumentu – Valsts autoceļu tīkla saglabāšanas un attīstības valsts programma 2000.-2015.gadam⁴⁸, kurā:

⁴³ Attīstības plānošanas sistēmas likuma 11.panta piektā daļa.

⁴⁴ MK 13.10.2009. noteikumu Nr.1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi” 1.punkts.

⁴⁵ MK 13.10.2009. noteikumu Nr.1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi” 12.punkts.

⁴⁶ MK 13.10.2009. noteikumu Nr.1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi” 15.punkts.

⁴⁷ MK 13.10.2009. noteikumu Nr.1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi” 18.punkts.

⁴⁸ Valsts autoceļu tīkla saglabāšanas un attīstības valsts programma 2000.-2015.gadam. Satiksmes ministrija nevarēja uzrādīt programmas apstiprinājuma dokumentu, bet Transporta attīstības pamatnostādnēs 2007.-2013.gadam sniegta informācija, ka programma ir apstiprināta 25.02.2002. Transporta attīstības nacionālās programmas koordinācijas padomē.

- 55.1. sniegts esošā autoceļu tehniskā stāvokļa novērtējums, norādot, ka turpinās autoceļu tīkla sabrukums;
- 55.2. noteikts programmas mērķis – autoceļu tīkla efektīva uzturēšana un attīstība, lai veicinātu valsts ekonomisko progresu, iedzīvotāju dzīves līmeņa celšanos un sekmētu Latvijas starptautisko autoceļu atbilstību Eiropas autoceļu tīkla prasībām;
- 55.3. noteikti starpmērķi:
- 55.3.1. no 2000. līdz 2006.gadam nepietiekoša finansējuma robežās saglabāt un uzturēt autoceļu tīklu darbaspējīgā līmenī;
- 55.3.2. no 2007. līdz 2015.gadam paaugstināt autoceļu tīkla uzturēšanas līmeni, apturēt tālāku autoceļu tīkla sabrukumu, attīstīt autoceļu tīklu atbilstoši tautsaimniecības un sociālajām interesēm.

Minētais politikas plānošanas dokuments kopš izstrādāšanas brīža nav aktualizēts.

Secinājums

56. Satiksmes ministrijas izstrādātā *ilgtermiņa* politikas plānošanas dokumenta⁴⁹ - Valsts autoceļu tīkla saglabāšanas un attīstības valsts programma 2000.-2015.gadam - satura atbilstību normatīvo aktu⁵⁰ prasībām izvērtēt nebija iespējams, jo normatīvais akts⁵¹, kas izdots, lai noteiktu visu līmeņu, veidu un termiņu politikas plānošanas dokumentos ietveramo saturu un citas prasības, nenosaka prasības ilgtermiņa plānošanas dokumentu izstrādei.

1.1.1.2. Vidēja termiņa politikas plānošanas dokumentu veidu un satura atbilstība normatīvo aktu prasībām

Konstatējumi

57. Normatīvais akts nosaka prasības *vidēja* termiņa plānošanas dokumenta strukturēšanai 12 sadaļās, tajā skaitā paredz plānošanas dokumentā iekļaut:
- 57.1. rīcības plānojumā paredzēto uzdevumu un pasākumu izpildes termiņus, ko nosaka ar precizitāti līdz pusgadam⁵²;
- 57.2. politikas rezultātus, tiem pakārtotos darbības rezultātus un to rezultātos rādītājus, kas norāda uz izvirzīto mērķu sasniegšanas progresu⁵³.
58. Cits normatīvais akts⁵⁴ nosaka, ka tiešās pārvaldes iestādes pēc likuma spēkā stāšanās attīstības plānošanas dokumentus izstrādā atbilstoši šim likumam un līdz 01.01.2010. nodrošina savā kompetencē esošo iepriekš pieņemto attīstības plānošanas dokumentu atbilstību šim likumam.
59. Satiksmes ministrijas izstrādātie *vidēja* termiņa plānošanas dokumentu -

⁴⁹ Valsts autoceļu tīkla saglabāšanas un attīstības valsts programma 2000.-2015.gadam. Satiksmes ministrija nevarēja uzrādīt programmas apstiprinājuma dokumentu, bet Transporta attīstības pamatnostādnes 2007.-2013.gadam sniegta informācija, ka programma ir apstiprināta 25.02.2002. Transporta attīstības nacionālās programmas koordinācijas padomē.

⁵⁰ Attīstības plānošanas sistēmas likuma 11.panta piektā daļa, MK 13.10.2009. noteikumi Nr. 1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi”.

⁵¹ MK 13.10.2009. noteikumi Nr.1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi”.

⁵² MK 13.10.2009. noteikumu Nr.1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi” 12.7.apakšpunkts.

⁵³ MK 13.10.2009. noteikumu Nr.1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi” 12.8.apakšpunkts.

⁵⁴ Attīstības plānošanas sistēmas likuma Pārejas noteikumu 2.punkts.

- 59.1. Transporta attīstības pamatnostādņu 2007.-2013.gadam⁵⁵ struktūrā nav iekļauti uzdevumu un pasākumu izpildes termiņi;
- 59.2. Valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas stratēģija 2007.-2014.gadam⁵⁶ nav strukturēta atbilstoši normatīvā akta⁵⁷ prasībām – tekstā nav atsevišķi nodalītas normatīvajā aktā noteiktās dokumenta tēmas, tajā skaitā:
- 59.2.1. esošās situācijas raksturojumu attiecīgajā nozarē;
 - 59.2.2. identificētās problēmas, kuru risināšanai nepieciešama noteiktas politikas īstenošana;
 - 59.2.3. piedāvātā risinājuma sākotnējā (*ex-ante*) ietekmes novērtējuma rezultātus;
 - 59.2.4. u.c.
- Minētajā politikas plānošanas dokumentā ir norādīta neaktuāla informācija - atsauces uz spēku zaudējušu normatīvo aktu⁵⁸, kā arī informācija par valsts kapitālsabiedrībām VAS „Centrālā reģiona ceļi”, VAS „Kurzemes ceļi”, VAS „Latgales ceļi” un VAS „Vidzemes ceļi”, kuras ir reorganizētas 2006.gadā⁵⁹.
60. Normatīvais akts⁶⁰ nosaka, ka rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas mērķis ir atbilstoši vienotiem principiem noteikt un mērīt sabiedrībā un tautsaimniecībā panāktās pārmaiņas. Rezultātu un to rezultatīvo rādītāju izstrādē ir šādi galvenie posmi:
- 60.1. politikas un makroietekmes rezultātu noteikšana atbilstoši izvirzītajam mērķim;
 - 60.2. darbības rezultātu noteikšana atbilstoši izvirzītajam politikas rezultātam;
 - 60.3. rezultatīvo rādītāju noteikšana atbilstoši noteiktajam rezultātam.
61. Satiksmes ministrija *vidēja* termiņa plānošanas dokumentos:
- 61.1. Transporta attīstības pamatnostādņēs 2007.-2013.gadam⁶¹:
 - 61.1.1. politikas rezultātam ir noteikusi rezultatīvos rādītājus, nenosakot to mērītājus, piemēram, rezultatīvajam rādītājam „vismaz apmierinošā stāvoklī esošie valsts galvenie autoceļi – 62%” nav noteikts mērītājs terminam „vismaz apmierinošā stāvoklī”;
 - 61.1.2. darbības rezultātiem ir noteikusi izmērāmus rezultatīvos rādītājus, piemēram, izbūvēti un rekonstruēti 103,9 km valsts galvenie autoceļi, rekonstruēti 330 km reģionālie autoceļi;
 - 61.1.3. nav noteikusi politikas rezultātam pakārtotus darbības rezultātus, kas būtu saistīti ar autoceļu ikdienas uzturēšanu (3.tabula).

⁵⁵ MK 12.07.2006. rīkojums Nr.518 „Par Transporta attīstības pamatnostādņēm 2007.-2013.gadam”, precizētas ar MK 10.03.2010. rīkojumu Nr. 140 „Grozījumi Transporta attīstības pamatnostādņēs 2007.-2013.gadam”.

⁵⁶ Satiksmes ministrijas 28.09.2005. rīkojums Nr.160 „Par „Valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas stratēģiju 2007.-2014.gadam””.

⁵⁷ MK 13.10.2009. noteikumu Nr.1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi” 12.punkts.

⁵⁸ MK 19.10.2004. noteikumi Nr.871 „Noteikumi par valsts un pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanas prasībām un to izpildes kontroli” (zaudēja spēku no 13.03.2010.).

⁵⁹ Satiksmes ministra 07.09.2005. rīkojums Nr.150 „Par ceļu uzturēšanas valsts kapitālsabiedrību reorganizāciju”.

⁶⁰ MK 01.09.2009. noteikumu Nr.979 „Rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas darbības kārtība” 2.punkts, MK 17.11.2009. instrukcijas Nr. 16 „Ministriju un citu centrālo valsts iestāžu rezultātu un to rezultatīvo rādītāju izstrādes un novērtēšanas metodika” 13.1., 13.2.apakšpunkts.

⁶¹ MK 12.07.2006. rīkojums Nr.518 „Par Transporta attīstības pamatnostādņēm 2007.-2013.gadam”, precizētas ar MK 10.03.2010. rīkojumu Nr. 140 „Grozījumi Transporta attīstības pamatnostādņēs 2007.-2013.gadam”.

Pamatnostādnēs noteiktie sasniedzamie rezultāti un rezultatīvie rādītāji transporta nozarē

Rezultāts	Rezultatīvie rādītāji
Politikas rezultāts	
Valsts autoceļi un pilsētu tranzītielas sakārtotas darbspējīgā līmenī (vismaz apmierinošā stāvoklī esošo valsts autoceļu īpatsvars %)	Vismaz apmierinošā stāvoklī esošie valsts galvenie autoceļi – 62%
	Vismaz apmierinošā stāvoklī esošie valsts reģionālie autoceļi ar asfalta segumu – 49%
	Vismaz apmierinošā stāvoklī esošie valsts vietējie autoceļi ar asfalta segumu – 59%
	Vismaz apmierinošā stāvoklī esošie valsts reģionālie autoceļi ar grants segumu – 63%
	Vismaz apmierinošā stāvoklī esošie valsts vietējie autoceļi ar grants segumu – 64%
Darbības rezultāti	
1.1.1. Izbūvēti un rekonstruēti TEN-T (valsts galvenie) autoceļi	Izbūvēti un rekonstruēti 103,9 km (tai skaitā 47,9 km – 2009.gadā pabeigtais projekts Jēkabpils–Varakļāni)
1.1.2. Sakārtoti reģionālie autoceļi	Rekonstruēti 330 km
1.1.3. Rekonstruētas pilsētu tranzītielas	Rekonstruēti 20 km
1.1.4. Uzlabota pilsētu satiksmes drošība	Īstenoti 100 pilsētu satiksmes drošības uzlabošanas projekti
1.1.5. Uzlabota lielo pilsētu infrastruktūra sasaistei ar TEN-T	Īstenoti divi projekti

61.2. Valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas stratēģijā 2007.-2014.gadam⁶²:

61.2.1. nav noformulējusi politikas rezultātus un rezultatīvos rādītājus;

61.2.2. ir noteikusi darbības rezultātus, bet daļai no tiem nav noteikusi izmērāmus rezultatīvos rādītājus, piemēram – nepietiekamas finansēšanas apstākļos panākt optimāli labākus braukšanas apstākļus pa autoceļiem, galveno uzmanību pievēršot satiksmes drošībai, autoceļu uzturēšanai ziemas sezonā, autoceļu segumu un tiltu uzturēšanai.

Secinājumi

62. Satiksmes ministrija nav nodrošinājusi normatīvā akta⁶³ prasību par attīstības plānošanas dokumentu aktualizāciju un izstrādi izpildi, kā arī iespēju izvērtēt izstrādātās politikas mērķu sasniegšanas pakāpi valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas jomā, jo:

62.1. aktualizējot *vidēja* termiņa politikas plānošanas dokumentu Transporta attīstības pamatnostādnes 2007.-2013.gadam⁶⁴, nav iekļāvusi uzdevumu un pasākumu izpildes

⁶² Satiksmes ministrijas 28.09.2005. rīkojums Nr.160 „Par „Valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas stratēģiju 2007.-2014.gadam””.

⁶³ Attīstības plānošanas sistēmas likuma Pārejas noteikumu 2.punkts, MK 13.10.2009. noteikumu Nr.1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi” 12.8.apakšpunkts.

termiņus, kā arī politikas rezultātam ir noteikusi rezultātvos rādītājus, nenosakot to mērītājus;

- 62.2. nav aktualizējusi Valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas stratēģiju 2007.-2014.gadam⁶⁵, tajā skaitā nav noformulējusi politikas rezultātus un rezultātvos rādītājus, kā arī ir noteikusi darbības rezultātus, bet daļai no tiem nav noteikusi izmērāmus rezultātvos rādītājus.
63. Satiksmes ministrija sniedza informāciju⁶⁶, ka tā ir uzsākusi darbu pie jaunu Transporta attīstības pamatnostādņu izstrādes.

Ieteikumi

64. Satiksmes ministrijai:
- 64.1. izstrādājot jauno *vidēja* termiņa politikas plānošanas dokumentu Transporta attīstības pamatnostādnes, iekļaut tajā visu normatīvajā aktā⁶⁷ noteikto informāciju;
- 64.2. izvērtēt vidēja termiņa plānošanas dokumenta Valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas stratēģija 2007.-2014.gadam⁶⁸ nepieciešamību un pozitīva lēmuma gadījumā aktualizēt to atbilstoši normatīvā akta⁶⁹ prasībām.

1.1.1.3. Īstermiņa politikas plānošanas dokumentu veidu un satura atbilstība normatīvo aktu prasībām

Konstatējumi

65. Normatīvais akts⁷⁰ nosaka prasības *īstermiņa* plānošanas dokumenta saturam. Minēto prasību salīdzinājums ar Satiksmes ministrijas izstrādātā valsts autoceļu uzturēšanas īstermiņa plānošanas dokumenta satura struktūru sniegts 4.tabulā.

4.tabula

Satiksmes ministrijas izstrādātā valsts autoceļu uzturēšanas *īstermiņa* plānošanas dokumenta satura struktūras salīdzinājums ar normatīvā akta prasībām

Normatīvā akta ⁷¹ regulējums	Vadlīnijas valsts autoceļu tīklā veicamo darbu prioritāšu sarakstu un programmu izstrādāšanai 2011.-2013. gadam ⁷²
1. Ja nepieciešams, esošās situācijas raksturojums attiecīgajā nozarē	-

⁶⁴ MK 12.07.2006. rīkojums Nr.518 „Par Transporta attīstības pamatnostādnēm 2007.-2013.gadam”, precizētas ar MK 10.03.2010. rīkojumu Nr. 140 „Grozījumi Transporta attīstības pamatnostādnēs 2007.-2013.gadam”.

⁶⁵ MK 12.07.2006. rīkojums Nr.518 „Par Transporta attīstības pamatnostādnēm 2007.-2013.gadam”, precizētas ar MK 10.03.2010. rīkojumu Nr. 140 „Grozījumi Transporta attīstības pamatnostādnēs 2007.-2013.gadam”, Satiksmes ministrijas 28.09.2005. rīkojums Nr.160 „Par „Valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas stratēģiju 2007.-2014.gadam””.

⁶⁶ Satiksmes ministrijas 15.11.2011. vēstule Valsts kontrolei Nr. 02-03/3251P.

⁶⁷ MK 13.10.2009. noteikumu Nr.1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi” 12.punkts.

⁶⁸ Satiksmes ministrijas 28.09.2005. rīkojums Nr.160 „Par „Valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas stratēģiju 2007.-2014.gadam””.

⁶⁹ MK 13.10.2009. noteikumi Nr.1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi”.

⁷⁰ MK 13.10.2009. noteikumu Nr.1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi” 15.punkts.

⁷¹ MK 13.10.2009. noteikumu Nr.1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi” 15.punkts.

⁷² Satiksmes ministrijas 2010.gadā (bez datuma) apstiprinātās „Vadlīnijas valsts autoceļu tīklā veicamo darbu prioritāšu sarakstu un programmu izstrādāšanai 2011.-2013.gadam valsts budžeta apakšprogrammai 23.06.00 „Valsts autoceļu pārvaldīšana, uzturēšana un atjaunošana””.

NAV KLASIFICĒTS

19

Normatīvā akta ⁷¹ regulējums	Vadlīnijas valsts autoceļu tīklā veicamo darbu prioritāšu sarakstu un programmu izstrādāšanai 2011.-2013. gadam ⁷²
2. Ja nepieciešams, informācija par plāna sasaisti ar Nacionālo attīstības plānu un attiecīgās nozares prioritātēm un citiem attīstības plānošanas dokumentiem un tiesību aktiem. Ja plānu izstrādā pamatnostādņu ieviešanai, plānā norāda attiecīgajās pamatnostādnēs noteiktos politikas mērķus, rīcības virzienus, uzdevumus un plānotos darbības rezultātus	-
	1. Prioritāšu saraksts un programmu plānošanas principi
	2. Valsts autoceļu programmu struktūra 2.1. Uzturēšanas un pārvaldīšanas izdevumi (veidi) 2.2. Izdevumi kapitālieguldījumiem
3. Plāna mērķi	-
4. Pasākumi izvirzīto mērķu sasniegšanai un uzdevumu izpildei, kā arī tiešie darbības rezultāti	4. Prasības prioritāšu sarakstu un programmu sagatavošanai Svarīgākie rezultatīvie rādītāji 5. Norādes prioritāšu sarakstu un programmu saturam un noformējumam
5. Termiņi pasākumu īstenošanai ar precizitāti no viena līdz trim mēnešiem	-
6. Pasākumu izpildei nepieciešamais finansējums	3. Programmām un izdevumiem plānotā finansējuma prognoze
7. Par pasākumu īstenošanu atbildīgās institūcijas un, ja nepieciešams, pasākumu īstenošanā iesaistītās institūcijas	-
8. Pārskata sniegšanas un novērtēšanas kārtība	-
9. Plāni, kuri atzīstami par spēku zaudējušiem	-

66. Satiksmes ministrija valsts autoceļu uzturēšanas *īstermiņa* plānošanas dokumentā⁷³ ir noteikusi prasības 41 virziena prioritāšu un programmu sagatavošanai, no tām daļai prioritāšu un programmu ir noteikti izmērāmi rezultatīvie rādītāji, bet daļai izmērāmi rezultatīvie rādītāji nav noteikti, piemēram:

66.1. programma 1.2.2. „Autoceļu inventarizācija dabā” – noteiktas prasības programmas izstrādei, tajā skaitā programmas nobeigumā jāuzrāda, kāds ieguvums būs valsts autoceļu tīkla īpašniekam un pārvaldītājam pēc programmas īstenošanas, bet plānošanas dokumentā izmērāms rezultatīvais rādītājs nav norādīts;

66.2. programma 2.1.2. „Reģionālo autoceļu sakārtošana” – noteikti finansējuma sadalījuma principi, bet izmērāms rezultatīvais rādītājs nav norādīts.

Secinājums

67. Neievērojot normatīvā akta⁷⁴ prasības *īstermiņa* politikas plānošanas dokumentu izstrādē, tajā skaitā nenorādot mērķi, termiņus pasākumu īstenošanai, pārskata sniegšanas un novērtēšanas kārtību, Satiksmes ministrija nenodrošina vientipisku, salīdzināmu un kvalitatīvu politikas plānošanas dokumentu izstrādi.

⁷³ Satiksmes ministrijas 2010.gadā (bez datuma) apstiprinātās „Vadlīnijas valsts autoceļu tīklā veicamo darbu prioritāšu sarakstu un programmu izstrādāšanai 2011.-2013.gadam valsts budžeta apakšprogrammai 23.06.00 „Valsts autoceļu pārvaldīšana, uzturēšana un atjaunošana””.

⁷⁴ MK 13.10.2009. noteikumi Nr.1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi”.

68. Nenosakot izmērāmus rezultātīvos rādītājus *īstermiņa* plāniem, Satiksmes ministrija nenodrošina iespēju izvērtēt politikas īstermiņa mērķu sasniegšanas pakāpi valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas jomā, kā arī apgrūtina iespēju formulēt vidēja termiņa un ilgtermiņa darbības rezultātus un to rādītājus.

Ieteikums

69. Izstrādājot nākamo *īstermiņa* politikas plānošanas dokumentu autoceļu uzturēšanas un attīstības jomā, Satiksmes ministrijai ievērot normatīvā akta⁷⁵ prasības, norādot plāna mērķi, termiņus pasākumu īstenošanai, pārskata sniegšanas un novērtēšanas kārtību, kā arī nosakot izmērāmus rezultātīvos rādītājus.

1.1.2. Politikas plānošanas dokumentu apstiprināšanas kārtības atbilstība normatīvo aktu prasībām

Konstatējumi

70. Normatīvais akts⁷⁶ nosaka, ka Ministru kabinets, ciktāl likumā nav paredzēts citādi, nosaka visu līmeņu, veidu un termiņu attīstības plānošanas dokumentus, tajos ietveramo saturu, to izstrādāšanas, apstiprināšanas, aktualizācijas, spēka zaudēšanas kārtību un darbības termiņu, kā arī attiecīgo pārskatu sniegšanas un sabiedrības līdzdalības kārtību.
71. Ministru kabineta izdots normatīvais akts, kas izstrādāts, lai noteiktu visu līmeņu, veidu un termiņu politikas plānošanas dokumentu apstiprināšanas un aktualizācijas kārtību⁷⁷, nenosaka institūciju un / vai amatpersonu kompetenci politikas plānošanas dokumentu apstiprināšanā.
72. Satiksmes ministrijas izstrādātos politikas plānošanas dokumentus autoceļu attīstības un uzturēšanas jomā ir apstiprinājuši:
- 72.1. *ilgtermiņa* politikas plānošanas dokumentu – Valsts autoceļu tīkla saglabāšanas un attīstības valsts programma 2000.-2015.gadam⁷⁸ - Transporta attīstības nacionālās programmas koordinācijas padome;
- 72.2. *vidēja* termiņa politikas plānošanas dokumentus:
- 72.2.1. Transporta attīstības pamatnostādnes 2007.-2013.gadam – Ministru kabinets⁷⁹;
- 72.2.2. Valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas stratēģiju 2007.-2014.gadam⁸⁰ – satiksmes ministrs;
- 72.3. *īstermiņa* politikas plānošanas dokumentu – Vadlīnijas valsts autoceļu tīklā veicamo pārvaldīšanas, uzturēšanas un atjaunošanas darbu plānošanai nākamo trīs gadu laika posmam⁸¹ – Satiksmes ministrijas valsts sekretārs.

⁷⁵ MK 13.10.2009. noteikumi Nr.1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi”.

⁷⁶ Attīstības plānošanas sistēmas likuma 11.panta piektā daļa.

⁷⁷ MK 13.10.2009. noteikumu Nr.1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi” 1.punkts.

⁷⁸ Satiksmes ministrijas nevarēja uzrādīt programmas apstiprinājuma dokumentu, bet Transporta attīstības pamatnostādņēs 2007.-2013.gadam sniegta informācija, ka programma ir apstiprināta 25.02.2002. Transporta attīstības nacionālās programmas koordinācijas padomē.

⁷⁹ MK 12.07.2006. rīkojums Nr.518 „Par Transporta attīstības pamatnostādņēm 2007.-2013.gadam”, precizētas ar MK 10.03.2010. rīkojumu Nr. 140 „Grozījumi Transporta attīstības pamatnostādņēs 2007.-2013.gadam”.

⁸⁰ Satiksmes ministrijas 28.09.2005. rīkojums Nr.160 „Par „Valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas stratēģiju 2007.-2014.gadam””.

⁸¹ Satiksmes ministrijas 2008.gadā (bez datuma) apstiprinātās „Vadlīnijas valsts budžeta apakšprogrammas 23.06.00 „Valsts autoceļu pārvaldīšana, uzturēšana un atjaunošana” autoceļu tīkla programmu izstrādāšanai 2009. – 2011. gadam”, Satiksmes ministrijas 2009.gadā (bez datuma) apstiprinātās „Vadlīnijas valsts autoceļu tīkla programmu izstrādāšanai 2010. – 2012. gadam valsts budžeta apakšprogrammai 23.06.00 „Valsts

Secinājums

73. Nenosakot normatīvajā aktā⁸² institūciju un / vai amatpersonu kompetenci dažādu termiņu politikas plānošanas dokumentu apstiprināšanā, nav nodrošināta institūciju vienota pieeja un attīstības politikas plānošanas dokumentu izstrādē un apstiprināšanā, ka arī noteikta līmeņa amatpersonu atbildība par politikas plānošanas dokumentu apstiprināšanu.

1.2. Satiksmes ministrijas izstrādātās autoceļu uzturēšanas un attīstības politikas ieviešanas uzraudzība

Konstatējumi

74. Normatīvais akts⁸³ nosaka, ka:
- 74.1. valsts autoceļi un to zemes ir Latvijas Republikas īpašums, kas nodots valsts akciju sabiedrības „Latvijas Valsts ceļi” pārziņā;
 - 74.2. Satiksmes ministrija var deleģēt valsts autoceļu tīkla pārvaldīšanu, valsts autoceļu tīkla finansējuma administrēšanu, iepirkuma organizēšanu valsts vajadzībām u.c. valsts akciju sabiedrībai „Latvijas Valsts ceļi” saskaņā ar līgumu.
75. Normatīvais akts⁸⁴ nosaka prasības deleģēšanas līguma saturam, tajā skaitā līgumā norāda:
- 75.1. deleģēto pārvaldes uzdevumu, tā izpildes kārtību;
 - 75.2. uzdevuma izpildes kvalitātes novērtējuma kritērijus, bet, ja līguma priekšmets ir vienreizējs uzdevums, – arī sasniedzamos rezultātus.
76. Satiksmes ministrija ir noslēgusi deleģēšanas līgumus⁸⁵ ar VAS „Latvijas Valsts ceļi” par valsts autoceļu tīkla pārvaldīšanu, finansējuma administrēšanu un citu ar valsts autoceļu tīkla uzturēšanu saistītu uzdevumu izpildi.
77. Satiksmes ministrija deleģēšanas līgumos⁸⁶ ir noteikusi, ka:
- 77.1. sasniedzamie rezultāti ir ārējos normatīvajos aktos, attīstības plānošanas dokumentos un ministrijas tiesību aktos autoceļu jomā doto uzdevumu izpilde un valsts autoceļu uzturēšanas un atjaunošanas nodrošināšana atbilstoši valsts sociālajām un ekonomiskās attīstības vajadzībām, un finansēšanas iespējām, kā arī valsts autoceļu tīkla finansējuma kvalitatīva administrēšana un efektīva apsaimniekošana;
 - 77.2. paredzēto darbu kvalitātes novērtējuma kritērijs ir šo darbu izpilde, ievērojot atbilstošus normatīvos aktus un līguma nosacījumus.
78. Deleģēšanas līgumu⁸⁷ pielikumā *Izpildāmo darbu saraksts* katram gadam ir norādīti:
- 78.1. detalizēti izpildāmo darbu veidi, kas grupēti astoņās grupās;

autoceļu pārvaldīšana, uzturēšana un atjaunošana””, Satiksmes ministrijas 2010.gadā (bez datuma) apstiprinātās „Vadlīnijas valsts autoceļu tīklā veicamo darbu prioritāšu sarakstu un programmu izstrādāšanai 2011.-2013.gadam valsts budžeta apakšprogrammai 23.06.00 „Valsts autoceļu pārvaldīšana, uzturēšana un atjaunošana””.

⁸² MK 13.10.2009. noteikumi Nr.1178 „Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi”.

⁸³ Likuma „Par autoceļiem” 4.panta pirmā daļa, 7.panta trešā daļa.

⁸⁴ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 46.pants.

⁸⁵ Satiksmes ministrijas un VAS „Latvijas Valsts ceļi” 28.12.2007. Deleģēšanas līgums Nr.SM 2007/152, ar 15.10.2009. grozījumiem, Satiksmes ministrijas un VAS „Latvijas Valsts ceļi” 15.10.2010. Deleģēšanas līgums Nr.SM2010/62.

⁸⁶ Satiksmes ministrijas un VAS „Latvijas Valsts ceļi” 28.12.2007. Deleģēšanas līguma Nr.SM 2007/152, ar 15.10.2009. grozījumiem 5.punkts, Satiksmes ministrijas un VAS „Latvijas Valsts ceļi” 15.10.2010. Deleģēšanas līguma Nr.SM2010/62 5.punkts.

⁸⁷ Satiksmes ministrijas un VAS „Latvijas Valsts ceļi” 15.10.2010. Deleģēšanas līguma Nr.SM2010/62 1.pielikums.

- 78.2. darbu izmaksas;
- 78.3. darbiem nepieciešamo stundu skaits;
- bet nav norādīti veicamo darbu apjoma rezultatīvie rādītāji.
79. Normatīvais akts⁸⁸ nosaka, ka:
- 79.1. uzraudzībai pār pārvaldes uzdevuma izpildi jābūt pilnīgai un efektīvai;
- 79.2. pilnvarotā persona un iestāde, kuras padotībā ir pilnvarotā persona, ir atbildīga par deleģētā uzdevuma tiesisku un lietderīgu izpildi;
- 79.3. pilnvarotā persona sniedz iestādei, kuras padotībā tā atrodas, informāciju, ko iestāde prasa sakarā ar deleģētā uzdevuma izpildi.
80. Atbilstoši deleģēšanas līgumam⁸⁹, VAS „Latvijas Valsts ceļi” līdz katra mēneša 15.datumam iesniedz Satiksmes ministrijā:
- 80.1. aktu par deleģēšanas līgumā⁹⁰ noteikto darbu izpildi un rēķinu;
- 80.2. aktu par izpildītajiem valsts autoceļu programmu un projektu vadības darbiem, iepirkumu organizēšanu valsts vajadzībām;
- 80.3. informāciju par izpildīto darbu rezultatīvajiem rādītājiem.
81. Revīzijā tika konstatēts, ka:
- 81.1. aktā par deleģēšanas līgumā⁹¹ noteikto darbu izpildi norādīta informācija par deleģēšanas līguma pielikumā *Izpildāmo darbu saraksts* norādīto pakalpojumu (sadalījumā pa pakalpojumu grupām un apakšgrupām):
- 81.1.1. līgumcenu gadā (Ls);
- 81.1.2. atskaites laika posmā un no gada sākuma faktiski izpildīto darbu vērtību (Ls);
- 81.1.3. no gada sākuma faktiski apgūto finansējumu pret plānoto (%);
- 81.2. aktā par izpildītajiem valsts autoceļu programmu un projektu vadības darbiem, iepirkumu organizēšanu valsts vajadzībām norādīta informācija par:
- 81.2.1. valsts autoceļu tīklā izpildīto būvdarbu izmaksām (Ls);
- 81.2.2. noslēgtajiem līgumiem un to summām;
- 81.2.3. VAS „Latvijas Valsts ceļi” piekrītošo darba samaksu (Ls);
- 81.3. informācijā par darbu rezultatīvo rādītāju izpildi ir iekļauti izmērāmi dati par konkrētajā mēnesī paveiktajiem darbiem sadalījumā pa pakalpojumu grupām un apakšgrupām (piemēram, nekustamā īpašuma valsts kadastra reģistrā reģistrēto vienību skaits, izstrādāto teritorijas plānojumu nosacījumu skaits, vizuāli apsekoto autoceļu apjoms), bet nav norādīti plānotie rezultatīvie rādītāji, pret kuriem izpildi salīdzināt.
82. Satiksmes ministrijas Sauszemes transporta departaments izvērtē VAS „Latvijas Valsts ceļi” iesniegto informāciju, salīdzinot tikai finansējuma apguves līmeni pret plānoto un akceptē maksājumu VAS „Latvijas Valsts ceļi”.

⁸⁸ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 43.panta trešā, piektā un sestā daļa.

⁸⁹ Satiksmes ministrijas un VAS „Latvijas Valsts ceļi” 15.10.2010. Deleģēšanas līguma Nr.SM2010/62 7.punkts.

⁹⁰ Satiksmes ministrijas un VAS „Latvijas Valsts ceļi” 15.10.2010. Deleģēšanas līguma Nr.SM2010/62.

⁹¹ Satiksmes ministrijas un VAS „Latvijas Valsts ceļi” 15.10.2010. Deleģēšanas līguma Nr.SM2010/62.

Secinājumi

83. Lai gan ikmēneša atskaitēs Satiksmes ministrijai par deleģēšanas līguma izpildi VAS „Latvijas Valsts ceļi” iekļauj informāciju par konkrētajā mēnesī faktiski izpildītajiem darbiem, tomēr, ņemot vērā, ka deleģēšanas līgumā Satiksmes ministrija nav noteikusi izmērāmus izpildāmo darbu rezultātīvos rādītājus, Satiksmes ministrija nevar izvērtēt VAS „Latvijas Valsts ceļi” deleģēto uzdevumu izpildes līmeni un finansējuma izlietojuma pamatoftību, lai nodrošinātu pilnīgu un efektīvu uzraudzību pār pārvaldes uzdevuma izpildi atbilstoši normatīvā akta prasībām⁹².

Ieteikums

84. Satiksmes ministrijai veikt grozījumus deleģēšanas līgumā⁹³, nosakot izmērāmus VAS „Latvijas Valsts ceļi” izpildāmo darbu rezultātīvos rādītājus tiem darbiem, kuriem tos ir iespējams noteikt, lai gūtu pārliecību par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanai piešķirta valsts budžeta finansējuma izlietošanas efektivitāti un nodrošinātu pilnīgu uzraudzību pār izstrādātās politikas ieviešanu, un pārvaldes uzdevuma izpildi atbilstoši normatīvā akta⁹⁴ prasībām.

2. Satiksmes ministrijas veiktā kapitālsabiedrību pārvaldība

2.1. Kapitālsabiedrību interešu sabalansētība

Konstatējumi

85. Starptautiski atzītas vadlīnijas „*Baltic Guidance on the Governance of Government-Owned-Enterprises*”⁹⁵ (turpmāk Valsts uzņēmumu pārvaldības vadlīnijas), kas izstrādātas, pamatojoties uz *Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)* vadlīnijām, identificē valsts kapitālsabiedrību pārvaldības problēmas:
- 85.1. vienlaikus jāsasniedz finanšu un sociālie mērķi (līdzsvars starp peļņu un sabiedrības interešu aizstāvību);
 - 85.2. politiskās ietekmes iespējamība.
86. Satiksmes ministrija ir vienīgais VAS „Latvijas Valsts ceļi” un AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” akcionārs:
- 86.1. viena kapitālsabiedrība (VAS „Latvijas Valsts ceļi”), izpildot Satiksmes ministrijas⁹⁶ deleģēto valsts pārvaldes uzdevumu, administrē valsts autoceļu uzturēšanai piešķirtos valsts budžeta līdzekļus, atklātos publiskos iepirkumos izvēloties valsts autoceļu uzturēšanas un atjaunošanas pakalpojumu sniedzējus;
 - 86.2. otra kapitālsabiedrība (AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”) veic autoceļu ikdienas uzturēšanas darbus un būvdarbus, tajā skaitā kā vienīgais pretendents piedaloties konkursā, noslēdza ar VAS „Latvijas Valsts ceļi” 12 līgumus par valsts autoceļu komplekso ikdienas uzturēšanu laika posmā no 01.10.2007. līdz 30.09.2014. par kopējo summu Ls 278 441 306,29 (bez PVN) apmērā, kas par Ls 45 274 806 pārsniedza VAS „Latvijas Valsts ceļi” plānoto iepirkuma summu. Normatīvajos aktos⁹⁷ un politikas plānošanas dokumentos⁹⁸ nav noteikta AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” kompetence autoceļu uzturēšanā.

⁹² Valsts pārvaldes iekārtas likuma 43.panta trešā, piektā un sestā daļa, 46.pants.

⁹³ Satiksmes ministrijas un VAS „Latvijas Valsts ceļi” 15.10.2010. Deleģēšanas līguma Nr.SM2010/62.

⁹⁴ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 43.panta trešā, piektā un sestā daļa.

⁹⁵ *Initiative of the Baltic Institute of Corporate Governance (BICG) launched during the Baltic Development Forum Summit on June 1-2, 2010, Vilnius*, 6.lpp.

⁹⁶ Likuma „Par autoceļiem” 7.panta trešā daļa.

⁹⁷ Piemēram, likums „Par autoceļiem”, Ceļu satiksmes likums.

87. Valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas nosacījumus 2007. – 2014. gadā nosaka iepirkuma konkursa rezultātā starp AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” un VAS „Latvijas Valsts ceļi” noslēgtie 12 līgumi⁹⁹, cita starpā paredzot izmaiņas darba vienību cenās, ja atskaites gadā inflācijas vai deflācijas pieaugums valstī pārsniedz 1,5%.

Revīzijā konstatēts, ka līdz 2011.gadam minētais līguma nosacījums nav piemērots, un AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” ir akceptējis pasūtītāja - VAS „Latvijas Valsts ceļi” lūgumus nepalielināt darba vienību cenas 2009.gada vasaras sezonas darbiem (10,5% inflācija)¹⁰⁰, 2009./2010.gada ziemas sezonai¹⁰¹, samazināt darbu vienības izcenojumus 2010.gadam¹⁰², un 2011. gadā saglabāt pakalpojumu cenas 2010.gada līmenī, papildus dažu ziemas sezonas darbu cenas samazinot vidēji par 0,2%¹⁰³. Satiksmes ministrija kā AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” kapitāldaļu turētāja ir izskatījusi AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” lēmumus par pakalpojumu cenu samazināšanu 2010.gadā un nemainīšanu 2011.gadā, un pieņēmusi zināšanai¹⁰⁴.

88. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” ieņēmumi no līgumiem, kas noslēgti ar VAS „Latvijas Valsts ceļi” 2009.gadā veidoja 87%, bet 2010.gadā 80% no neto apgrozījuma.
89. Valsts uzņēmumu pārvaldības vadlīnijas definē *labas pārvaldības* kritērijus:
- 89.1. mērķis un pamatojums kapitālsabiedrības esamībai valsts īpašumā;
 - 89.2. atbilstošs juridiskais statuss, kas atbilstu sabiedrības darbības specifikai.
90. Normatīvais akts¹⁰⁵ nosaka, ka publiskā persona dibina kapitālsabiedrību komercdarbības veikšanai:
- 90.1. ja tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā;
 - 90.2. nozarē, kurā pastāv dabiskais monopols, tādējādi nodrošinot sabiedrībai attiecīgā pakalpojuma pieejamību;
 - 90.3. stratēģiski svarīgā nozarē;
 - 90.4. jaunā nozarē;
 - 90.5. nozarē, kuras infrastruktūras attīstībai nepieciešami lieli kapitālieguldījumi;
 - 90.6. nozarē, kurā atbilstoši sabiedrības interesēm nepieciešams nodrošināt augstāku kvalitātes standartu.
91. Finanšu ministrijas izstrādāto „Vadlīniju informatīva ziņojuma sagatavošanai par kapitālsabiedrību finansiālajiem un darbības rādītājiem, pārvaldot valsts kapitālu”¹⁰⁶

⁹⁸ Satiksmes ministrijas 2005.gada 28.septembra rīkojums Nr.160 „Par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas stratēģiju 2007.-2014.gadam”.

⁹⁹ Līguma Nr.LVC07/1.1.1. 70.punkts.

¹⁰⁰ VAS „Latvijas Valsts ceļi” un AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 27.03.2009. noslēgtā „Vienošanās pie līguma Nr.LVC07/1.1.X „Par valsts autoceļu komplekso ikdienas uzturēšanu”, kas 2007.gada 20.augustā noslēgts starp VAS „Latvijas Valsts ceļi” un VAS „Latvijas autoceļu uzturētājs””.

¹⁰¹ VAS „Latvijas Valsts ceļi” un AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 31.08.2009. noslēgtā „Vienošanās pie līguma Nr.LVC07/1.1.X „Par valsts autoceļu komplekso ikdienas uzturēšanu”, kas 2007.gada 20.augustā noslēgts starp VAS „Latvijas Valsts ceļi” un VAS „Latvijas autoceļu uzturētājs””.

¹⁰² VAS „Latvijas Valsts ceļi” un AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 14.01.2010. noslēgtā „Vienošanās pie līguma Nr.LVC07/1.1.X „Par valsts autoceļu komplekso ikdienas uzturēšanu”, kas 2007.gada 20.augustā noslēgts starp VAS „Latvijas Valsts ceļi” un VAS „Latvijas autoceļu uzturētājs””.

¹⁰³ VAS „Latvijas Valsts ceļi” un AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 22.12.2010. noslēgtā „Vienošanās pie līguma Nr.LVC07/1.1.X „Par valsts autoceļu komplekso ikdienas uzturēšanu”, kas 2007.gada 20.augustā noslēgts starp VAS „Latvijas Valsts ceļi” un VAS „Latvijas autoceļu uzturētājs””.

¹⁰⁴ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 25.11.2009. ārkārtas akcionāru sapulces protokols Nr.7, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 17.12.2010. ārkārtas akcionāru sapulces protokols Nr.6.

¹⁰⁵ Valsts iekārtas pārvaldes likuma 88.pants.

(turpmāk – Kapitālsabiedrību darbības un finansiālo rādītāju vadlīnijas) 1.pielikums nosaka nepieciešamību uzrādīt kapitālsabiedrības dibināšanas pamatojumu atbilstoši normatīvā akta¹⁰⁷ prasībām.

92. Satiksmes ministrija Informatīvajā ziņojumā¹⁰⁸:

92.1. VAS „Latvijas Valsts ceļi” dibināšanai ir norādījusi šādu pamatojumu:

92.1.1. tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā;

92.1.2. darbība stratēģiski svarīgā nozarē;

92.1.3. darbojas nozarē, kuras infrastruktūras attīstībai nepieciešami lieli kapitālieguldījumi;

92.1.4. darbojas nozarē, kurā atbilstoši sabiedrības interesēm nepieciešams nodrošināt augstāku kvalitātes standartu;

92.2. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” dibināšanas pamatojumu nav norādījusi.

93. Atsakot AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” privatizāciju¹⁰⁹, Satiksmes ministrija piedāvāja Ministru kabinetam šādu atteikuma pamatojuma projektu:

93.1. tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas jomā;

93.2. valsts autoceļu ikdienas uzturēšana ir stratēģiski svarīga nozare.

94. Satiksmes ministrija ir apstiprinājusi¹¹⁰ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” attīstības stratēģiju no 2011.gada līdz 2020.gadam, kurā viens no galvenajiem izvirzītajiem ilgtermiņa mērķiem ir saglabāt un nodrošināt valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas pakalpojumu tirgus daļu Latvijā 100% apmērā.

95. Iepirkumu uzraudzības biroja dati¹¹¹ liecina, ka autoceļu ikdienas uzturēšanas pakalpojumu iepirkumus organizē VAS „Latvijas Valsts ceļi”, pašvaldības un par meža ceļu uzturēšanu – VAS „Latvijas Valsts meži”. Izlases veidā izvērtējot minēto iepirkumu piedāvājumus, konstatēts, ka piedāvājumus iesniedz:

95.1. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”, kas ir 100% valstij piederoša kapitālsabiedrība;

95.2. SIA „Danita” (vienotais reģistrācijas Nr.45403013351) un ZS „Atvari” (vienotais reģistrācijas Nr.46101004462), kas ir gan komersanti ar 100% privāto kapitālu¹¹², gan citi privātie pakalpojumu sniedzēji;

¹⁰⁶ www.fm.gov.lv „Vadlīnijas informatīva ziņojuma sagatavošanai par kapitālsabiedrību finansiālajiem un darbības rādītājiem, pārvaldot valsts kapitālu”, resurss skatīts 07.10.2011.

¹⁰⁷ Valsts iekārtas pārvaldes likuma 88.pants.

¹⁰⁸ Satiksmes ministrijas 09.09.2011. informatīvais ziņojums „Par kapitālsabiedrību, kurās Satiksmes ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja, 2011.gada pirmā pusgada provizorisko izpildi un plānotajiem finansiālajiem rādītājiem, prognozētajiem rezultātiem un rezultatīvajiem rādītājiem 2011.gadam”.

¹⁰⁹ MK 28.12.2006. rīkojuma Nr.1013 „Par atteikumu nodot privatizācijai valstij piederošās valsts akciju sabiedrības „Latvijas autoceļu uzturētājs” akcijas” 3.2.punkts.

¹¹⁰ 29.04.2011. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” akcionāru sapulcē apstiprinātā „AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” attīstības stratēģija 2011.-2020.gadam”.

¹¹¹ www.iub.lv, resurss skatīts 07.10.2011.

¹¹² AS „Latvijas Valsts meži” 26.11.2010. organizētais iepirkums LVM MI 2010/462/ak „Par sniega tīrīšanas pakalpojumu Kurzemes reģiona Dienvidkurzemes mezsaimniecībā”, kurā piedalās ZS „Atvari”, (reģ.nr.46101004462) (<http://www.iub.gov.lv/pvs/show/163720>, resurss skatīts 07.10.2011.), Skrīveru novada domes 03.06.2010. organizētais iepirkums SND 2010/2 „Skrīveru novada grants seguma ielu un ceļu ikdienas uzturēšanas darbi”, kurā piedalās SIA „Danita” (reģ. nr.45403013351) un AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” (<http://www.iub.gov.lv/pvs/show/144513>, resurss skatīts 07.10.2011.).

- 95.3. AS „Ceļu pārvalde”¹¹³ (vienotais reģistrācijas Nr.40003034263), kas ir komersants ar daļēji privāto kapitālu¹¹⁴.
96. Sniedzot atzinumu par AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” kā Publisko iepirkumu likuma subjektu, Iepirkumu uzraudzības birojs veica AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” darbības izvērtējumu sabiedrības vajadzību nodrošināšanas kontekstā un norādīja:
- 96.1. lai arī valsts ir izvēlējusies paturēt AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” savā izšķirošā ietekmē, tā darbības ir rūpnieciska rakstura un saistītas ar pakalpojumu pieejamības nodrošināšanu tirgū, turklāt darbības tiek veiktas konkurences apstākļos, ņemot vērā, ka tādus pašus pakalpojumus sniedz arī vairāki komersanti ar pilnīgi privātu vai daļēji privātu kapitālu;
- 96.2. nav pieejama informācija, ka AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” realizētu kādu īpašu politiku, lai sniegtu pakalpojumus, ko nenodrošina vai nevarētu nodrošināt citi tirgus dalībnieki¹¹⁵.
97. Ekonomikas ministrija ir izstrādājusi un iesniegusi Valsts sekretāru sanāksmei izskatīšanai Valsts kapitāla daļu pārvaldības koncepcijas projektu¹¹⁶, kas paredz turpmāk regulāri veikt kapitālsabiedrības saglabāšanas valsts īpašumā lietderības izvērtējumu saskaņā ar publiskas personas komercdarbības principiem un sabiedrības vajadzībām.

Secinājumi

98. Politikas plānošanas dokumentos un tiesību aktos ir iekļauta pretrunīga informācija un pamatojumi AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” juridiskajam statusam, kas ierobežo iespēju pilnvērtīgi izvērtēt valsts politiku un politikas īstenošanai piešķirtā valsts budžeta finansējuma izlietošanas efektivitāti autoceļu ikdienas uzturēšanas jomā, jo:
- 98.1. valsts autoceļu tīkla uzturēšanas izmaksu samazināšanas un konkurences veicināšanas nolūkos tiek organizēts iepirkums autoceļu tīkla kompleksai ikdienas uzturēšanai¹¹⁷;
- 98.2. autoceļu ikdienas uzturēšanas pakalpojumu iepirkumus organizē VAS „Latvijas Valsts ceļi”, VAS „Latvijas Valsts meži” un pašvaldības, savukārt pakalpojumus veic AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” un citi komersanti ar privātu kapitālu vai daļēji privātu kapitālu¹¹⁸, kas norāda uz pieprasījuma un piedāvājuma esamību autoceļu ikdienas uzturēšanas tirgū;
- 98.3. nozares normatīvajos aktos¹¹⁹ un politikas plānošanas dokumentos¹²⁰ nav noteikta AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” kompetence autoceļu uzturēšanā, kas norāda uz:
- 98.3.1. citu komersantu teorētisku iespēju pretendēt uz valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas pakalpojumu sniegšanu un

¹¹³ Rīgas Domei pieder 88,7 %, Valsts Sociālās apdrošināšanas aģentūrai 0,9 %, privātpersonām – 10,4 % AS „Ceļu pārvalde” akciju (<http://www.celuparvalde.lv/lv/uznemums/>, resurss skatīts 07.10.2011.).

¹¹⁴ VAS „Latvijas Valsts ceļi” 15.08.2011. organizētais iepirkums LVC2011/96/AC „Valsts autoceļu ar sabrukušo melno segumu uzturēšana Centra reģiona Rīgas nodaļas ceļu tīklā”, kurā piedalās AS „Ceļu pārvalde”, reģ.nr.40003034263 (<http://www.iub.gov.lv/pvs/show/198223>, resurss skatīts 07.10.2011.).

¹¹⁵ Iepirkumu uzraudzības biroja 16.06.2011. vēstule Nr. I-3-2/2355 Valsts kontrolei.

¹¹⁶ Ekonomikas ministrijas 20.09.2011. Valsts kapitāla daļu pārvaldības koncepcijas projekta 4.3.apakšpunkts.

¹¹⁷ Satiksmes ministrijas 2005.gada 28.septembra rīkojums Nr.160 „Par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas stratēģiju 2007.-2014.gadam”.

¹¹⁸ Iepirkumu uzraudzības biroja mājas lapa www.iub.lv, resurss skatīts 07.10.2011.

¹¹⁹ Piemēram, likums „Par autoceļiem”, Ceļu satiksmes likums.

¹²⁰ Satiksmes ministrijas 2005.gada 28.septembra rīkojums Nr.160 „Par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas stratēģiju 2007.-2014.gadam”.

- 98.3.2. autoceļu ikdienas uzturēšanu kā nozari, kura netiek uzskatīta par stratēģiski nozīmīgu un kuras darbību spētu nodrošināt vienīgi valsts īpašumā esoša kapitālsabiedrība;
- 98.4. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” darbības tiek veiktas konkurences apstākļos, un nav pieejama informācija, ka AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” realizētu kādu īpašu politiku, lai sniegtu pakalpojumus, ko nenodrošina vai nevarētu nodrošināt citi tirgus dalībnieki¹²¹; savukārt –
- 98.5. vienlaikus - laika posmā no 01.10.2007. līdz 30.09.2014. tiesības veikt valsts autoceļu ikdienas uzturēšanu visās 12 esošajās lotēs kā vienīgā konkursa pretendente ir ieguvusi AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” par kopējo summu Ls 278 441 306,29 (bez PVN), par Ls 45 274 806 pārsniedzot prognozēto līgumcenu, kas neliecina par autoceļu tīkla ikdienas uzturēšanas izmaksu samazinājumu konkurences rezultātā;
- 98.6. Satiksmes ministrija kā AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” kapitāldaļu turētājs ir apstiprinājusi AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”¹²² attīstības stratēģiju, kurā ir noteikts uzdevums saglabāt un nodrošināt uzņēmuma sniegto valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas pakalpojumu tirgus daļu Latvijā 100% apmērā, kas norāda uz Satiksmes ministrijas kā nozares politikas veidotāja ieinteresētību vienas kapitālsabiedrības dominējošam stāvoklim valsts autoceļu uzturēšanas tirgū;
- 98.7. atsakot AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” privatizāciju¹²³, Satiksmes ministrija pamatoja lēmuma projektu ar informāciju, ka tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas jomā, un valsts autoceļu ikdienas uzturēšana ir stratēģiski svarīga nozare.
99. Veicot divu valsts autoceļu uzturēšanā iesaistītu, valstij 100 %-īgi piederošu kapitālsabiedrību VAS „Latvijas Valsts ceļi” un AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” kapitāldaļu turētāja pienākumus, pastāv iespēja, ka Satiksmes ministrija nevar nodrošināt efektīvu valsts budžeta līdzekļu pārvaldību, jo:
- 99.1. Satiksmes ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja divām valsts kapitālsabiedrībām - VAS „Latvijas Valsts ceļi” (autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu pasūtītājs) un AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” (autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu izpildītājs), kuras saista līgumiskas attiecības un katrai līguma ietvaros ir pretējas intereses:
- 99.1.1. valsts budžeta līdzekļu administrētājs VAS „Latvijas Valsts ceļi” ir ieinteresēta nodrošināt valsts autoceļu ikdienas uzturēšanu par iespējami zemāku cenu;
- 99.1.2. valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas pakalpojumu sniedzējs AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” ir ieinteresēta pakalpojumu sniegšanā ar iespējami augstāku rentabilitāti;
- 99.2. 2010.gadā AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” ieņēmumi no valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas jeb VAS „Latvijas Valsts ceļi” bija Ls 36 004 686 apmērā jeb 80,2% no kopējā AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” neto apgrozījuma¹²⁴.
- 99.3. politikas plānošanas dokumenti paredz iespēju Satiksmes ministrijai operatīvi koriģēt AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” darbību¹²⁵, un minētā iespēja tiek izmantota, jo

¹²¹ Iepirkumu uzraudzības biroja 16.06.2011. vēstule Nr.1-3-2/2355 Valsts kontrolei.

¹²² 29.04.2011. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” akcionāru sapulcē apstiprinātā „AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” attīstības stratēģija 2011.-2020.gadam”.

¹²³ MK 28.12.2006. rīkojuma Nr.1013 „Par atteikumu nodot privatizācijai valstij piederošās valsts akciju sabiedrības „Latvijas autoceļu uzturētājs” akcijas” 3.2.punkts.

¹²⁴ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” gada pārskats par 2010.gadu.

¹²⁵ Satiksmes ministrijas 2005.gada 28.septembra rīkojums Nr.160 „Par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas stratēģiju 2007.-2014.gadam”.

deleģētā valsts pārvaldes uzdevuma izpildītājs VAS „Latvijas Valsts ceļi” piedāvā AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” koriģēt iepirkuma konkursa rezultātā apstiprinātās līgumcenas valsts budžeta finansējuma nepietiekamības gadījumā, savukārt Satiksmes ministrija kā AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” kapitāldaļu turētāja ir izskatījusi un pieņēmusi zināšanai¹²⁶ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” lēmumus piekrist VAS „Latvijas Valsts ceļi” piedāvājumam.

Ieteikums

100. Satiksmes ministrijai kā vadošajai valsts pārvaldes iestādei transporta un sakaru nozarēs atkārtoti pēc Publisko personu komercdarbības koncepcijas apstiprināšanas saistībā ar koncepcijā paredzētajiem risinājumiem izvērtēt AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” īpašuma formu, izvērtējot valsts iesaistes komercdarbībā nepieciešamību un pamatojumu, un novēršot tirgus deformēšanas risku.

2.2. Kapitālsabiedrību darbības analīze

Konstatējumi

101. Valsts uzņēmumu pārvaldības vadlīnijas¹²⁷ definē:

101.1. labas pārvaldības kritēriju – valsts interešu aizstāvības politikas (*ownership policy*) esamība, nosakot kapitālsabiedrības darbības rezultātu;

101.2. nosaka kapitālsabiedrības pārraugošās ministrijas atbilstošas darbības valsts interešu aizstāvībā, kas nodrošinātu kopējas kapitālsabiedrību pārraudzības politikas pilnveidošanu:

101.2.1. izmērāmu rādītāju noteikšana kapitālsabiedrības darbības rezultātu izvērtēšanai;

101.2.2. regulāra darbības pārraudzība, informācijas apkopošana un analīze;

101.2.3. atskaitīšanās.

102. Normatīvā akta¹²⁸ redakcija, kas bija spēkā līdz 01.07.2009., noteica valsts kapitālsabiedrību padomes uzdevumus, tajā skaitā pastāvīgi kontrolēt valdes darbību un uzraudzīt lai sabiedrības lietas tiktu kārtotas saskaņā ar likumiem, statūtiem, akcionāru un akcionāru sapulces lēmumiem. Ar normatīvā akta grozījumiem¹²⁹ likvidējot valsts kapitālsabiedrību padomi, minētie uzdevumi netika uzdoti augstākajai kapitālsabiedrības pārvaldes institūcijai – akcionāram.

103. Normatīvā akta¹³⁰ grozījumi, kas stājās spēkā 01.01.2011., nosaka, ka ministrijas un citas institūcijas, kuras par valsts kapitāla daļu turētājam iecēlis Ministru kabinets, līdz kārtējā gada 1.septembrim iesniedz Ministru kabinetā informatīvo ziņojumu par valsts kapitālsabiedrībām, ieskaitot to izšķirošajā ietekmē esošajām meitas sabiedrībām, ja tādas ir, kā arī par tām kapitālsabiedrībām, kurām iepriekšējā saimnieciskajā gadā valsts pamatfunkciju īstenošanai tika piešķirtas valsts budžeta subsīdijas vai dotācijas. Informatīvajā ziņojumā iekļauj šādas ziņas:

¹²⁶ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 25.11.2009. ārkārtas akcionāru sapulces protokols Nr.7, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 17.12.2010. ārkārtas akcionāru sapulces protokols Nr.6.

¹²⁷ Vadlīnijas „Baltic Guidance on the Governance of Government-Owned-Enterprises”, 10., 11.lpp.

¹²⁸ Likuma „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām” 88.panta pirmās daļas 1. un 3.punkts (redakcija, kas bija spēkā līdz 01.07.2009).

¹²⁹ Likums „Grozījumi likumā „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām””, pieņemts 16.06.2009.

¹³⁰ Likuma „Grozījumi Likumā par budžeta un finanšu vadību” 12.pants, pieņemts 20.12.2010.

- 103.1. kapitālsabiedrības pārskata gada finansiālo rādītāju izpilde, ietverot informāciju par rentabilitāti, tajā skaitā kapitāla daļu atdevi;
- 103.2. kapitālsabiedrības sasniegtie darbības rezultāti un rezultatīvo rādītāju izpilde;
- 103.3. cita informācija par valsts kapitāla un valsts pamatfunkciju īstenošanai piešķirtās subsīdijas vai dotācijas izmantošanu.
104. Finanšu ministrijas izstrādātās Kapitālsabiedrību darbības un finansiālo rādītāju vadlīnijas:
- 104.1. definē galvenos valsts kapitālsabiedrību finansiālos rādītājus;
- 104.2. iesaka kapitālsabiedrībām izmantot savos statūtos identificētos darbības rezultātu rādītājus, bet ja kapitālsabiedrībā nav definēti tās darbības rezultāti un rezultatīvie rādītāji, tad definēt tos;
- 104.3. paredz veidlapas informācijas apkopošanai par kapitālsabiedrību plānotajiem un faktiskajiem finanšu un darbības rādītājiem, lai ministrijām būtu iespējams vienotā stilā informēt Ministru kabinetu par kapitālsabiedrību plānotajiem finanšu un darbības rādītājiem un to izpildi.
105. VAS „Latvijas Valsts ceļi” un AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” ir definējušas darbības rezultātus un rezultatīvos rādītājus 2011. gadam, tajā skaitā:
- 105.1. VAS „Latvijas Valsts ceļi”:
- 105.1.1. valsts autoceļu tīkla pārvaldīšana un ar to saistītā ceļu pieslēgumu, kā arī valstij piekrītošā zemes aktualizācijas, reģistrācijas, tehniskās uzraudzības un datu saglabāšanas un uzturēšanas pasākumu komplekss (km);
- 105.1.2. būvdarbu objektu skaits (gab.);
- 105.1.3. iepirkumu procedūras būvdarbu objektiem (gab.);
- 105.1.4. vizuāli apsekoto autoceļu apjoms (km);
- 105.2. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”:
- 105.2.1. līguma ar VAS „Latvijas Valsts ceļi” izpilde par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanu (Ls);
- 105.2.2. citu biznesu īpatsvars uzņēmuma pamatdarbības ieņēmumos (%);
- 105.2.3. karjeros ražotās produkcijas apjoma īpatsvars kopējos uzņēmuma ieņēmumos (%);
- 105.2.4. investīcijas materiāltehniskajos resursos (Ls).
106. Revīzijā tika konstatēts, ka atzinumus kapitālsabiedrību pārvaldības finansiāli ekonomiskajos jautājumos sniedz Satiksmes ministrijas Juridiskā departamenta Valsts kapitāla daļu pārvaldes un publisko līgumu nodaļa un iesniedz tos:
- 106.1. satiksmes ministram;
- 106.2. Satiksmes ministrijas valsts sekretāram;
- 106.3. informācijai valsts kapitāldaļu turētāja pārstāvim;
- 106.4. kapitālsabiedrībai¹³¹.
107. Satiksmes ministrija ir izvērtējusi VAS „Latvijas Valsts ceļi” un AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” iesniegtos datus par finansiālajiem rādītājiem un citiem kapitālsabiedrības

¹³¹ Kapitālsabiedrībām atzinumi tiek nosūtīti elektroniski (Satiksmes ministrijas 10.10.2011. e-pasts Valsts kontrolei).

raksturojošiem lielumiem uz 31.03.2011. un uz 30.06.2011. un sagatavojuši atzinumus, kuros iekļauti secinājumi un ieteikumi, tajā skaitā AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”:

- 107.1. nepieciešams izvērtēt finanšu risku par atkarību no viena būtiska liela piegādātāja un veikt pasākumus, lai aktīvi piesaistītu jaunus biznesa partnerus;
- 107.2. jāpalielina konkurētspējīgs bizness un pakalpojumu piedāvājums;
- 107.3. maksimāli jāizmanto pašu rīcībā esošie naudas līdzekļi, nepiesaistot aizņemto kapitālu;
- 107.4. turpināt veikt profilaktiskus un kontroles pasākumus, lai mazinātu šaubīgo debitoru īpatsvaru, nepārtraukti uzraugot debitoru parādu atlikumus, lai mazinātu neatgūstamo parādu rašanās iespēju.

Ne ārējie normatīvie akti, ne Satiksmes ministrijas iekšējie normatīvie akti nenosaka Satiksmes ministrijas sniegto ieteikumu ieviešanas uzraudzības mehānismu.

108. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” ir sniedzis Satiksmes ministrijai un kapitāldaļu turētāja pārstāvim skaidrojumu¹³² par Satiksmes ministrijas sagatavoto atzinumu.
109. Satiksmes ministrijas iekšējais normatīvais akts¹³³ nenosaka un kapitāldaļu turētāja pārstāvis VAS „Latvijas Valsts ceļi” un AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” finanšu datu izvērtēšanas rezultātus nav izskatījis akcionāru sapulcē.

Secinājumi

110. Ar normatīvā akta¹³⁴ grozījumiem¹³⁵ likvidējot valsts kapitālsabiedrību padomi un vienlaicīgi neuzdodot akcionāram pildīt likvidētās padomes uzdevumu kontrolēt valsts kapitālsabiedrību valdes darbību, nav nodrošināts juridiskais pamatojums efektīvai valsts kapitālsabiedrības darbības uzraudzībai.
111. Nenosakot iekšējā normatīvajā aktā¹³⁶ akcionāra pienākumu izvērtēt Satiksmes ministrijas veiktās valsts kapitālsabiedrības darbības analīzes rezultātus un valsts kapitāldaļu turētāja pārstāvim akcionāru sapulcē neizskatot valsts kapitālsabiedrību darbības analīzes rezultātus, kā arī nepieņemot lēmumus par tiem, Satiksmes ministrija nenodrošina efektīvu valsts kapitālsabiedrību pārvaldību atbilstoši Valsts uzņēmumu pārvaldības vadlīnijās¹³⁷ ieteiktajiem labas pārvaldības principiem.

Ieteikums

112. Satiksmes ministrijai izvērtēt iespēju papildināt iekšējo normatīvo aktu¹³⁸, nosakot kapitāldaļu turētāja pārstāvja pienākumu akcionāru sapulcē izskatīt kapitālsabiedrību darbības analīzes rezultātus, nepieciešamības gadījumā pieņemot atbilstošus lēmumus, lai nodrošinātu Valsts uzņēmumu pārvaldības vadlīnijās¹³⁹ ieteikto labas pārvaldības principa par valsts interešu aizstāvību ievērošanu kapitālsabiedrību pārvaldībā.

¹³² AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 16.06.2011. vēstule Satiksmes ministrijai Nr. A/1-13/527.

¹³³ Satiksmes ministrijas 26.01.2011. kārtības Nr.01-02/3 „Kārtība, kādā Satiksmes ministrijā tiek organizēta valsts kapitāla daļu pārvalde valsts kapitālsabiedrībās” 5.5.1.apakšpunkts.

¹³⁴ Likuma „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām” 88.panta pirmās daļas 1. un 3.punkts (redakcija, kas bija spēkā līdz 01.07.2009).

¹³⁵ Likums „Grozījumi likumā „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām””, pieņemts 16.06.2009.

¹³⁶ Satiksmes ministrijas 26.01.2011. kārtības Nr.01-02/3 „Kārtība, kādā Satiksmes ministrijā tiek organizēta valsts kapitāla daļu pārvalde valsts kapitālsabiedrībās” 5.5.1.apakšpunkts.

¹³⁷ Vadlīnijas „Baltic Guidance on the Governance of Government-Owned-Enterprises”, 10., 11.lpp.

¹³⁸ Satiksmes ministrijas 26.01.2011. kārtība Nr.01-02/3 „Kārtība, kādā Satiksmes ministrijā tiek organizēta valsts kapitāla daļu pārvalde valsts kapitālsabiedrībās”.

¹³⁹ Vadlīnijas „Baltic Guidance on the Governance of Government-Owned-Enterprises”, 10., 11.lpp.

2.3. Kapitālsabiedrību ilgtermiņa stratēģiju formalizēšana

Konstatējumi

113. Valsts uzņēmumu pārvaldības vadlīnijas¹⁴⁰ nosaka labas pārvaldības kritēriju – ilgtermiņa stratēģiju formalizēšanu, lai mazinātu politisko ietekmi.

114. Satiksmes ministrijas iekšējais normatīvais akts¹⁴¹ nenosaka pienākumu valsts kapitālsabiedrības akcionāru sapulcē apstiprināt kapitālsabiedrības darbības stratēģiju.

115. Satiksmes ministrijas:

115.1. akcionāru sapulcē ir apstiprināta AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”¹⁴² attīstības stratēģija laika posmam no 2011.gada līdz 2020.gadam;

115.2. akcionāru sapulcē nav apstiprināta VAS „Latvijas Valsts ceļi” darbības stratēģija. Kapitālsabiedrības attīstības stratēģija laika posmam no 2006.gada līdz 2013.gadam ir apstiprināta VAS „Latvijas Valsts ceļi” valdes sēdē¹⁴³.

Minēto kapitālsabiedrību kapitāla daļu turētāja pārstāvja uzdevumus pilda dažādas Satiksmes ministrijas amatpersonas¹⁴⁴.

Secinājums

116. Apstiprinot akcionāru sapulcē AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”¹⁴⁵ attīstības stratēģiju, bet neapstiprinot VAS „Latvijas Valsts ceļi” darbības stratēģiju, Satiksmes ministrija:

116.1. nenodrošina vienotu pieeju kapitālsabiedrību pārvaldībā;

116.2. nav pilnībā izmantojusi starptautiski atzītu labāko praksi¹⁴⁶, lai mazinātu politisko ietekmi kapitālsabiedrību pārvaldībā.

Ieteikums

117. Lai nodrošinātu kapitālsabiedrību pārvaldībā starptautiski atzītu *labo praksi*¹⁴⁷, Satiksmes ministrijai:

117.1. veikt pasākumus, lai veicinātu vienotu pieeju kapitālsabiedrību pārvaldībā;

117.2. izvērtēt jautājumu par iekšējā normatīvā akta¹⁴⁸ papildināšanu, nosakot pienākumu akcionāru sapulcē apstiprināt kapitālsabiedrību darbības stratēģijas, lai mazinātu politisko ietekmi kapitālsabiedrību pārvaldībā.

¹⁴⁰ Vadlīnijas „*Baltic Guidance on the Governance of Government-Owned-Enterprises*”, 12.lpp.

¹⁴¹ Satiksmes ministrijas 26.01.2011. kārtība Nr.01-02/3 „Kārtība, kādā Satiksmes ministrijā tiek organizēta valsts kapitāla daļu pārvalde valsts kapitālsabiedrībās”.

¹⁴² AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” akcionāru 29.04.2011. sapulcē apstiprinātā „AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” attīstības stratēģija 2011.-2020.gadam”.

¹⁴³ VAS „Latvijas Valsts ceļi” valdes 20.07.2006. sēdē apstiprinātā „Valsts akciju sabiedrības „Latvijas Valsts ceļi” stratēģija līdz 2013. gadam”.

¹⁴⁴ Satiksmes ministrijas 16.12.2009. rīkojums Nr.01.01-03/262 „Par pilnvarojumu valsts sekretāra vietniekam U.Reimanim būt par valsts kapitāla daļu turētāja pārstāvi VAS „Latvijas Valsts ceļi”, Satiksmes ministrijas 16.12.2009. rīkojums Nr.01.01-03/267 „Par pilnvarojumu valsts sekretāra vietniecei A.Ļubļinai-Goldmanei būt par valsts kapitāla daļu turētāja pārstāvi AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”.

¹⁴⁵ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” akcionāru 29.04.2011. sapulcē apstiprinātā „AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” attīstības stratēģija 2011.-2020.gadam”.

¹⁴⁶ Vadlīnijas „*Baltic Guidance on the Governance of Government-Owned-Enterprises*”, 12.lpp.

¹⁴⁷ Vadlīnijas „*Baltic Guidance on the Governance of Government-Owned-Enterprises*”, 12.lpp.

¹⁴⁸ Satiksmes ministrijas 26.01.2011. kārtība Nr.01-02/3 „Kārtība, kādā Satiksmes ministrijā tiek organizēta valsts kapitāla daļu pārvalde valsts kapitālsabiedrībās”.

3. Valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu un finansējuma plānošana**Konstatējumi**

118. Normatīvais akts¹⁴⁹ nosaka, ka ministrijas un citas centrālās valsts iestādes izstrādā valsts budžeta pieprasījumus maksimāli pieļaujamā valsts budžeta izdevumu apjoma ietvaros.
119. Satiksmes ministrija ar deleģēšanas līgumu¹⁵⁰ ir uzdevusi VAS „Latvijas Valsts ceļi” valsts autoceļu tīkla finansējuma administrēšanu, tajā skaitā autoceļu finansēšanai nepieciešamo budžeta līdzekļu pieprasījumu sagatavošanu.
120. VAS „Latvijas Valsts ceļi” ir izstrādājusi plānošanas dokumentu¹⁵¹, kurā:
- 120.1. norādīts, ka, ja autoceļu seguma atjaunošanas darbi netiek veikti normatīvi paredzētajā laikā, autoceļu konstruktīvās kārtas zaudē savas tehniskās īpašības, kā rezultātā notiek strauja autoceļu sabrukšana. Normatīvi paredzētajā laikā neveicot nepieciešamos atjaunošanas darbus, autoceļu atjaunošanas izmaksas būtiski pieaug;
- 120.2. aprēķināts, ka pietiekamas finansēšanas apstākļos valsts autoceļu uzturēšanas (ikdienas un periodiskās) izmaksas ir Ls 345 milj. gadā, tajā skaitā valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas izmaksas ir Ls 100 milj. gadā.
121. VAS „Latvijas Valsts ceļi” plānošanas dokumentā¹⁵² ir minēts, ka valsts pārvaldījumā esošo autoceļu optimālai uzturēšanai pietiekamas finansēšanas apstākļos valsts autoceļu uzturēšanas izmaksas tiek pārrēķinātas katru gadu. VAS „Latvijas Valsts ceļi” laika posmā pēc 2008.gada minēto pārrēķinu nav veikusi.

5.tabula

23.06.00 Valsts autoceļu pārvaldīšanas, uzturēšanas un atjaunošanas izdevumi, Ls tūkst.

	2008 ¹⁵³	2009 ¹⁵⁴	2010 ¹⁵⁵	2011 ¹⁵⁶
Uzturēšanas izdevumi	63 355	65 889	50 149	49 123
Izdevumi kapitālieguldījumiem	92 165	46 382	12 350	5 013
Kopā uzturēšanas izdevumi un izdevumi kapitālieguldījumiem	155 520	112 271	62 499	54 136
Uzturēšanas izdevumi, %	41	59	80	91
Izdevumi kapitālieguldījumiem, %	59	41	20	9

122. Valsts autoceļu tīkla uzturēšanas finansējums tiek plānots valsts budžeta programmas 23.00.00 „Valsts autoceļu fonds” apakšprogrammā 23.06.00 „Valsts autoceļu pārvaldīšana, uzturēšana un atjaunošana”.

123. Laika posmā no 2008.gada līdz 2011.gadam plānotais finansējums valsts autoceļu uzturēšanai un kapitālieguldījumiem valsts budžeta programmā 23.00.00 „Valsts autoceļu fonds” ir samazināts par Ls 101 milj. jeb 65%, tajā skaitā:

123.1. uzturēšanas izdevumi samazināti par Ls 14,2 milj. jeb 22,5%;

¹⁴⁹ Likuma par budžetu un finanšu vadību 18.panta 1^l.daļa.

¹⁵⁰ VAS „Latvijas Valsts ceļi” un Satiksmes ministrijas 15.10.2010. Deleģēšanas līgums Nr.SM2010/62.

¹⁵¹ VAS „Latvijas Valsts ceļi” 2008.gadā izstrādātā Informācija stratēģiskās plānošanas vajadzībām.

¹⁵² VAS „Latvijas Valsts ceļi” 2008.gadā izstrādātā Informācija stratēģiskās plānošanas vajadzībām.

¹⁵³ Satiksmes ministrijas 07.02.2008. rīkojums Nr.01-03/24 „Par valsts budžeta valsts autoceļu fonda programmai piešķirto līdzekļu lietošanu 2008.gadā”.

¹⁵⁴ Satiksmes ministrijas 20.01.2009. rīkojums Nr.01.01-03/26 „Par valsts budžeta valsts autoceļu fonda programmai piešķirto līdzekļu lietošanu 2009.gadā”.

¹⁵⁵ Satiksmes ministrijas 13.10.2010. rīkojums Nr.01.1-03/196 „Par grozījumiem valsts budžeta valsts autoceļu fonda programmai piešķirto līdzekļu lietošanu 2010.gadā”.

¹⁵⁶ Satiksmes ministrijas 20.01.2011. rīkojums Nr.01-03/28 „Par valsts budžeta valsts autoceļu fonda programmai piešķirto līdzekļu lietošanu 2011.gadā”.

123.2. izdevumi kapitālieguldījumiem samazināti par Ls 87,2 milj. jeb 94,6%.

124. Normatīvais akts¹⁵⁷ nosaka budžeta pieprasījuma izstrādāšanas pamatprincipus, tajā skaitā, vidēja termiņa makroekonomiskās attīstības un fiskālās politikas ietvarā norādītā ministrijas un citas centrālās valsts iestādes maksimāli pieļaujamo kopējo izdevumu apjoma robežās plānojamo budžeta izdevumu sadalījumu pa programmām (apakšprogrammām) un izdevumiem atbilstoši ekonomiskajām un valdības funkciju kategorijām.

125. Valsts budžeta pieprasījuma izstrādāšanai Satiksmes ministrija ik gadu apstiprina VAS „Latvijas Valsts ceļi” izstrādāto vidēja termiņa plānošanas perioda dokumentu – Vadlīnijas¹⁵⁸ valsts autoceļu tīklā veicamo pārvaldīšanas, uzturēšanas un atjaunošanas darbu plānošanai trīs gadu laika posmam, kas nosaka, ka izdevumi jāplāno divās grupās:

125.1. uzturēšanā ietverot tikai tādus izdevumus, kuri nepalielina pamatlīdzekļu vērtību un neatjauno konstrukciju nodilumu;

125.2. kapitālieguldījumos, kas ir izdevumi nodiluma atjaunošanai un rekonstrukcijai; kapitālieguldījumos tiek plānoti arī attīstības izdevumi, piemēram, plāna un profila parametru uzlabošana, jaunu ceļu posmu būvniecība un projektēšana,

katru grupu sadalot apakšgrupās.

6.tabula

Plānotais finansējums valsts autoceļu uzturēšanas programmām, Ls tūkst.

	2009 ¹⁵⁹	2010 ¹⁶⁰	2011 ¹⁶¹
Ikdienas uzturēšana, t.sk.	77 960	65 200	48 320
Valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbi	61 520	48 400	41 900
Asfaltēto segumu uzturēšanas darbi	4500	5000	0
Horizontālā marķējuma uzturēšanas darbi	5940	6800	5700
Grants ceļu uzturēšanas darbi	6000	5000	0
Līdzfinansēšana pilsētu tranzīta ielu ikdienas uzturēšanai	600	800	700
Līdzfinansēšana autoceļu pār „Latvenergo” hidrotehniskām būvēm ikdienas uzturēšanai	20	20	20
Kopā	78 580	66 020	48 320

¹⁵⁷ Likuma par budžetu un finanšu vadību 17.panta otrā daļa.

¹⁵⁸ Satiksmes ministrijas 2008.gadā (bez datuma) apstiprinātās „Vadlīnijas valsts budžeta apakšprogrammas 23.06.00 „Valsts autoceļu pārvaldīšana, uzturēšana un atjaunošana” autoceļu tīkla programmu izstrādāšanai 2009. – 2011. gadam”, Satiksmes ministrijas 2009.gadā (bez datuma) apstiprinātās „Vadlīnijas valsts autoceļu tīkla programmu izstrādāšanai 2010. – 2012. gadam valsts budžeta apakšprogrammai 23.06.00 „Valsts autoceļu pārvaldīšana, uzturēšana un atjaunošana””, Satiksmes ministrijas 2010.gadā (bez datuma) apstiprinātās „Vadlīnijas valsts autoceļu tīklā veicamo darbu prioritāšu sarakstu un programmu izstrādāšanai 2011.-2013.gadam valsts budžeta apakšprogrammai 23.06.00 „Valsts autoceļu pārvaldīšana, uzturēšana un atjaunošana””.

¹⁵⁹ Satiksmes ministrijas 2008.gadā (bez datuma) apstiprinātās „Vadlīnijas valsts budžeta apakšprogrammas 23.06.00 „Valsts autoceļu pārvaldīšana, uzturēšana un atjaunošana” autoceļu tīkla programmu izstrādāšanai 2009. – 2011. gadam”.

¹⁶⁰ Satiksmes ministrijas 2009.gadā (bez datuma) apstiprinātās „Vadlīnijas valsts autoceļu tīkla programmu izstrādāšanai 2010. – 2012. gadam valsts budžeta apakšprogrammai 23.06.00 „Valsts autoceļu pārvaldīšana, uzturēšana un atjaunošana””.

¹⁶¹ Satiksmes ministrijas 2010.gadā (bez datuma) apstiprinātās „Vadlīnijas valsts autoceļu tīklā veicamo darbu prioritāšu sarakstu un programmu izstrādāšanai 2011.-2013.gadam valsts budžeta apakšprogrammai 23.06.00 „Valsts autoceļu pārvaldīšana, uzturēšana un atjaunošana””.

126. Saistībā ar Vadlīniju izstrādi VAS „Latvijas Valsts ceļi” detalizētai darbu un finansējuma plānošanai valsts autoceļu tīklā izstrādā programmas kārtējam gadam. Saskaņā ar iekšējo normatīvo aktu¹⁶² valsts autoceļu uzturēšanai izstrādā sešas programmas, tajā skaitā valsts autoceļu ikdienas uzturēšanai izstrādā četras programmas.
127. Izstrādājot programmu „Valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbi”¹⁶³, VAS „Latvijas Valsts ceļi” izmanto datus par:
- 127.1. valsts autoceļu asfaltēto un grants segumu, tiltu inspekcijas datus par ceļu segu un tiltu tehnisko stāvokli;
 - 127.2. datus par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas faktiskajām izmaksām iepriekšējos gados sadalījumā pa ziemas un vasaras sezonām;
 - 127.3. valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu paredzamās vienību cenas;
 - 127.4. valsts autoceļu posmu plānoto sadalījumu uzturēšanas klasēs ziemas un vasaras sezonā, kas noteikts atbilstoši satiksmes intensitātes izmaiņām iepriekšējā gadā un faktiski pieejamajam finansējumam. Programmā norādīts, ka, samazinoties pieejamajam finansējumam, valsts autoceļu posmu sadalījums uzturēšanas klasēs var tikt būtiski koriģēts;
 - 127.5. normatīvajā aktā¹⁶⁴ noteiktajām prasībām autoceļu uzturēšanai noteiktā uzturēšanas klasē (A, A1, B, C, D).

Secinājums

128. Ņemot vērā to, ka laika posmā no 2008. gada līdz 2011. gadam kopējais finansējums valsts budžeta apakšprogrammā 23.06.00 „Valsts autoceļu pārvaldīšana, uzturēšana un atjaunošana” ir samazinājies par 65%, bet valsts autoceļu uzturēšanai plānotā finansējuma īpatsvars no 41% 2008. gadā ir palielinājies līdz 91% 2011. gadā¹⁶⁵, Satiksmes ministrija kā prioritāti ir noteikusi valsts autoceļu uzturēšanu, kas neatjauno autoceļu konstrukciju nodilumu, lai gan autoceļu seguma savlaicīga neatjaunošana izraisa strauju autoceļu sabrukšanu un būtisku autoceļu atjaunošanas izmaksu palielinājumu.

4. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” sniegto pakalpojumu cenas

4.1. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” sniegto pakalpojumu un pārdoto preču cenu noteikšanas mehānisms

Konstatējumi

129. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” saimnieciskās darbības ieņēmumus (neto apgrozījumu) veido:
- 129.1. maksa par sniegtajiem pakalpojumiem ceļu uzturēšanas un būvniecības jomā;
 - 129.2. maksa no pašražoto materiālu (karjeru izstrādes produkcijas) pārdošanas (8. tabula).

¹⁶² VAS „Latvijas Valsts ceļi” 29.03.2004. apstiprinātā procedūra Nr. PR/B1-1 „Ikdienas uzturēšanas darbu plānošana”, versija Nr.6 4.punkts.

¹⁶³ VAS „Latvijas Valsts ceļi” apstiprinātā (bez datuma) programma Nr.1.1.1.1. „Valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbi 2011.gadā”.

¹⁶⁴ MK 09.03.2010. noteikumi Nr.224 „Noteikumi par valsts un pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanas prasībām un to izpildes kontroli”.

¹⁶⁵ Satiksmes ministrijas 07.02.2008. rīkojums Nr.01-03/24 „Par valsts budžeta valsts autoceļu fonda programmai piešķirto līdzekļu lietošanu 2008.gadā”; Satiksmes ministrijas 20.01.2009. rīkojums Nr.01.01-03/26 „Par valsts budžeta valsts autoceļu fonda programmai piešķirto līdzekļu lietošanu 2009.gadā”; Satiksmes ministrijas 25.01.2010. rīkojums Nr.01.1-03/23 „Par valsts budžeta valsts autoceļu fonda programmai piešķirto līdzekļu lietošanu 2010.gadā”; Satiksmes ministrijas 20.01.2011. rīkojums Nr.01-03/28 „Par valsts budžeta valsts autoceļu fonda programmai piešķirto līdzekļu lietošanu 2011.gadā”.

AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” neto apgrozījuma struktūra par 2007.-2010. gadu

Ieņēmumu veidi	2007 ¹⁶⁶		2008 ¹⁶⁷		2009 ¹⁶⁸		2010 ¹⁶⁹	
	Ls	%	Ls	%	Ls	%	Ls	%
Neto apgrozījums, t.sk.:	51 508 614	100	60 550 060	100	41 957 959	100	44 807 205	100
Līguma ar VAS „Latvijas Valsts ceļi” izpilde par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanu	33 974 373	66	41 597 929	69	36 432 916	87	36 004 686	80
Maģistrālo ielu uzturēšana	275 694	1	456 666	1	436 690	1	404 798	1
Uz pašvaldību ceļiem veiktie darbi	3 337 332	6	4 016 567	7	2 284 100	5	2 776 891	6
Meža ceļu būvniecība un uzturēšana	2 907 969	6	4 539 384	7	624 538	2	2 005 115	5
Karjeru izstrāde	3 599 068	7	3 066 060	5	613 962	1	830 414	2
Citi ieņēmumi	7 414 178	14	6 873 454	11	1 565 753	4	2 785 301	6

130. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” ir izstrādājis divus iekšējos normatīvos aktus, kas nosaka pašražotās produkcijas un preču cenu veidošanas mehānismu:

130.1. metodiku par AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” pašražoto materiālu pašizmaksas kalkulāciju pielietošanu¹⁷⁰, kura nosaka vienotu sistēmu pašražotās produkcijas pašizmaksu aprēķinam;

130.2. noteikumus par cenu veidošanas principiem (mehānismu), realizējot preces¹⁷¹, kuri nosaka, ka cenas aprēķina pamatā ir preces pašizmaksa, kuru aprēķina saskaņā ar iepriekš minēto metodiku¹⁷².

131. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” izstrādātie noteikumi par cenu veidošanas principiem realizējot preces¹⁷³ nosaka, ka lēmumu par preces cenu, kas ir zemāka par pašizmaksu, pieņem AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” valde.

132. Noteikumi par cenu veidošanas principiem realizējot preces¹⁷⁴ nosaka, ka sniedzot pakalpojumus, kuros tiek izmantota pašražotā produkcija vai pirktie krājumi, var pielietot identiskus cenas veidošanas principus, bet nenosaka šo prasību kā obligātu.

133. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” ar iekšējo normatīvo aktu nav noteikusi pienākumu aprēķināt sniedzamo pakalpojumu pašizmaksas kalkulāciju, kā arī vienotu kārtību attiecībā uz pakalpojumu cenu noteikšanas principiem, tajā skaitā arī attiecībā uz obligātām prasībām, kas būtu jāievēro, nosakot prasības zemākās pieļaujamās cenas aprēķinam.

134. Revidējamajā laika posmā AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nenodrošināja tādu izmaksu uzskaiti, kas ļautu pārlicināties, ka konkrēti pakalpojumi netiek sniegti, radot kapitālsabiedrībai zaudējumus.

¹⁶⁶ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” gada pārskats par 2007. gadu.

¹⁶⁷ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” gada pārskats par 2008. gadu.

¹⁶⁸ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” gada pārskats par 2009. gadu.

¹⁶⁹ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” gada pārskats par 2010. gadu.

¹⁷⁰ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 03.01.2008. ar valdes lēmumu Nr.1/1 apstiprinātā „Metodika par AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” pašražoto materiālu pašizmaksas kalkulāciju pielietošanu”.

¹⁷¹ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 11.05.2010. ar valdes lēmumu Nr.18/1 apstiprinātie „AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” noteikumi par cenu veidošanas principiem (mehānismu) realizējot preces”.

¹⁷² AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 03.01.2008. ar valdes lēmumu Nr.1/1 apstiprinātā „Metodika par AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” pašražoto materiālu pašizmaksas kalkulāciju pielietošanu”.

¹⁷³ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 11.05.2010. ar valdes lēmumu Nr.18/1 apstiprinātie „AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” noteikumi par cenu veidošanas principiem (mehānismu) realizējot preces” 20.punkts.

¹⁷⁴ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 11.05.2010. ar valdes lēmumu Nr.18/1 apstiprināto „AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” noteikumu par cenu veidošanas principiem (mehānismu) realizējot preces” 9.punkts.

135.Revīzijā konstatēts, ka AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”, piedaloties izsludinātajos konkursos par pakalpojumu sniegšanu, pakalpojumu cenas nosaka katram konkursam individuāli, ņemot vērā izsludinātā konkursa nosacījumus un pieprasīto pakalpojumu veidus.

Secinājums

136.Tā kā AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nav noteikusi vienotu kārtību attiecībā uz sniedzamo pakalpojumu pašizmaksas kalkulāciju aprēķināšanu un pakalpojumu cenu noteikšanas principiem, kā arī neveic atbilstošu faktisko izmaksu uzskaiti, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nav nodrošinājusi iespēju gūt pārliecību, ka pakalpojumi netiek sniegti par tādu cenu, kas ir zemāka nekā minimālā cena – cenas zemākā robeža, zem kuras pakalpojuma sniegšana, neradot zaudējumus, vairs nav iespējama.

Ieteikums

137.Lai nodrošinātu, ka pakalpojumi netiek sniegti par cenām, kas nesedz to tiešās izmaksas, vienlaikus nodrošinot pārliecību, ka no valsts budžeta finansēto pakalpojumu cenas ir pamatotas un samērīgas, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” noteikt vienotu kārtību attiecībā uz sniedzamo pakalpojumu pašizmaksas kalkulāciju aprēķināšanu un cenu noteikšanas principiem, tajā skaitā nosakot pakalpojumu cenu zemāko pieļaujamo līmeni.

4.2. Valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu cenas

4.2.1. Publiskā iepirkuma par tiesībām veikt valsts autoceļu kompleksās ikdienas uzturēšanas darbus laika posmā no 01.10.2007. līdz 30.09.2014. norise

Konstatējumi

138.Publiskā iepirkuma „Par tiesībām veikt valsts autoceļu kompleksās ikdienas uzturēšanas darbus laika posmā no 01.10.2007. līdz 30.09.2014.” rīkotājs VAS „Latvijas Valsts ceļi” veica paredzamās līgumcenas aprēķinu¹⁷⁵, esošās valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas cenas pareizinot ar koeficientu 1,1 un apstiprināja paredzamo publiskā iepirkuma līgumcenu Ls 233 166 500 (bez PVN) apmērā.

139.Publiskā iepirkuma¹⁷⁶ nolikums un tā pielikumi paredzēja pretendenta pienākumu iesniegt kalkulācijas katrai darba vienības cenai, iekļaujot:

139.1. darba patēriņu;

139.2. mehānismu izmantošanas cenu to pamatojot ar detalizētu tehnikas mašīnstundas izmaksas aprēķinu;

139.3. materiālu patēriņa cenu, norādot materiālu izmaksu veidojošās komponentes, nedefinējot to saturu (piemēram, kā prasību izvirzot atsevišķi norādīt materiāla iegādes izmaksas, materiāla transportēšanas izmaksas, materiāla sagatavošanas izmaksas u.tml.).

140.Revīzijā noskaidrots¹⁷⁷, ka AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”:

140.1. konkursa piedāvājuma sagatavošanai izveidotās darba grupas¹⁷⁸ sanāksmes netika protokolētas;

¹⁷⁵ VAS „Latvijas Valsts ceļi” 25.01.2007. sanāksmes protokola par tēmu „Publiskā iepirkuma būvdarbiem – valsts autoceļu komplekso ikdienas uzturēšanas darbu laika posmā no 2007.gada 1.oktobra līdz 2014.gada 30.septembrim paredzamās līgumcenas (bez PVN) noteikšana” 1., 2. un 5.punkts.

¹⁷⁶ VAS „Latvijas Valsts ceļi” publiskais iepirkums Nr.LVC07/73 „Par tiesībām veikt valsts autoceļu kompleksās ikdienas uzturēšanas darbus laika posmā no 2007.gada 1.oktobra līdz 2014.gada 30.septembrim”.

¹⁷⁷ 04.08.2011. intervijas protokols.

¹⁷⁸ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 19.04.2007. rīkojums Nr.A/2-1/53 „Par darba grupas izveidošanu”.

- 140.2. pakalpojumu cenu aprēķina process netika dokumentēts;
- 140.3. pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo mērvienību daudzuma aprēķins netika dokumentēts un pamatots ar kvantitatīvo rādītāju analīzi, bet tika noteikts, pamatojoties uz AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” uzkrāto pieredzi valsts autoceļu ikdienas uzturēšanā;
- 140.4. pakalpojumu cenā iekļaujamo izmaksu noteikšanai tika piemērota AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” kopējo faktisko izmaksu analīze, kura netika dokumentēta;
- 140.5. dažu materiālu cenās tika ietverta arī prognozējamā cenu kāpuma būvmateriālu tirgū ietekme, kas pamatota ar novērotajām tendencēm būvniecības tirgū¹⁷⁹, tomēr arī šī cenu kāpuma ietekme un novērotās tendences būvniecības tirgū netika dokumentētas;
- 140.6. vienīgais dokumentārais pierādījums darba grupas¹⁸⁰ rezultāta (sagatavotā piedāvājuma publiskajam iepirkumam¹⁸¹) akceptēšanai ir AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” valdes priekšsēdētāja parakstītie konkursa piedāvājuma iesniegšanas dokumenti.
141. Saskaņā ar AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 31.05.2007. iesniegto piedāvājumu publiskajam iepirkumam¹⁸² kopējā piedāvātā līgumcena visām 12 publiskā iepirkuma daļām bija Ls 278 441 306, kas bija par Ls 45 274 806 jeb 19,4% lielāka nekā plānoja publiskā iepirkuma veicējs VAS „Latvijas Valsts ceļi”. Katras darba vienības cena tika noteikta, atsevišķi pieskaitot tiešajām izmaksām gan mobilitātes izdevumus, gan virsizdevisumus, gan arī peļņu. Kopējā līgumcena tika aprēķināta, par pamatu ņemot darba vienību cenas 179 darbiem, reizinot tās ar VAS „Latvijas Valsts ceļi” noteiktajiem darbu daudzumiem gadā (no kārtējā gada 1.oktobra līdz nākamā gada 30.septembrim) un reizinot ar septiņi (līguma darbības termiņš gados).
142. Vērtējot AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” iesniegto piedāvājumu, publiskā iepirkuma komisija vairākkārt lūdza AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”¹⁸³ sniegt detalizētus skaidrojumus par konkursa piedāvājumā iesniegtajām darbu vienību cenām, tajā skaitā sniegt dažu materiālu izmaksu sadalījumu pa izmaksu pozīcijām.
143. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” informēja par materiālu (kokmateriāls, ūdens, betons, dabīga grants, sagatavota grants, smilts, dolomīta šķembas) cenās iekļautajām izmaksu pozīcijām, nenorādot šo papildus izmaksu procentuālo daļu no materiāla kopējās cenas, kā to savā vēstulē lūdza VAS „Latvijas Valsts ceļi”.
144. VAS „Latvijas Valsts ceļi” publiskā iepirkuma komisija pieņēma lēmumu¹⁸⁴ slēgt 12 līgumus ar AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanu laika posmā no 01.10.2007. līdz 30.09.2014. kopējo līgumcenu Ls 278 441 306,29 (bez PVN), lai gan AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” neatbildēja uz visiem VAS „Latvijas Valsts ceļi” jautājumiem. Līgumi abpusēji tika parakstīti 20.08.2007.

¹⁷⁹ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 30.07.2007. vēstule Nr.A/1-15/451 „Par piedāvājumu iepirkumam LVC07/73”.

¹⁸⁰ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 19.04.2007. rīkojums Nr. A/2-1/53 „Par darba grupas izveidošanu”.

¹⁸¹ VAS „Latvijas Valsts ceļi” publiskais iepirkums Nr.LVC07/73 „Par tiesībām veikt valsts autoceļu kompleksās ikdienas uzturēšanas darbus laika posmā no 2007.gada 1.oktobra līdz 2014.gada 30.septembrim”.

¹⁸² VAS „Latvijas Valsts ceļi” publiskais iepirkums Nr.LVC07/73 „Par tiesībām veikt valsts autoceļu kompleksās ikdienas uzturēšanas darbus laika posmā no 2007.gada 1.oktobra līdz 2014.gada 30.septembrim”.

¹⁸³ VAS „Latvijas Valsts ceļi” 13.07.2007. vēstule Nr.4.2./2489 „Par piedāvājumu iepirkumam LVC07/73”, VAS „Latvijas Valsts ceļi” 24.07.2007. vēstule Nr.4.2./2633 „Par piedāvājumu iepirkumam LVC07/73”.

¹⁸⁴ VAS „Latvijas Valsts ceļi” publiskā iepirkuma Nr.LVC07/73 „Par tiesībām veikt valsts autoceļu kompleksās ikdienas uzturēšanas darbus laika posmā no 2007.gada 1.oktobra līdz 2014.gada 30.septembrim” komisijas 02.08.2007. protokols Nr.9.

Secinājumi

145. Tā kā:

145.1. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” rīcībā, sagatavojot piedāvājumu publiskajam iepirkumam¹⁸⁵ par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas pakalpojumu sniegšanu, nebija dokumentāri apkopotas kvantitatīvo rādītāju analīzes par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo laiku un faktiskajām / prognozējamajām izmaksām;

145.2. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” iepirkumam piedāvātā cena par Ls 45 274 806 jeb 19,4% pārsniedza iepirkuma organizētāja plānoto cenu,

Revidenti neguva pārliecību, ka publiskajam iepirkumam tika piedāvātas uz pašizmaksu balstītas cenas ar samērīgu peļņas procentu, kas situācijā, kad konkursā piedalās viens pretendents, dotu pārliecību par efektīvu valsts budžeta līdzekļu izlietošanu.

146. Ņemot vērā to, ka VAS „Latvijas Valsts ceļi”, sagatavojot publiskā iepirkuma dokumentāciju, nedefinēja izmaksu komponentu saturu, VAS „Latvijas Valsts ceļi” kā Pasūtītājs nenodrošināja sev iespēju gūt pārliecību par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas pakalpojumu cenās iekļauto izmaksu pozīciju atbilstību tirgus cenām.

Ieteikumi

147. Lai gūtu pārliecību par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas pakalpojumu cenās ietverto darbu izmaksu atbilstību faktiskajai situācijai, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” papildināt iekšējos normatīvos aktus, nosakot pienākumu dokumentēt pakalpojumu cenu aprēķinus.

148. Organizējot nākamo publisko iepirkumu 2014.gadā par tiesībām veikt valsts autoceļu kompleksās ikdienas uzturēšanas darbus, VAS „Latvijas Valsts ceļi” izvērtēt nepieciešamību detalizēt norādāmās izmaksu komponentes, tādējādi radot konkursa vērtēšanas komisijai iespēju veikt izmaksu pozīciju salīdzināšanu ar tirgus cenām.

4.2.2. Plānoto un noslēgto līgumu summu un būtiskāko pakalpojumu cenu veidojošo elementu salīdzinājums**Konstatējumi**

149. Revīzijā tika veikta starp AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” un VAS „Latvijas Valsts ceļi” noslēgto 12 līgumu par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu veikšanu analīze. Salīdzinot ar iepirkuma organizētāja VAS „Latvijas Valsts ceļi” plānotajām cenām, visu noslēgto līgumu cenas ir lielākas un vidējais pārsniegums ir 19,4%. Katra līguma cenas pārsnieguma līmenis pār plānoto ir atšķirīgs, tajā skaitā:

149.1. par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu veikšanu Aizkraukles/Ogres rajonā līguma cena pārsniedz plānoto cenu par 14,3%;

149.2. par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu veikšanu Rīgas rajonā līguma cena pārsniedz plānoto cenu par 26,5% (9.tabula).

¹⁸⁵ VAS „Latvijas Valsts ceļi” publiskais iepirkums Nr.LVC07/73 „Par tiesībām veikt valsts autoceļu kompleksās ikdienas uzturēšanas darbus laika posmā no 2007.gada 1.oktobra līdz 2014.gada 30.septembrim”.

**AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” un VAS „Latvijas Valsts ceļi” noslēgto līgumu
cenu salīdzinājums**

Nr.	Līguma Nr.	Apkalpes rajons	LVC konkursā noteiktā paredzamā līgumcena (bez PVN), Ls	Līguma summa (bez PVN), Ls	Līguma summas pārsniegums pār plānoto	
					Ls	%
1.	LVC07/1.1.1.	Rīgas rajons	23 827 300	30 154 580	6 327 280	26,5
2.	LVC07/1.1.2.	Aizkraukle, Ogre	18 554 200	21 215 196	2 660 996	14,3
3.	LVC07/1.1.3.	Bauska, Jelgava	17 241 000	20 629 231	3 388 231	19,6
4.	LVC07/1.1.4.	Dobele, Saldus	12 689 600	15 185 605	2 496 005	19,7
5.	LVC07/1.1.5.	Talsi, Tukums, Ventspils	28 345 800	33 334 504	4 988 704	17,6
6.	LVC07/1.1.6.	Kuldīga, Liepāja	18 755 800	22 341 128	3 585 328	19,1
7.	LVC07/1.1.7.	Limbaži, Valka, Valmiera	25 186 700	30 804 011	5 617 311	22,3
8.	LVC07/1.1.8.	Cēsis, Madona	20 438 600	24 016 601	3 578 001	17,5
9.	LVC07/1.1.9.	Alūksne, Gulbene	12 210 800	14 471 521	2 260 721	18,5
10.	LVC07/1.1.10.	Jēkabpils, Preiļi	15 130 500	18 218 413	3 087 913	20,4
11.	LVC07/1.1.11.	Daugavpils, Krāslava	17 655 400	20 594 280	2 938 880	16,6
12.	LVC07/1.1.12.	Balvi, Ludza, Rēzekne	23 130 800	27 476 236	4 345 436	18,8
Kopā			233 166 500	278 441 306	45 274 806	19,4

150. Analizējot līgumos iekļauto darbu cenu salīdzināmo elementu līmeņus (peļņas un virsziedumu pieskaitījumus, kā arī cilvēkstundas izmaksas), līgumi tika iedalīti trīs grupās:

150.1. [Ierobežotas pieejamības informācija]:

150.1.1. [Ierobežotas pieejamības informācija];

150.1.2. [Ierobežotas pieejamības informācija];

150.1.3. [Ierobežotas pieejamības informācija];

150.2. [Ierobežotas pieejamības informācija]:

150.2.1. [Ierobežotas pieejamības informācija];

150.2.2. [Ierobežotas pieejamības informācija];

150.2.3. [Ierobežotas pieejamības informācija];

150.3. [Ierobežotas pieejamības informācija]:

150.3.1. [Ierobežotas pieejamības informācija];

150.3.2. [Ierobežotas pieejamības informācija];

150.3.3. [Ierobežotas pieejamības informācija].

151. Revīzijā nebija iespējams gūt pārliecību par atšķirīga virsziedumu, peļņas pieskaitījuma un cilvēkstundas apmēra noteikšanas pamatojuma esamību iepriekš minētajiem līgumiem.

152. Salīdzinot Rīgas rajona līgumā¹⁸⁶ un pārējos līgumos ietvertos nosacījumus līguma summas aprēķinam, revidenti veica aplēses un pieņēmot, ka Rīgas rajona līgumā:

152.1. [Ierobežotas pieejamības informācija];

152.2. [Ierobežotas pieejamības informācija]:

152.2.1. [Ierobežotas pieejamības informācija];

¹⁸⁶ Līgums Nr.LVC07/1.1.1.

152.2.2. [Ierobežotas pieejamības informācija].

153.AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”, atsaucoties uz ilggadīgo pieredzi, bez dokumentāriem pierādījumiem, kas pieredzi pamatotu, skaidro¹⁸⁷:

153.1. palielināto virsizdevisumu un peļņas pieskaitījuma, kā arī cilvēkstundas izmaksu apmēru Rīgas rajona līgumam¹⁸⁸ ar faktisko izmaksu atšķirību, kā arī to, ka Rīgas rajonā satiksmes intensitāte ir lielāka nekā pārējos 11 apkalpes rajonos;

153.2. palielināto cilvēkstundas izmaksu apmēru Aizkraukles/Ogres un Bauskas/Jelgavas līgumos ar faktisko izmaksu atšķirību minētajos rajonos.

154.Revidējamā laika posmā AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nenodrošināja faktisko izmaksu uzskaiti atbilstoši katram no publiskā iepirkuma līgumā noteiktajiem 179 darbiem. Saskaņā ar iekšējo normatīvo aktu¹⁸⁹ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” līgumā iekļautos autoceļu uzturēšanas darbus ir sadalījusi sešās grupās un 2011.gadā ir uzsākusi uzskaitīt faktiskās izmaksas sadalījumā pa minētajām sešām darbu grupām.

Secinājumi

155.Ņemot vērā to, ka AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nenodrošina konkrētu pakalpojumu faktisko izmaksu uzskaiti, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” rīcībā nav informācijas par konkrētu valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas pakalpojumu faktiskajām izmaksām, līdz ar to nav gūstama pārliecība par patlaban spēkā esošo valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas pakalpojumu cenu pamatotību.

156.[Ierobežotas pieejamības informācija]:

156.1. [Ierobežotas pieejamības informācija];

156.2. [Ierobežotas pieejamības informācija],

[Ierobežotas pieejamības informācija].

Ieteikums

157.AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nodrošināt tādu izmaksu uzskaites sistēmas ieviešanu, kas ļautu gūt pietiekamu pārliecību par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas pakalpojuma cenā iekļauto izmaksu pamatotību un nodrošinātu iespēju nākamajam konkursam par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu veikšanu sagatavot piedāvājumu, kurā cena aprēķināta, izmantojot pamatotu faktisko izmaksu analīzi.

4.2.3. Pakalpojumu cenu atšķirības 12 noslēgtajos līgumos**Konstatējumi**

158.Salīdzinot pakalpojumu grupas *Autoceļu, tiltu, satiksmes pārvadu, caurteku, gājēju celiņu un velociņu uzturēšana ziemā*, kas veido 42,5% no kopējiem paveiktajiem darbiem, pakalpojumu cenas tika konstatētas, ka astoņos no deviņiem revīzijas izlase iekļautajiem līgumiem¹⁹⁰ cenas visiem 30 pakalpojumiem ir vienādas, savukārt Liepājas / Kuldīgas līgumā¹⁹¹ no 2007.gada līdz 2009.gadam 15 no 30 pakalpojumu cenās ir atšķirīgas dažu materiālu (smilts, šķembas u.c.) cenas, kā arī cilvēkstundas izmaksas palielinātas no Ls 4,06 uz Ls 4,79. 2010.gadā līgumā cenu atšķirības ir novērstas.

¹⁸⁷ 04.08.2011. intervijas protokols.

¹⁸⁸ Līgums Nr.LVC07/1.1.1.

¹⁸⁹ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 17.01.2011. ar valdes lēmumu Nr.02/2 apstiprinātie „Noteikumi par AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” sniegto pakalpojumu un derīgo izrakteņu ieguves ieņēmumu un izdevumu uzskaiti”.

¹⁹⁰ Līgumi Nr.LVC07/1.1.4., Nr.LVC07/1.1.5., Nr.LVC07/1.1.6., Nr.LVC07/1.1.7., Nr.LVC07/1.1.8., Nr.LVC07/1.1.9., Nr.LVC07/1.1.10., Nr.LVC07/1.1.11., Nr.LVC07/1.1.12.

¹⁹¹ Līgums Nr.LVC07/1.1.6.

159. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” sniedza skaidrojumu¹⁹², ka cenu paaugstinājuma iemesls ir līgumā pieļauta kļūda, *Kompleksā Darba vienību cenu kopsavilkumam* nosakot aptuveni par 37,3% mazāku darba apjomu, nekā minētajā rajonā tika veikts iepriekšējā, 2006.gadā. Kļūdas labojuma risinājums tika rasts, nevis saskaņā ar līguma nosacījumiem¹⁹³ ierosinot VAS „Latvijas Valsts ceļi” precizēt līgumā noteiktā veicamā darba apjomu, bet paaugstinot darbu vienību izcenojumu.
160. Revīzijā konstatēts, ka saskaņā ar Liepājas/Kuldīgas līgumu¹⁹⁴ sniegto pakalpojumu grupas *Autoceļu, tiltu, satiksmes pārvadu, caurteku, gājēju ceļu un velociņu uzturēšana ziemā* pakalpojumu samaksai kopš līguma noslēgšanas brīža netika piemērota *Kompleksā darba vienības cena* un samaksa tika veikta atbilstoši konkrētu pakalpojumu vienību cenām un faktiski paveikto darbu daudzumam.

161. [Ierobežotas pieejamības informācija].

Secinājums

162. [Ierobežotas pieejamības informācija]:

162.1. [Ierobežotas pieejamības informācija];

162.2. [Ierobežotas pieejamības informācija],

[Ierobežotas pieejamības informācija].

4.2.4. Līgumu grozījumi un pakalpojumu cenu izmaiņas

Konstatējumi

163. Starp divām valsts kapitālsabiedrībām AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” un VAS „Latvijas Valsts ceļi”, kuru kapitāla daļu turētājs ir Satiksmes ministrija, noslēgtie līgumi par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanu paredz¹⁹⁵, ja atskaites gadā inflācijas vai deflācijas līmenis valstī, kas norādīts Ekonomikas ministrijas atskaites gada rādītājos, ir lielāks par 1,5%, tad Puses atbilstoši inflācijas vai deflācijas % rādītājiem nākamā gada 1.aprīlī (vasaras sezonas Darbam) un nākamā gada 1.oktobrī (ziemas sezonas Darbam) izmaina Darba vienības cenas.
164. Revīzijā konstatēts, ka līdz 2011.gadam minētais līguma nosacījums nav piemērots:
- 164.1. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” lūdza¹⁹⁶ VAS „Latvijas Valsts ceļi” palielināt darba vienību cenas 2009.gada vasaras sezonas darbiem, pamatojoties uz LR Centrālās statistikas pārvaldes datiem par 2008.gada patēriņa cenu inflāciju pret iepriekšējo laika posmu (10,5%). VAS „Latvijas Valsts ceļi” lūdza¹⁹⁷ nepiemērot līgumu nosacījumus. Rezultātā tika noslēgta vienošanās¹⁹⁸ par līguma nosacījumu nepiemērošanu 2009.gada vasaras sezonas darbiem;
- 164.2. VAS „Latvijas Valsts ceļi” lūdza¹⁹⁹ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nepiemērot līgumu nosacījumus par cenas palielināšanu arī 2009./2010.gada ziemas sezonai. AS

¹⁹² AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 17.08.2011. e-pasts ar skaidrojumu.

¹⁹³ Līguma Nr.LVC07/1.1.6 69.punkts.

¹⁹⁴ Līgums Nr.LVC07/1.1.6.

¹⁹⁵ Līguma Nr.LVC07/1.1.1. 70.punkts.

¹⁹⁶ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 25.02.2009. vēstule Nr. A/1-17/155 „Par darba vienības cenu izmaiņām”.

¹⁹⁷ VAS „Latvijas Valsts ceļi” 25.03.2009. vēstule Nr.4.1/880 „Par valsts autoceļu uzturēšanas darbu cenām”.

¹⁹⁸ VAS „Latvijas Valsts ceļi” un AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 27.03.2009. noslēgtā „Vienošanās pie līguma Nr.LVC07/1.1.X „Par valsts autoceļu komplekso ikdienas uzturēšanu”, kas 2007.gada 20.augustā noslēgts starp VAS „Latvijas Valsts ceļi” un VAS „Latvijas autoceļu uzturētājs””.

¹⁹⁹ VAS „Latvijas Valsts ceļi” 05.08.2009. vēstule Nr.4.1/2434 „Par uzturēšanas darbu cenām”.

„Latvijas autoceļu uzturētājs” piekrita lūgumam²⁰⁰ un noslēdza vienošanos²⁰¹ par līguma nosacījumu par cenas palielināšanu nepiemērošanu. Vienošanās paredzēja 2009./2010.gada ziemas sezonas darbus apmaksāt atbilstoši 2007.gadā noslēgto līgumu cenām;

164.3. VAS „Latvijas Valsts ceļi” 2009./2010.gada ziemas sezonas sākumā lūdza²⁰² AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” izskatīt iespēju samazināt 2007.gadā noslēgto līgumu darba vienību cenas, pamatojot lūgumu ar finansējuma samazinājumu. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” piekrita²⁰³ samazināt darbu vienības izcenojumus 2010.gadam un noslēdza vienošanos²⁰⁴ par samazinātajām cenām laika posmam no 01.01.2010. līdz 31.12.2010. Darbu vienību izcenojumi tika samazināti, piemērojot darbu vienības cenu kalkulācijās:

164.3.1. darba algas samazinājumu par 15%;

164.3.2. **[Ierobežotas pieejamības informācija];**

164.4. VAS „Latvijas Valsts ceļi” 2010.gada nogalē lūdza²⁰⁵ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 2011.gadā saglabāt 2010.gada pakalpojumu cenas. Rezultātā tika noslēgta vienošanās²⁰⁶ par pakalpojumu cenu saglabāšanu 2010.gada līmenī laika posmam no 01.01.2011. līdz 31.12.2011., papildus dažu ziemas sezonas darbu cenas, samazinot vidēji par **[Ierobežotas pieejamības informācija]**%.

165. Piekrītot darbu vienību izcenojumu samazināšanai, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” ir norādījis²⁰⁷, ka minētais cenu samazinājums ir maksimāli iespējamais pakalpojumu cenu samazinājums, lai neapdraudētu AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” turpmāko saimniecisko darbību un uzņemto saistību izpildi. Revīzijā konstatēts, ka AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nav dokumentāri fiksējis aprēķinus, ar kuru palīdzību būtu iespējams pamatot minēto apgalvojumu.

166. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” akcionārs ir pieņēmis zināšanai²⁰⁸ informāciju par plānoto valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu vienības cenu izmaiņām.

Secinājums

167. Tā kā AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” samazināta valsts budžeta finansējuma apmēra situācijā piedāvājot autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu vienības cenu samazinājumu:

167.1. nedokumentēja iespējamo cenu samazinājuma aprēķinus;

²⁰⁰ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 12.08.2009. vēstule Nr. A/1-17/467 „Par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu vienības cenām”.

²⁰¹ VAS „Latvijas Valsts ceļi” un AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 31.08.2009. noslēgtā „Vienošanās pie līguma Nr.LVC07/1.1.X „Par valsts autoceļu komplekso ikdienas uzturēšanu”, kas 2007.gada 20.augustā noslēgts starp VAS „Latvijas Valsts ceļi” un VAS „Latvijas autoceļu uzturētājs””.

²⁰² VAS „Latvijas Valsts ceļi” 01.10.2009. vēstule Nr.4.1/3012 „Par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu vienību cenām”.

²⁰³ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 29.12.2009. vēstule Nr. A/1-17/748 „Par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu vienības cenām 2010.gadā”.

²⁰⁴ VAS „Latvijas Valsts ceļi” un AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 14.01.2010. noslēgtā „Vienošanās pie līguma Nr.LVC07/1.1.X „Par valsts autoceļu komplekso ikdienas uzturēšanu”, kas 2007.gada 20.augustā noslēgts starp VAS „Latvijas Valsts ceļi” un VAS „Latvijas autoceļu uzturētājs””.

²⁰⁵ VAS „Latvijas Valsts ceļi” 13.11.2010. vēstule Nr.4.1/3502 „Par uzturēšanas darbu vienību cenām”.

²⁰⁶ VAS „Latvijas Valsts ceļi” un AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 22.12.2010. noslēgtā „Vienošanās pie līguma Nr.LVC07/1.1.X „Par valsts autoceļu komplekso ikdienas uzturēšanu”, kas 2007.gada 20.augustā noslēgts starp VAS „Latvijas Valsts ceļi” un VAS „Latvijas autoceļu uzturētājs””.

²⁰⁷ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 29.12.2009. vēstule Nr. A/1-17/748 „Par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu vienības cenām 2010.gadā”.

²⁰⁸ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” akcionāru 25.11.2009. ārkārtas sapulces protokols Nr. 7, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” akcionāru 17.12.2010. ārkārtas sapulces protokols Nr. 6,

167.2. vienlaicīgi apgalvoja, ka piedāvātais pakalpojumu cenu samazinājums atbilda maksimālajām iespējām,

revīzijā netika gūta pārliecība, ka AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” ir vispusīgi izvērtējis pakalpojumu cenu maksimālās samazināšanas iespējas.

4.3. Autoceļu ikdienas uzturēšanas pakalpojumu cenu salīdzinājums valsts un pašvaldību līgumos

Konstatējumi

168. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” iekšējais normatīvais akts²⁰⁹ nosaka, ka tā struktūrvienības 22 Ceļu rajoni patstāvīgi piedalās iepirkuma konkursos par autoceļu uzturēšanas un būves pakalpojumu sniegšanu. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nosūta Ceļu rajoniem paziņojumus par VAS „Latvijas Valsts meži” (vienotais reģistrācijas Nr.40003466281) un VAS „Latvijas Valsts ceļi” iepirkumiem, bet informāciju par citiem iepirkumiem AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” Ceļu rajoni iegūst patstāvīgi.

169. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” iekšējais normatīvais akts²¹⁰ nosaka, ka Ceļu rajonu pienākums ir informēt AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” pārvaldi par dalību iepirkumos, ja plānotā iepirkuma summa ir lielāka par Ls 10 000 (bez PVN). Revidējamā laika posmā no 01.01.2009. līdz 30.06.2011. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nav veicis pārbaudi, lai pārliecinātos, ka Ceļu rajoni ievēro minēto prasību.

170. Saskaņā ar AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” sniegto informāciju²¹¹, 2009., 2010. un 2011.gadā Ceļu rajoni ar pašvaldībām par pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanu noslēdza kopumā 621 līgumu.

171. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” iekšējie normatīvie akti nenosaka un AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” neveic Ceļu rajonu noslēgto autoceļu ikdienas uzturēšanas pakalpojumu līgumu analīzi, lai pārliecinātos par līgumos iekļauto pakalpojumu cenu atbilstību patiesajām izmaksām vai pieļaujamajām minimālajām cenām.

172. Revīzijā izlases veidā tika izvēlēti 20 pēc līgumsummas apmēra lielāki līgumi, aptverot visus reģionus (Centra, Vidzemes, Latgales un Kurzemes), kā arī visu revidējamo laika posmu, lai izvērtētu, vai AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”, slēdzot līgumus ar pašvaldībām par pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanu, nosaka cenas, kas ir samērojamas ar valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas līgumu cenām.

173. Analizējot atlasītos līgumus tika konstatēts, ka dažos gadījumos pakalpojumu cenas nav salīdzināmas:

173.1. nav salīdzināmi pakalpojumu veidi (līgumos ar VAS „Latvijas Valsts ceļi” pakalpojums ir norādīts ar papildu detalizāciju, piemēram, ziemas sezonas darbiem ir vairāki pakalpojumu veidi slīdamības samazināšanai (izkaisot mitro sāli 70 kg uz k/m, vai 140 kg uz k/m), savukārt ar pašvaldībām noslēgtajos līgumos, ir norādīts pakalpojums bez šādas detalizācijas);

173.2. nav salīdzināmas mērvienības (līgumos ar VAS „Latvijas Valsts ceļi” pakalpojuma mērvienība ir m², savukārt ar pašvaldībām noslēgtajos līgumos – m³),

²⁰⁹ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 16.01.2008. ar valdes lēmumu Nr.4/08 apstiprinātie „Norādījumi par AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” struktūrvienību dalību iepirkumos”.

²¹⁰ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 16.01.2008. ar valdes lēmumu Nr.4/08 apstiprinātie „Norādījumi par AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” struktūrvienību dalību iepirkumos”.

²¹¹ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 15.08.2011. e-pasts, 16.08.2011. e-pasti (trīs) un 17.08.2011. e-pasts ar pielikumiem.

līdz ar to no sākotnēji atlasītajiem 20 līgumiem turpmākai analīzei tika atlasīti 12 līgumi un salīdzinātas to pakalpojumu cenas, kuru veids un mērvienība precīzi atbilst līgumos ar VAS „Latvijas Valsts ceļi” norādītajam.

174. Analizējot AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” Ceļu rajonu un pašvaldību noslēgtajos līgumos iekļauto 1. grupas (*Autoceļu, tiltu, satiksmes pārvadu, caurteku, gājēju celiņu un veloceliņu uzturēšana ziemā*) un 4. grupas (*Segumu uzturēšana*) darbu cenas salīdzinājumā ar VAS „Latvijas Valsts ceļi” noslēgtajos līgumos iekļautajām cenām, konstatēts:

174.1. [Ierobežotas pieejamības informācija]:

174.1.1. [Ierobežotas pieejamības informācija]:

174.1.1.1. [Ierobežotas pieejamības informācija];

174.1.1.2. [Ierobežotas pieejamības informācija];

174.1.1.3. [Ierobežotas pieejamības informācija];

174.1.2. [Ierobežotas pieejamības informācija]:

174.1.2.1. [Ierobežotas pieejamības informācija];

174.1.2.2. [Ierobežotas pieejamības informācija];

174.1.2.3. [Ierobežotas pieejamības informācija];

174.2. [Ierobežotas pieejamības informācija]:

174.2.1. [Ierobežotas pieejamības informācija]:

174.2.1.1. [Ierobežotas pieejamības informācija];

174.2.1.2. [Ierobežotas pieejamības informācija];

174.2.2. [Ierobežotas pieejamības informācija]:

174.2.2.1. [Ierobežotas pieejamības informācija];

174.2.2.2. [Ierobežotas pieejamības informācija];

174.3. [Ierobežotas pieejamības informācija]:

174.3.1. [Ierobežotas pieejamības informācija]:

174.3.2. [Ierobežotas pieejamības informācija]:

174.3.2.1. [Ierobežotas pieejamības informācija];

174.3.2.2. [Ierobežotas pieejamības informācija];

174.4. [Ierobežotas pieejamības informācija]:

174.4.1. [Ierobežotas pieejamības informācija]:

174.4.1.1. [Ierobežotas pieejamības informācija];

174.4.1.2. [Ierobežotas pieejamības informācija];

174.4.2. [Ierobežotas pieejamības informācija]:

175. Pakalpojumu cenu atšķirības dažādos reģionos AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” skaidro²¹² ar:

175.1. tirgus situācijas un konkurences atšķirībām reģionos;

175.2. veicamā darba apjomu un vietu;

²¹² AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 13.10.2011. e-pasts ar skaidrojumu par pakalpojumu cenu atšķirībām.

- 175.3. atradņu (karjeru) un tehnisko resursu pieejamību;
- 175.4. materiālu cenām piedāvājuma sagatavošanas brīdī;
- 175.5. līguma nosacījumiem (piemēram, attiecībā uz atbildību).

Secinājumi

176. Ņemot vērā spēkā esošo iekšējo normatīvo aktu²¹³ regulējumu, kas nosaka Ceļu rajonu pienākumu informēt kapitālsabiedrības pārvaldi par dalību iepirkumos tikai tajos gadījumos, ja plānotā iepirkuma summa pārsniedz Ls 10 000, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” rīcībā nav pilnīgas informācijas par konkursos Ceļu rajonu piedāvātajām pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanas pakalpojumu cenām, kā arī AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nav nodrošinājusi iespēju gūt pārlicību, ka pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanas pakalpojumi netiek sniegti par tādu cenu, kas, iespējams, rada zaudējumus.
177. Būtiskās cenu atšķirības līgumos par valsts un pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu veikšanu, kas līgumos ar pašvaldībām ir gan par 56,9% zemākas, gan par 103% augstākas nekā līgumos ar VAS „Latvijas Valsts ceļi” norāda uz to, ka:
- 177.1. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nav ieviesusi vienotu cenu politiku;
 - 177.2. valsts akciju sabiedrība nosaka pamatotām izmaksām neatbilstošas cenas pakalpojumiem, kuri tiek apmaksāti no valsts vai pašvaldību budžetiem.

Ieteikums

178. Lai nodrošinātu pārlicību, ka pakalpojumi netiek sniegti par tādu cenu, kas rada zaudējumus, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” papildināt iekšējo normatīvu aktu²¹⁴ ar tiesību normām, kas noteiktu pienākumu Ceļu rajoniem informēt kapitālsabiedrības valdi par konkursos piedāvātajām pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanas pakalpojumu cenām.

4.4. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” finansiālās darbības rezultāti

Konstatējumi

179. Laika posmā no 2007.gada līdz 2010.gadam AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” darbība ir bijusi rentabla, komerciālajai rentabilitātei svārstoties robežās no 3,44% 2007.gadā līdz 2,13% 2009.gadā, savukārt 2010.gadā vērojama rentabilitātes paaugstināšanās (10.tabula).

²¹³ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 16.01.2008. ar valdes lēmumu Nr.4/08 apstiprinātie „Norādījumi par AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” struktūrvienību dalību iepirkumos”, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 11.05.2010. ar valdes lēmumu Nr.18/1 apstiprinātie „AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” noteikumi par cenu veidošanas principiem (mehānismu) realizējot preces”.

²¹⁴ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 16.01.2008. ar valdes lēmumu Nr.4/08 apstiprinātie „Norādījumi par AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” struktūrvienību dalību iepirkumos”.

**AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” darbības rādītāji laika posmā no 2007.gada līdz
2010.gadam**

Ieņēmumu / izdevumu veids	Mērvienība	2007²¹⁵	2008²¹⁶	2009²¹⁷	2010²¹⁸
Neto apgrozījums	Ls	51 508 614	60 550 060	41 957 959	44 807 205
Pārdotās produkcijas ražošanas izmaksas, t.sk.	Ls	44 453 876	53 874 811	37 755 299	39 647 608
ražošanas iekārtu nolietojums	Ls	4 311 118	5 072 873	5 625 193	5 220 360
Administrācijas izmaksas, t.sk.	Ls	5 209 899	4 567 717	3 253 584	3 483 736
ilgtermiņa ieguldījumu nolietojums	Ls	226 901	266 993	296 062	274 756
Pārējie ieņēmumi	Ls	810 123	1 042 421	1 085 315	586 174
Pārējās izmaksas (ieskaitot nodokļus)	Ls	880 697	1 518 296	1 141 830	1 055 111
Pārskata perioda peļņa vai zaudējumi pēc nodokļiem (tīrie ieņēmumi)	Ls	1 774 265	1 631 657	892 561	1 206 924
Komerציālā rentabilitāte (peļņa/neto apgrozījums)	%	3,44	2,69	2,13	2,69

180. Analizējot AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” neto apgrozījumu, pārdotās produkcijas ražošanas un administrācijas izmaksas, un peļņu 2009. un 2010.gadā sadalījumā pa mēnešiem tika konstatēts, ka vasaras sezonā (aprīlis-oktobris) pārdotās produkcijas ražošanas izmaksu un administrācijas izmaksu līkne pamatā atrodas virs neto apgrozījuma līknes un līdz ar to AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” rodas zaudējumi, savukārt ziemas sezonā pamatā ir vērojama pretēja tendence. (1. un 2.attēls). Iepriekš minētās tendences cēloņi tiks papildus analizēti turpmākajās ziņojuma sadaļās.

1.attēls

AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” neto apgrozījums, pārdotās produkcijas ražošanas un administrācijas izmaksas, un peļņa 2009.gadā sadalījumā pa mēnešiem, Ls

[Ierobežotas pieejamības informācija]

2.attēls

AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” neto apgrozījums, pārdotās produkcijas ražošanas un administrācijas izmaksas, un peļņa 2010.gadā sadalījumā pa mēnešiem, Ls

[Ierobežotas pieejamības informācija]

²¹⁵ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” gada pārskats par 2007.gadu.

²¹⁶ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” gada pārskats par 2008.gadu.

²¹⁷ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” gada pārskats par 2009.gadu.

²¹⁸ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” gada pārskats par 2010.gadu.

181. Iekšējais normatīvais akts²¹⁹ nosaka, ka, veicot AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” sniegto pakalpojumu rentabilitātes aprēķinu, administrācijas un pārdošanas izmaksas attiecinā uz visiem komercdarbības veidiem nevis uz atsevišķiem kalkulācijas objektiem.
182. Revīzijā tika konstatēts, ka, sagatavojot izskatīšanai valdes sēdēs „AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” sniegto pakalpojumu rentabilitātes aprēķinu (tendenci)”, visas administrācijas izmaksas tiek attiecinātas tikai uz valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbiem, kas neatbilst iekšējā normatīvā akta²²⁰ nosacījumiem un sniedz maldīgu priekšstatu par katras pakalpojumu grupas rentabilitāti.
183. Veicot papildus aprēķinus, t.i., aprēķinot tikai bruto peļņas rentabilitāti, tika konstatēts, ka 2011.gada pirmajā pusgadā valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu bruto peļņas rentabilitāte visos mēnešos ir augstāka nekā pārējiem AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” sniegtajiem pakalpojumiem (pārējie darbi uz valsts autoceļiem, darbi uz pašvaldību ceļiem, darbi uz maģistrālajām ielām, citi darbi uz ceļiem, darbi uz meža ceļiem) kopā (skat. 3.attēlu).

3.attēls

**AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” bruto peļņas rentabilitāte 2011.gada 1.pusgadā
sadalījumā pa mēnešiem (%)**

[Ierobežotas pieejamības informācija]

Secinājums

184. Ņemot vērā, ka „AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” Finanšu departaments, sagatavojot informāciju par saimnieciskās darbības rezultātiem un rentabilitāti sadalījumā pa valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbiem un pārējiem pakalpojumiem, pretēji iekšējā normatīvā akta²²¹ nosacījumiem kapitālsabiedrības administrācijas izmaksas attiecinā uz valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu izmaksām, bet nevis uz visiem komercdarbības veidiem kopumā, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” valde nesaņem patiesu informāciju par kapitālsabiedrības sniegto pakalpojumu veidu rentabilitāti lēmumu pieņemšanai par turpmāko darbību.
185. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” izmaksu pārsniegums pār ieņēmumiem vasaras sezonā, radot zaudējumus, norāda uz neefektīvas darba organizēšanas risku saistībā ar autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu sezonalitāti.

²¹⁹ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 17.01.2011. ar valdes lēmumu Nr.02/2 apstiprināto „Noteikumu par AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” sniegto pakalpojumu un derīgo izrakteņu ieguves ieņēmumu un izdevumu uzskaiti” 3.pielikuma 10.punkts.

²²⁰ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 17.01.2011. ar valdes lēmumu Nr.02/2 apstiprināto „Noteikumu par AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” sniegto pakalpojumu un derīgo izrakteņu ieguves ieņēmumu un izdevumu uzskaiti” 3.pielikuma 10.punkts.

²²¹ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 17.01.2011. ar valdes lēmumu Nr.02/2 apstiprināto „Noteikumu par AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” sniegto pakalpojumu un derīgo izrakteņu ieguves ieņēmumu un izdevumu uzskaiti” 3.pielikuma 10.punkts.

5. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” izdevumi**5.1. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” izdevumi atlīdzībai****5.1.1. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” noteiktās atlīdzības atbilstība normatīvajiem aktiem****5.1.1.1. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” noteiktās atlīdzības atbilstība ārējiem normatīvajiem aktiem****Konstatējumi**

186. Normatīvais akts²²² noteica, ka valsts institūcijai grozot vai pieņemot 2009. gada budžetu, 2009. gada atlīdzības izmaksai paredzētā finansējuma apjomu jāsamazina par ne mazāk kā 15% no kopējā institūcijai šim mērķim apstiprinātā finansējuma apjoma, kā arī noteica ierobežojumus prēmiju, pabalstu un citu maksājumu veikšanai.

11.tabula

AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” budžetā paredzētie izdevumi darba algām

	2008. gada koriģētais budžets ²²³	2009. gada sākotnējais budžets ²²⁴	2009. gada koriģētais budžets ²²⁵	Izmaiņas %	
				3 / 2	4 / 3
1	2	3	4	5	6
Darbinieku atlīdzība	18 127 955	15 433 570	12 913 940	- 14,9	-16,3
Valdes atlīdzība	460 000	336 600	224 200	- 26,8	-33,4
Padomes un valsts kapitāla daļas turētāju atlīdzība	118 800	94 350	41 510	- 20,6	-56,0
Kopā	18 706 755	15 864 520	13 179 650	- 15,2	-16,9

187. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”:

187.1. 2009. gada sākotnējo budžetu apstiprināja 2009. gada janvārī un apstiprinot veica atlīdzības samazinājumu par 15,2% attiecībā pret iepriekšējā gada koriģēto budžetu;

187.2. 2009. gadā divas reizes veica 2009. gada budžeta korekcijas, samazinot sākotnēji apstiprināto atlīdzību par 16,9%.

188. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” faktiskais atlīdzībai izlietotais apjoms 2009. gadā ir samazināts:

188.1. par 17,7 % jeb Ls 2 813 071 salīdzinājumā ar 2009. gada sākotnējo budžetu atlīdzībai;

188.2. par 31,2 % jeb Ls 5 926 092 salīdzinājumā ar 2008. gadā faktisko atlīdzībai izlietoto apjomu.

²²² Likuma „Par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzību 2009. gadā” 2.pants, 4. panta otrā daļa, 5. pants, 11. pants.

²²³ Ar AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 03.12.2007. valdes lēmumu Nr.51/1 apstiprinātais 2008. gada budžets ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.09.2008. valdes lēmumu Nr.37/1.

²²⁴ Ar AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 20.01.2009. valdes lēmumu Nr.3/2 apstiprinātais 2009. gada budžets.

²²⁵ Ar AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 20.01.2009. valdes lēmumu Nr.3/2 apstiprinātais 2009. gada budžets ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.08.2009. valdes lēmumu Nr.31/1 un 08.09.2009. valdes lēmumu Nr.32/1.

AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” darbinieku atlīdzība no 2008. gada līdz 2010. gadam

Nr.	Rādītājs	Mērvien.	Valde	Administrācija	Tehniskais personāls	Fiziskā darba veicēji	Kopā
1.	Atlīdzība ²²⁶						
2.	2008.	Ls	363 314	1 994 430	IePI	IePI	18 861 118
3.	2009.	Ls	209 253	1 591 954	IePI	IePI	13 009 950
4.	2010.	Ls	173 784	1 698 147	IePI	IePI	13 480 746
5.	Vidējais darbinieku skaits ²²⁷						
6.	2008.	cilv.	IePI	IePI	IePI	IePI	1 989
7.	2009.	cilv.	IePI	IePI	IePI	IePI	1 734
8.	2010.	cilv.	IePI	IePI	IePI	IePI	1 529
9.	Vidējā 1 darbinieka mēneša atlīdzība						
10.	2008.	Ls	IePI	IePI	IePI	IePI	790,23
11.	2009.	Ls	IePI	IePI	IePI	IePI	625,24
12.	2010.	Ls	IePI	IePI	IePI	IePI	734,73
13.	2009./2008.	%	IePI	IePI	IePI	IePI	79,1
14.	2010./2009.	%	IePI	IePI	IePI	IePI	117,5

* Administrācijas darbinieku skaits uz 31.12.2008. bija 76.

189.12.tabulas dati liecina, ka AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”:

189.1. 2009.gadā atlīdzības faktisko izmaksu samazinājumu attiecībā pret iepriekšējo gadu ir nodrošinājusi:

189.1.1. samazinot vidējo darbinieku skaitu par 255 nodarbinātajiem jeb 12,8%, lai gan vienlaicīgi administrācijas darbinieku skaits tika palielināts par četriem darbiniekiem;

189.1.2. samazinot 1 darbinieka vidējo mēneša atlīdzību par 17,8%;

189.2. 2010. gadā kopējo atlīdzības apjomu ir palielinājusi par Ls 470 796 jeb 3,6%, vienlaicīgi samazinot darbinieku skaitu par 11,8% un palielinot vidējo mēneša atlīdzību par 17,5%.

190. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” ir izvērtējusi iespējas optimizēt cilvēkresursus administrācijā un pieņēmusi lēmumu²²⁸ ar 01.08.2011. samazināt administrācijas darbinieku skaitu par deviņām amata vienībām jeb 12%.

²²⁶ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” peļņas vai zaudējumu aprēķins par periodu no 01.01.2008.-31.12.2008., izdruka no HansaWorld, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” peļņas vai zaudējumu aprēķins par periodu no 01.01.2009.-31.12.2009., izdruka no HansaWorld, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” peļņas vai zaudējumu aprēķins par periodu no 01.01.2010.-31.12.2010., izdruka no HansaWorld, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” peļņas vai zaudējumu aprēķins par periodu no 01.01.2011.-30.06.2011., izdruka no HansaWorld.

²²⁷ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” centralizēti analizētie dati – „Datu analīze 2008. gadā”, „Datu analīze 2009. gadā”, „Datu analīze 2010. gadā”, „Datu analīze 2011. gadā”.

²²⁸ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” valdes 29.06.2011. sēdes protokols Nr.11/26.

- 191.Revidējamajā laika posmā valsts kapitālsabiedrību valdes, padomes un kapitāla daļu turētāja pārstāvju skaitu un atalgojumu noteica vairāki normatīvie akti²²⁹, nosakot atlīdzības maksimālo apmēru.
- 192.Normatīvie akti paredz iespēju akcionāram veikt efektīvu kapitālsabiedrības pārraudzību, nosakot, ka tikai akcionāru sapulcei ir tiesības pieņemt lēmumus par valdes locekļu mēnešalgas apmēru, sociālām garantijām un pēc gada pārskata apstiprināšanas – prēmēšanu vai citu materiālo stimulēšanu²³⁰, un valdes loceklis saņem mēnešalgu atbilstoši viņa pienākumu apjomam un sabiedrības saimnieciskajam stāvoklim²³¹, tādējādi dodot akcionāram iespēju sasaistīt kapitālsabiedrības valdes atlīdzību ar darbības rezultātiem.
- 193.AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” akcionārs nav noteicis ar kapitālsabiedrības darbības efektivitātes rādītājiem saistītus kritērijus valdes atlīdzības lieluma noteikšanai. Revīzijā pārbaudot AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” valdes un padomes atalgojumu, konstatēts, ka atalgojums noteikts atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam maksimālajam apmēram.
- 194.Normatīvais akts²³² nosaka, ka 2010. un 2011.gadā aizliegums izmaksāt prēmijas, naudas balvas, kā arī veikt materiālo stimulēšanu neattiecas uz tām kapitālsabiedrībām, kuras iekļautas īpašā Ministru kabineta sastādītā sarakstā. Kapitālsabiedrības, kuras drīkst izmaksāt prēmijas, naudas balvas, kā arī veikt materiālo stimulēšanu, šim mērķim novirza vienā kalendāra gadā ne vairāk kā 20 procentus no tās atalgojuma fonda.
- 195.AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” ir iekļauts to valsts kapitālsabiedrību sarakstā²³³, kas drīkst izmaksāt prēmijas un naudas balvas, kā arī veikt citu materiālo stimulēšanu. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” prēmiju, materiālās stimulēšanas īpatsvars kopējos atlīdzības izdevumos 2010.gadā bija 12,73%.

Secinājumi

- 196.Revidējamajā laika posmā AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nodrošināja normatīvo aktu²³⁴ prasību ievērošanu par pārejošiem atlīdzības apmēra ierobežojumiem kapitālsabiedrībā. Minētās prasības izpilde panākta:
- 196.1. gan samazinot darbinieku skaitu sabiedrībā;
 - 196.2. gan arī samazinot vidējo darbinieka mēneša atlīdzības apmēru.
197. Laika posmā no 2008.gada līdz 2010.gadam samazinot ražošanas un tehnisko personālu un fiziskā darba veicēju skaitu par 462 darbiniekiem jeb 24%, bet vienlaicīgi nesamazinot administrācijas darbinieku skaitu, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” netika pietiekami izvērtējusi iespējas optimizēt darbības izmaksas, pārskatot visu darbinieku grupu darba organizāciju.

²²⁹ MK 16.12.2003. noteikumu Nr.704 „Noteikumi par valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrību padomes un valdes locekļu skaitu, padomes un valdes locekļa atlīdzību, valsts vai pašvaldību kapitāla daļu turētāja pārstāvja un atbildīgā darbinieka atlīdzību” (spēkā līdz 14.05.2009.) 8., 11., 12.punkts, pielikums, MK 05.05.2009. noteikumu Nr.411 „Noteikumi par valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrību valdes locekļu skaitu, padomes un valdes locekļa atlīdzību, pašvaldības kapitāla daļu turētāja pārstāvja un atbildīgā darbinieka atlīdzību” (spēkā līdz 31.12.2009.) 7., 9., 10. punkts, pielikums, MK 30.03.2010. noteikumu Nr. 311 „Noteikumi par valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrību valdes locekļu skaitu, padomes un valdes locekļa atlīdzību, pašvaldības kapitāla daļu turētāja pārstāvja un atbildīgā darbinieka atlīdzību” 7.,9., 10. punkts, pielikums.

²³⁰ Likuma „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām” 76.panta pirmā daļa.

²³¹ Likuma „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām” 96.panta pirmā daļa.

²³² Likuma „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām” pārejas noteikumu 45., 47. punkts.

²³³ MK 13.04.2010. noteikumu Nr.378 „Noteikumi par kapitālsabiedrību sarakstu” 2.6.apakšpunkts.

²³⁴ Likuma „Par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzību 2009.gadā” 2.pants, 4. panta otrā daļa, 5. pants, 11. pants, Likuma „Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām” pārejas noteikumu 45., 47. punkts.

198. Nenosakot ar kapitālsabiedrības darbības efektivitātes rādītājiem saistītus kritērijus valdes atlīdzības lieluma noteikšanai, bet nosakot normatīvajos aktos²³⁵ pieļauto maksimālo algu, Satiksmes ministrija nav izmantojusi iespēju veikt efektīvu kapitālsabiedrības pārvaldību, sasaistot kapitālsabiedrības valdes atlīdzību ar darbības rezultātiem.

Ieteikums

199. Satiksmes ministrijai izvērtēt iespēju izstrādāt ar kapitālsabiedrības darbības efektivitātes rādītājiem saistītus kritērijus valdes atlīdzības lieluma noteikšanai, lai nodrošinātu efektīvu kapitālsabiedrības pārvaldību.

5.1.1.2. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” noteiktās atlīdzības atbilstība iekšējiem normatīvajiem aktiem

Konstatējumi

200. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” iekšējais normatīvais akts²³⁶ nosaka, ka darbinieku darba samaksa sastāv no mēneša darba algas pastāvīgās daļas, mēneša darba algas mainīgās daļas, piemaksām, prēmijām. Darba samaksas aprēķina algoritmus administrācijas darbiniekiem, ražošanas un tehniskajam personālam un fiziskā darba veicējiem, kā arī kritērijus darba samaksas mainīgās daļas aprēķinam nosaka AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” izstrādātās metodikas²³⁷, kuras paredz:

200.1. četru koeficientu piemērošanu darba samaksas mainīgās daļas aprēķinam administrācijas darbiniekiem un ražošanas un tehniskajam personālam;

200.2. divu koeficientu piemērošanu darba samaksas mainīgās daļas aprēķinam fiziskā darba veicējiem.

Minētās metodikas revidējamajā laika posmā ir vairākkārt grozītas.

201. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” izstrādātās metodikas²³⁸ paredz administrācijas darbinieku un ražošanas un tehniskā personāla darba samaksas mainīgās daļas aprēķinam

²³⁵ MK 16.12.2003. noteikumu Nr.704 “Noteikumi par valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrību padomes un valdes locekļu skaitu, padomes un valdes locekļa atlīdzību, valsts vai pašvaldību kapitāla daļu turētāja pārstāvja un atbildīgā darbinieka atlīdzību” (spēkā līdz 14.05.2009.) 8., 11., 12. punkts, pielikums, MK 05.05.2009. noteikumu Nr. 411 „Noteikumi par valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrību valdes locekļu skaitu, padomes un valdes locekļa atlīdzību, pašvaldības kapitāla daļu turētāja pārstāvja un atbildīgā darbinieka atlīdzību” (spēkā līdz 31.12.2009.) 7., 9., 10. punkts, pielikums, MK 30.03.2010. noteikumu Nr. 311 „Noteikumi par valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrību valdes locekļu skaitu, padomes un valdes locekļa atlīdzību, pašvaldības kapitāla daļu turētāja pārstāvja un atbildīgā darbinieka atlīdzību” 7.,9., 10. punkts, pielikums.

²³⁶ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 14.01.2009. nolikums „Par akciju sabiedrības „Latvijas autoceļu uzturētājs” darba samaksas sistēmu”.

²³⁷ 26.01.2011. Administrācijas darbinieku mēneša darba algas mainīgās daļas aprēķina metodika, 12.01.2010. Administrācijas darbinieku mēneša darba algas mainīgās daļas aprēķina metodika (zaudējis spēku ar 26.01.2011.), 14.01.2009. Administrācijas, ražošanas un tehniskā personāla darbinieku mēneša darba algas mainīgās daļas aprēķina metodika (zaudējis spēku ar 12.01.2010.), 26.01.2011. Ceļu rajonu direktoru un ražošanas un tehniskā personāla darbinieku mēneša darba algas mainīgās daļas aprēķina metodika, 12.01.2010. Ceļu rajonu direktoru un ražošanas un tehniskā personāla darbinieku mēneša darba algas mainīgās daļas aprēķina metodika (zaudējis spēku ar 26.01.2011.), 14.09.2009. Fiziskā darba veicēju mēneša darba algas mainīgās daļas aprēķina metodika, 14.01.2009. Fiziskā darba veicēju mēneša darba algas mainīgās daļas aprēķina metodika.

²³⁸ 26.01.2011. Administrācijas darbinieku mēneša darba algas mainīgās daļas aprēķina metodika, 12.01.2010. Administrācijas darbinieku mēneša darba algas mainīgās daļas aprēķina metodika (zaudējis spēku ar 26.01.2011.), 14.01.2009. Administrācijas, ražošanas un tehniskā personāla darbinieku mēneša darba algas mainīgās daļas aprēķina metodika (zaudējis spēku ar 12.01.2010.), 26.01.2011. Ceļu rajonu direktoru un ražošanas un tehniskā personāla darbinieku mēneša darba algas mainīgās daļas aprēķina metodika, 12.01.2010. Ceļu rajonu direktoru un ražošanas un tehniskā personāla darbinieku mēneša darba algas mainīgās daļas aprēķina metodika (zaudējis spēku ar 26.01.2011.).

piemērot valdes vērtējuma koeficientu K_3 . Revīzijā konstatēts, ka minētajam koeficientam:

201.1. ir noteikti vērtēšanas kritēriji, tajā skaitā:

- 201.1.1. veiksmīgi realizēti mārketinga pasākumu kompleksi;
- 201.1.2. nodrošināta kvalitatīva valsts autoceļu ikdienas uzturēšana;
- 201.1.3. veikta pasūtītāju objektu kvalitatīva izbūve un nodošana pasūtītājam bez pretenzijām;
- 201.1.4. būtiski uzlabojušies saimnieciskās darbības rezultāti;

201.2. nav noteikti koeficienta vērtību noteikšanas principi.

202. Izlases veidā pārbaudot algas mainīgās daļas valdes vērtējuma koeficienta K_3 piemērošanu algas aprēķinam konstatēts, ka:

202.1. aprēķins atbilst metodikām;

202.2. 2009. gada decembrī darba algas mainīgās daļas valdes vērtējuma koeficients (K_3):

- 202.2.1. administrācijai noteikts 35% apmērā no algas pastāvīgās daļas par iepriekšējo mēnesi;
- 202.2.2. ražošanas un tehniskajam personālam vienā Ceļu rajonā noteikts 23% apmērā no algas pastāvīgās daļas, pārējos 21 Ceļu rajonā – 35% apmērā no algas pastāvīgās daļas;

202.3. 2010. gadā:

- 202.3.1. gada laikā darba algas mainīgās daļas valdes vērtējuma koeficients (K_3) noteikts trīs mēnešus viena Ceļu rajona ražošanas un tehniskajam personālam;
- 202.3.2. decembrī darba algas mainīgās daļas valdes vērtējuma koeficients (K_3) visiem administrācijas un ražošanas un tehniskā personāla darbiniekiem noteikts 70% apmērā²³⁹ no algas pastāvīgās daļas par iepriekšējo mēnesi. Kā pamatojums K_3 apmēra noteikšanai norādīta kvalitatīva līgumu par valsts autoceļu komplekso ikdienas uzturēšanu izpilde paaugstinātas intensitātes apstākļos, kā arī fakts, ka veikto darbu apjoms gandrīz divas reizes pārsniedz plānoto.

203. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” iekšējie tiesību akti²⁴⁰ nosaka, ka:

203.1. darba samaksas izmaksu īpatsvars kopējos ieņēmumos nedrīkst būt lielāks par:

- 203.1.1. 30% 2009. gadā;
- 203.1.2. 28% 2010. gada 1. pusgadā;
- 203.1.3. 30% 2010. gada 2. pusgadā.

²³⁹ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 30.12.2010. valdes lēmums Nr.55/1.

²⁴⁰ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 07.07.2009. rīkojums nr. Nr. A/1-14/30, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 12.11.2009. rīkojums nr. A/1-18/671, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 12.08.2010. valdes rīkojums nr. A/1-10/55.

AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” darba samaksas un ieņēmumu attiecība

Nr.	Rādītājs	Mērvien.	2009.	2010.g.I p-g.	2010.g.II p-g.
1.	Kopējie ieņēmumi ²⁴¹	Ls	43 132 641	20 997 263	24 500 254
2.	Darba samaksas apmērs ²⁴²	Ls	13 051 449	6 312 599	7 168 147
3.	Darba samaksas īpatsvars	%	30,26	30,06	29,26
4.	Normatīvajā aktā noteiktais darba samaksas īpatsvars	%	30	28	30
5.	Faktiskās darba samaksas īpatsvara pārsniegums (3. – 4.)	%	0,26	2,06	- 0,74
6.	Faktiskās darba samaksas pārsniegums pār iekšējā normatīvajā aktā noteikto	Ls	111 657	433 366	- 181 929
7.	Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas no darba samaksas pārsnieguma	Ls	26 898	104 398	-
8.	Kopā izmaksu pārsniegums	Ls	138 555	537 764	-

204.13.tabulas dati parāda, ka AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” darba samaksas izmaksu īpatsvars kopējos ieņēmumos 2009. gadā pārsniedz iekšējā tiesību aktā noteikto par 0,26 procentpunktiem jeb par Ls 138 555, bet 2010.gada 1. pusgadā par 2,06 procentpunktiem jeb par Ls 537 764.

Secinājumi

205.Lai gan darba samaksu regulējošajos iekšējos normatīvajos aktos²⁴³ darba samaksas mainīgās daļas piešķiršanai AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” ir noteikusi kritērijus, tomēr, nenosakot administrācijas un ražošanas un tehniskā personāla darba algas mainīgās daļas valdes vērtējuma koeficienta (K_3) vērtību noteikšanas principus un dažādu struktūrvienību darbiniekiem nosakot K_3 atšķirīgā apmērā, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nav nodrošinājusi izsekojamu un caurskatāmu darba samaksas noteikšanas procedūru.

206.Administrācijas un ražošanas un tehniskā personāla darba algas mainīgās daļas valdes vērtējuma koeficienta piemērošana darbinieku darba algas mainīgās daļas aprēķinam galvenokārt gada nogalē norāda uz risku, ka AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” minēto koeficientu izmanto, lai izlietotu plānoto finansējumu atlīdzībai.

207.Neievērojot iekšējo tiesību aktu²⁴⁴ prasības par darba samaksas izmaksu attiecības līmeni pret kopējiem ieņēmumiem, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” ir pieļāvis faktisko izmaksu pārsniegumu pār iekšējā tiesību aktā noteikto 2009.gadā par Ls 138 555 un 2010.gada 1.pusgadā par Ls 537 764.

²⁴¹ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” peļņas vai zaudējumu aprēķins par periodu no 01.01.2009.-31.12.2009., izdruka no HansaWorld, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” peļņas vai zaudējumu aprēķins par periodu no 01.01.2010.-31.12.2010., izdruka no HansaWorld.

²⁴² AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” peļņas vai zaudējumu aprēķins par periodu no 01.01.2009.-31.12.2009., izdruka no HansaWorld, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” peļņas vai zaudējumu aprēķins par periodu no 01.01.2010.-31.12.2010., izdruka no HansaWorld (neieskaitot uzkrātās saistības neizmantotajiem atvaļinājumiem).

²⁴³ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 26.01.2011. apstiprinātā „Administrācijas darbinieku mēneša darba algas mainīgās daļas aprēķina metodika”, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 26.01.2011. apstiprinātā „Ceļu rajonu direktoru un ražošanas un tehniskā personāla darbinieku mēneša darba algas mainīgās daļas aprēķina metodika”.

²⁴⁴ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 07.07.2009. rīkojums Nr. A/1-14/30, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 12.11.2009. rīkojums Nr. A/1-18/671.

Ieteikumi

208.AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” papildināt iekšējos normatīvos aktus²⁴⁵, nosakot vērtību diapazonu administrācijas un ražošanas un tehniskā personāla darba algas mainīgās daļas valdes vērtējuma koeficientam (K_3), lai nodrošinātu izsekojamu darba samaksas mainīgās daļas piešķiršanas procedūru.

209.AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” papildināt iekšējos normatīvos aktus, nosakot kontroles procedūras pār darba samaksu regulējošo iekšējo tiesību aktu ievērošanu.

5.1.2. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” personāla noslodze

210.AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nav izstrādājusi²⁴⁶ iekšējos normatīvus, lai noteiktu nepieciešamā personāla skaitu veicamo darbu izpildes nodrošināšanai.

5.1.2.1. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” administrācijas noslodze**Konstatējumi**

211.AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” ir noslēgusi līgumu²⁴⁷ ar SIA „Komerzizglītības centrs” (vienotais reģistrācijas Nr. 40003324022) par konsultāciju sniegšanu sabiedrības administratīvās un reģionālās pārvaldes restrukturizācijai, lai optimizētu darbinieku skaitu un darbības izmaksas. Līgums paredz izmaiņu ieviešanu līdz 2011.gada beigām, lai 01.01.2012. stātos spēkā sabiedrības jaunā struktūra.

5.1.2.2. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” ražošanas un tehniskā personāla un fiziskā darba veicēju noslodze**Konstatējumi**

212.AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” iekšējais normatīvais akts²⁴⁸ nosaka, ka Ceļu rajona direktoram ir tiesības slēgt, grozīt vai izbeigt darba līgumus ar Ceļu rajona darbiniekiem, kā arī iesniegt priekšlikumus sabiedrības valdē par jautājumiem, kas saistīti ar Ceļu rajona darbību vai sabiedrības darbību kopumā. Izlases veidā pārbaudot konstatēts, ka minētās tiesības AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” ir deleģējusi Ceļu rajona direktoriem ar notariālo aktu²⁴⁹.

213.Izlases veidā iepazīstoties ar izmaiņu veikšanas kārtību Tukuma ceļu rajona štatu sarakstā, konstatēts, ka Ceļu rajona direktors ierosina izskatīt valdē jautājumu par izmaiņām Ceļu rajona štatu sarakstā (palielinot vai samazinot darbinieku skaitu)²⁵⁰. Lēmumu par izmaiņām štatu sarakstā pieņem AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” valde²⁵¹.

214.AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”²⁵² laika posmā līdz 30.06.2011. nav veikusi funkcionālo auditu Ceļu rajonos, kā arī nav veikusi personāla noslodzes analīzi.

215.AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”:

²⁴⁵ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 26.01.2011. apstiprinātā „Administrācijas darbinieku mēneša darba algas mainīgās daļas aprēķina metodika”, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 26.01.2011. apstiprinātā „Ceļu rajonu direktoru un ražošanas un tehniskā personāla darbinieku mēneša darba algas mainīgās daļas aprēķina metodika”.

²⁴⁶ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 09.09.2011. vēstule Valsts kontrolei Nr. A/1-13/975.

²⁴⁷ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 18.07.2011. līgums ar SIA „Komerzizglītības centrs” par konsultācijām (izpildītāja piešķirtais nr.2011/040K).

²⁴⁸ Ar AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 02.02.2010. valdes lēmumu Nr.04/5 apstiprinātais „AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” Ceļu rajonu nolikums”.

²⁴⁹ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 09.02.2010. speciālpilnvara Rīgas ceļu rajona direktoram (saskaņā ar 02.02.2010. valdes sēdes protokolu nr.10/04).

²⁵⁰ Tukuma ceļu rajona direktora 26.06.2009. vēstule AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” valdei Nr.1-4/38

²⁵¹ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 30.06.2009. valdes lēmums Nr.24/12.

²⁵² AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 09.09.2011. vēstule Valsts kontrolei Nr. A/1-13/975.

215.1. 2009.gadā netika noteikusi Ceļu rajoniem izstrādes rādītāju uz vienu strādājošo;

215.2. [Ierobežotas pieejamības informācija];

215.3. [Ierobežotas pieejamības informācija];

215.4. [Ierobežotas pieejamības informācija].

14.tabula

**Izstrāde uz vienu ražošanas un tehniskā personāla darbinieku un fiziskā darba veicēju
2010. gadā**

[Ierobežotas pieejamības informācija]

216.Saskaņā ar 14.tabulas datiem 2010. gadā visos Ceļu rajonos izstrāde uz vienu strādājošo pārsniedza AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” noteikto. Ceļu rajonu vidējā izstrāde uz vienu strādājošo mēnesī pārsniedza rīkojumā²⁵³ noteikto 1,3 reizes.

217.14.tabulas dati liecina, ka 2010.gadā AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” Ceļu rajonos:

217.1.izstrāde uz vienu darbinieku mēnesī ir diapazonā no [Ierobežotas pieejamības informācija] jeb augstākā izstrāde uz vienu darbinieku (Tukuma Ceļu rajonā) 1,5 reizes pārsniedz zemāko izstrādi (Alūksnes Ceļu rajonā);

217.2.vidējais fiziskā darba veicēju skaits uz vienu ražošanas un tehniskā personāla darbinieku ir diapazonā no 4,5 līdz 2,4 jeb lielākais fiziskā darba veicēju skaits uz vienu ražošanas un tehniskā personāla darbinieku (Tukuma Ceļu rajonā) ir 1,9 reizes lielāks nekā mazākais fiziskā darba veicēju skaits uz vienu ražošanas un tehniskā personāla darbinieku (Dobeles Ceļu rajonā).

218.Normatīvais akts²⁵⁴ nosaka, ka darba līgumā darba devējs un darbinieks var vienoties par nepilna darba laika noteikšanu, kas ir īsāks par normālo dienas vai nedēļas darba laiku. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” informēja²⁵⁵, ka lēmumu par nepilnā darba laika formas piemērošanu pieņem sabiedrības valde, pamatojoties uz attiecīgā Ceļu rajona direktora iesniegumu un pamatojumu (pasūtījuma apjomu samazināšanos vasaras sezonā). Latvijas autoceļu uzturētājs iekšējos normatīvajos aktos nav noteicis kritērijus, kuriem papildoties Ceļu rajonā tiek noteikts nepilnais darba laiks.

219.Revīzijā konstatēts, ka Ceļu rajonu direktori sniedz ierosinājumu valdei piemērot visiem attiecīgā Ceļu rajona darbiniekiem nepilno darba laiku. Izanalizējot datus par 2010.gadu, konstatēts, ka:

219.1.trīs Ceļu rajonu direktori (Cēsu, Ogres, Bauskas) ir ierosinājuši un AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” valde ir akceptējusi nepilna darba laika piemērošanu vasaras sezonā, katram Ceļu rajonam nosakot atšķirīgu nepilnā darba laika posmu. Cēsu ceļu rajona direktora ierosinājums²⁵⁶ tiek pamatots ar nepieciešamību ekonomiski izlietot tehniku un darbaspēka resursus sakarā ar ikdienas uzturēšanas darbu pasūtījumu samazināšanos. Ogres ceļu rajona direktora ierosinājums²⁵⁷ tiek pamatots ar

²⁵³ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 12.11.2009. rīkojums nr. Nr. A/1-18/671 „Par 2010. gada AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” budžeta sagatavošanu”, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 12.08.2010. rīkojums Nr. A/1-10/55 671 „Par 2010. gada AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” koriģētā budžeta sagatavošanu”.

²⁵⁴ Darba likums, 134.pants.

²⁵⁵ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 09.09.2011. vēstule Valsts kontrolei Nr. A/1-13/975.

²⁵⁶ Cēsu ceļu rajona direktora 03.03.2010. vēstule AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” valdei „Par izmaiņām darba laikā” Nr. CCR/2-13/8.

²⁵⁷ Ogres ceļu rajona direktora 27.04.2010. vēstule AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” valdei „Par izmaiņām darba laikā” Nr. OCR/1-1/53.

finansiālajiem apsvērumiem, ekonomiskās krīzes iespaida mazināšanu uz Ceļu rajona finansiālo un ekonomisko darbību, kā arī iespēju saglabāt darbaspēka resursus. Arī Bauskas ceļu rajona direktors nepieciešamās izmaiņas darba laikā pamato²⁵⁸ ar ražošanas apjoma samazināšanos, finansiālajiem apsvērumiem, kā arī darbaspēka resursu saglabāšanas iespējām.

- 219.2. Cēsu, Ogres un Bauskas ceļu rajonu ieņēmumi nepilnā darba laika posmā veidoja no 32% līdz 116% no attiecīgā Ceļu rajona ieņēmumiem maija mēnesī;
- 219.3. 13 Ceļu rajoniem vasaras sezonā mēneša ieņēmumi veidoja no 30% līdz 90% no maija mēneša ieņēmumiem, bet Ceļu rajonu direktori neierosināja AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” valdei pieņemt lēmumu par nepilnā darba laika formas piemērošanu.

15.tabula

AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” Ceļu rajoni, kuriem 2010.gada vasaras sezonā mēneša ieņēmumi nesasniedza 90% no maija mēneša ieņēmumiem

[Ierobežotas pieejamības informācija]

220. Izlases veidā, pārbaudot 2010. gada datus par Aizkraukles ceļu rajonu konstatēts, ka jūlijā Ceļu rajona ieņēmumi veidoja 63%, augustā 32%, septembrī 29%, bet oktobrī 50% no maija mēneša ieņēmumiem. Analizējot algas mainīgās daļas aprēķinu ražošanas un tehniskā personāla darbiniekiem Aizkraukles ceļu rajonā konstatēts, ka algas mainīgā daļa jūlijā veidoja 19%, augustā 19%, septembrī 12%, oktobrī 24%, bet novembrī 10% no algas pastāvīgās daļas. Darbinieku skaits Aizkraukles ceļu rajonā 2010. gada vasaras sezonā svārstījies robežās no 40 līdz 41.
221. Normatīvais akts²⁵⁹ atļauj summētā darba laika pārskata periodu pagarināt līdz trim mēnešiem. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” gan administrācijas, gan ražošanas un tehniskā personāla, gan fiziskā darba veicēju darba organizēšanā piemēro summētā darba laika uzskaiti, nosakot, ka pārskata periods ir viens mēnesis.

Secinājumi

222. Neizstrādājot kritērijus un normatīvus personāla noslodzes izvērtējumam, kā arī neveicot personāla noslodzes analīzi situācijā, kad dažādos Ceļu rajonos 2010. gadā:
- 222.1. izstrāde uz vienu darbinieku mēnesī ir diapazonā no Ls 3 099 līdz Ls 2 084 jeb atšķiras 1,5 reizes;
- 222.2. vidējais fiziskā darba veicēju skaits uz vienu ražošanas un tehniskā personāla darbinieku ir diapazonā no 4,5 līdz 2,4 jeb atšķiras 1,9 reizes;
- 222.3. ieņēmumu apjoms vasaras sezonas mēnešos samazinās par 70%, bet Ceļu rajons neierosina noteikt nepilno darba laiku,
- AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nenodrošina izmaksu efektīvu darba organizāciju.

²⁵⁸ Bauskas ceļu rajona direktora 21.05.2010. vēstule AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” valdei „Par izmaiņām darba laikā” Nr. BCR/1-5/13.

²⁵⁹ Darba likuma 140.pants.

Ieteikums

223.AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” izstrādāt kritērijus un normatīvus personāla noslodzes izvērtējumam un veikt personāla noslodzes analīzi, lai nodrošinātu izmaksu efektīvu darba organizāciju.

5.2. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” iepirkumi pakalpojumiem un materiāliem**Konstatējumi**

224. Ņemot vērā to, ka AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” neveic valsts pārvaldes uzdevumus, tādejādi nenodrošinot normatīvajā aktā²⁶⁰ noteikto kritēriju vienlaicīgu izpildi, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nav pasūtītājs Publisko iepirkumu likuma izpratnē. Pakalpojumu un materiālu iepirkšanu AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” regulē iekšējais normatīvais akts²⁶¹.

225. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” iepirkumi tiek veikti centralizēti un decentralizēti. Centralizētos iepirkumus plāno un veic AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” administrācijā ar valdes priekšsēdētāja rīkojumu izveidota iepirkumu komisija. Centralizēta iepirkuma veikšana un līguma noslēgšana tiek veikta, ja:

225.1. šādu līgumu slēgšana atsevišķi katram ceļu rajonam un administrācijai būtu saimnieciski mazāk izdevīga nekā AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” kopumā;

225.2. ir nepieciešama vienāda veida preču vai pakalpojumu iegāde vairākiem Ceļu rajoniem un ir iespējama to iegādes nokomplektēšana vienā iepirkumā;

225.3. tiek pieņemts valdes lēmums par atsevišķas preces vai pakalpojuma vai atsevišķu preču, vai pakalpojumu (piemēram, tehniskās sāls, bitumena emulsijas, degvielas, apdrošināšanas pakalpojumu, darba apģērbus u.c.) grupu komplektēšanu un centralizētu iegādi ražošanas procesu uzlabošanai;

225.4. īpaši lieliem darījumiem virs Ls 100 000.

226. Decentralizēti iepirkumus plāno, veic un nodrošina savu pilnvaru ietvaros katrs Ceļu rajons.

227. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”:

227.1. iekšējais normatīvais akts²⁶² nosaka, ka valde izskata jautājumus par darījumu slēgšanu, kas pārsniedz sabiedrības pilnvarotajām personām noteikto darījumu slēgšanas limitu;

227.2. cits iekšējais normatīvais akts²⁶³ nosaka, ka Ceļu rajona direktors, ņemot vērā Ceļu rajona iedalījuma grupā, slēdz darījumu, kura summa pārskata gada laikā nepārsniedz:

227.2.1. materiālu iegādei (izņemot degvielas iegādi), kas paredzēta Ceļu rajona ražošanas (pakalpojumu sniegšanas) nodrošināšanai:

227.2.1.1. Ls 50 000 – 1. un 2. grupas Ceļu rajoniem;

227.2.1.2. Ls 30 000 – 3. un 4. grupas Ceļu rajoniem.

227.2.2. pakalpojuma saņemšanai:

²⁶⁰ Publisko iepirkumu likuma 1.panta 10.punkta a) apakšpunkts.

²⁶¹ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 03.01.2008. ar valdes lēmumu Nr.1/1 apstiprinātais „Nolikums par iepirkumu veikšanas un atsavināšanas kārtību AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”” (spēkā līdz 01.03.2011.), AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 02.03.2011. ar valdes lēmumu Nr.8/3 apstiprinātie „Noteikumi par iepirkumu veikšanas kārtību” (spēkā no 02.03.2011.).

²⁶² 02.02.2010. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” valdes reglaments.

²⁶³ 02.02.2010. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” Ceļu rajonu nolikuma 6. punkts.

- 227.2.2.1. Ls 50 000 – 1.grupas Ceļu rajoniem;
- 227.2.2.2. Ls 30 000 – 2.grupas Ceļu rajoniem;
- 227.2.2.3. Ls 20 000 – 3. un 4.grupas Ceļu rajoniem.

228.Revīzijā, izskatot AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” valdes sēžu protokolus, konstatēts, ka valdes sēdēs tiek izskatīti jautājumi par darījumu slēgšanu, kas pārsniedz sabiedrības pilnvarotajām personām noteikto darījumu slēgšanas limitu.

229.AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” iekšējie normatīvie akti, kas regulē iepirkuma veikšanas kārtību AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”, tajā skaitā citi normatīvie akti attiecībā uz uzskaites un informācijas sniegšanu, nenosaka un neregulē kārtību Ceļu rajoniem centralizētas informācijas sniegšanai AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” administrācijai par veiktajiem iepirkumiem²⁶⁴.

230.Revīzijā tika konstatēts, ka AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” Iekšējā audita daļa:

230.1.05.05.2010. ir sagatavojusi noslēguma ziņojumu²⁶⁵ par AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” Ceļu rajonu direktoru pilnvarojumu ievērošanu, slēdzot saimnieciskos darījumus, un iekšējā normatīvā akta²⁶⁶ izpildi AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” Ceļu rajonos. Minētā ziņojuma kopsavilkumā sniegti vairāki ieteikumi gan attiecībā uz virslīgumu slēgšanas izvērtējuma nepieciešamību, gan arī attiecībā uz iespējām pilnveidot iekšējo normatīvo aktu²⁶⁷, tomēr ziņojums līdz 26.10.2011. nebija izskatīts AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” valdē un nebija apstiprināts ieteikumu ieviešanas grafiks;

230.2.2009.gadā ir veikusi divus auditus²⁶⁸ Liepājas ceļu rajonā, kuros konstatēti arī ar ārpakalpojumu iegādi saistīti trūkumi, tajā skaitā apmaksāti ārpakalpojumi bez dokumentāla veikto darbu apliecinājuma, kā arī apmaksāti ārpakalpojumi, kuru pamatojums ir pretrunā ar Liepājas ceļu rajona pirmdokumentiem. Minētie audita ziņojumi līdz 26.10.2011. nebija izskatīti AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” valdē un nebija apstiprināts ieteikumu ieviešanas grafiks.

231.Revīzijas noslēguma posmā AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” sniedza informāciju²⁶⁹, ka minētie audita ziņojumi ir izskatīti valdes sēdē un apstiprināti auditu ieteikumu grafiki.

232.Analizējot AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” iepirkumu veikšanas atbilstību iekšējos normatīvajos aktos noteiktajam, tika konstatēts:

232.1.iekšējais normatīvais akts neietver tiesību normas, kas noteiktu minētā normatīvā akta izpildes uzraudzības mehānismu;

²⁶⁴ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 14.09.2011. vēstule Nr. A/1-13/989 „Par informācijas pieprasījumu revīzijas lietā Nr.5.1-2-9/2011”.

²⁶⁵ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” Iekšējā audita daļas 05.05.2010. sagatavotais iekšējā audita noslēguma ziņojums Nr.2010/3 „Ceļu rajonu direktoru pilnvarojumu ievērošana, slēdzot saimnieciskos darījumus, un nolikuma „Par iepirkumu veikšanas un atsavināšanas kārtību AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”” izpilde ceļu rajonos”.

²⁶⁶ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 03.01.2008. ar valdes lēmumu Nr.1/1 apstiprinātais „Nolikums par iepirkumu veikšanas un atsavināšanas kārtību AS „Latvijas autoceļu uzturētājs””.

²⁶⁷ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 03.01.2008. ar valdes lēmumu Nr.1/1 apstiprinātais „Nolikums par iepirkumu veikšanas un atsavināšanas kārtību AS „Latvijas autoceļu uzturētājs””.

²⁶⁸ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” iekšējā audita noslēguma ziņojums nr. 2009/2 „2008. gada saimnieciskās darbības ekonomiskais vērtējums Liepājas ceļu rajonā”, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” iekšējā audita papildus audita ziņojums nr. 2009/2.1 „2008. gada saimnieciskās darbības ekonomiskais vērtējums Liepājas ceļu rajonā”.

²⁶⁹ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 24.11.2011. sagatavotas valdes 26.10.2011. sēdes protokola izraksts Nr.50/IZR.

- 232.2. viena iekšējā normatīvajā aktā ietvertā tiesību norma²⁷⁰ nosaka, ka iepirkuma organizētājs protokolē iepirkuma procesa gaitu;
- 232.3. cita iekšējā normatīvajā aktā ietvertā tiesību norma²⁷¹ nosaka iepirkuma organizētāja veicamās darbības, piemērojot iepirkuma metodi „sarunu procedūra”, kuru skaitā nav noteikts iepirkuma procesa protokolēšanas pienākums;
- 232.4. iekšējā normatīvajā aktā ietvertā tiesību norma²⁷² nosaka, ka, iepirkuma komisijas locekļi un eksperti, parakstot iepirkuma uzsākšanas protokolu apliecina, ka nav tādu apstākļu, kuru dēļ varētu uzskatīt, ka viņi ir ieinteresēti konkrēta kandidāta vai pretendenta izvēlē vai darbībā vai ka viņi ir saistīti ar tiem iekšējā normatīvā akta izpratnē.
233. Izskatot AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” Liepājas ceļu rajona iepirkumu dokumentāciju attiecībā uz 2010.gadā un 2011.gada pirmajā pusgadā veiktajiem iepirkumiem, tika konstatēts, ka:
- 233.1. iepirkumu komisijas sanāksmes sarunu procedūru gadījumā netiek protokolētas;
- 233.2. iepirkumu komisijas locekļi ar saviem parakstiem neapliecina, ka nav tādu apstākļu, kuru dēļ varētu uzskatīt, ka viņi ir ieinteresēti konkrēta kandidāta vai pretendenta izvēlē vai darbībā vai ka viņi ir saistīti ar tiem iekšējā normatīvā akta izpratnē.
234. Iepirkuma organizētājam, veicot sarunu procedūru, ir pienākums aizpildīt ar iekšējo normatīvo aktu²⁷³ apstiprinātu veidlapu „Sarunu procedūras Pretendenta izvēles veidlapa”, kurā norāda:
- 234.1. pasūtītāju;
- 234.2. iepirkuma priekšmetu;
- 234.3. pretendentes, ar kuriem veiktas sarunas, norādot pretendenta nosaukumu un sarunu veidu;
- 234.4. saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu.
235. Izskatot Liepājas ceļu rajona sagatavotās pretendente izvēles veidlapas tika konstatēts, ka visās 2010.gadā un 2011.gada pirmajā pusgadā veiktajās sarunu procedūrās (2010.gadā – 42 sarunu procedūras, 2011.gada pirmajā pusgadā – 15 sarunu procedūras) izvēlētais sarunu veids norādīts „mutiski”, kā arī, aizpildot veidlapā paredzēto lauku „saimnieciski izdevīgākais piedāvājums”, nevienā no gadījumiem nav norādīts salīdzināms pamatojums, kas ļautu pārliecināties par to, ka dotajā gadījumā izvēlētais pretendents tiešām ir izvēlēts tā, lai panāktu AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” saimnieciski visizdevīgāko darījumu. Kopējais iepriekš minēto sarunu procedūru rezultātā faktiski izlietotais finansējums 2010.gadā un 2011.gada pirmajā pusgadā bija Ls 309 046.
236. Revīzijā izlases veidā pārbaudot 10 Liepājas Ceļu rajona noslēgtos ārpakalpojumu līgumus, konstatēts, ka:
- 236.1. vienā līgumā²⁷⁴ noteikts, ka veicot darbus, pusēm ir saistošas pušu saskaņotas darbu apjomu izmaksu tāmes vai vienību cenas. Revīzijas laikā Liepājas Ceļu rajons

²⁷⁰ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 02.03.2011. ar valdes lēmumu Nr.8/3 apstiprināto „Noteikumu par iepirkumu veikšanas kārtību” 19.punkts.

²⁷¹ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 02.03.2011. ar valdes lēmumu Nr.8/3 apstiprināto „Noteikumu par iepirkumu veikšanas kārtību” 25.punkts.

²⁷² AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 02.03.2011. ar valdes lēmumu Nr.8/3 apstiprināto „Noteikumu par iepirkumu veikšanas kārtību” 18.punkts.

²⁷³ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 02.03.2011. ar valdes lēmumu Nr.8/3 apstiprināto „Noteikumu par iepirkumu veikšanas kārtību” 1.pielikums.

nevarēja iesniegt rakstveida dokumentus, kuros būtu saskaņoti pakalpojumu apjomi un vienības cenas;

- 236.2. divos līgumos²⁷⁵ noteikts, ka pakalpojuma vērtība pie katra darījuma tiek noteikta un saskaņota atsevišķi. Revīzijas laikā netika iesniegti rakstveida dokumenti, kuros būtu saskaņota pakalpojuma vērtība;
- 236.3. divos līgumos²⁷⁶ noteikts, ka pakalpojuma vērtība pie katra darījuma iepriekš tiek saskaņota mutiski vai rakstiski. Revīzijas laikā netika iesniegti rakstveida dokumenti, kuros tiktu saskaņota pakalpojuma vērtība;
- 236.4. piecos līgumos²⁷⁷, kuros ārpalpojums iekļauj arī tehnikas iznomāšanu, nav fiksēti iznomājamās tehnikas tehniskie parametri (piemēram, celtspēja).
237. Liepājas Ceļu rajons sniedza informāciju²⁷⁸, ka ārpalpojumu līgumos par tehnikas nomu pārsvarā cenas tiek saskaņotas mutiski, jo tirgus cenas ir mainīgas un ir daudz nosacījumu konkrētā brīža cenas veidošanai.
238. Normatīvais akts²⁷⁹ nosaka, ka uzskaitē par visiem saimnieciskajiem darījumiem jākārtota tā, lai varētu konstatēt katra saimnieciskā darījuma sākumu un izsekot tā norisei.
239. Vienā no desmit izlasē iekļautajiem darījumiem konstatēts, ka ne rēķinā²⁸⁰ par transporta pakalpojumiem, ne arī pieņemšanas – nodošanas aktā²⁸¹ nav uzrādīta automašīnas marka, celtspēja, kravas nosaukums, kravas apjoms.

Secinājumi

240. Ņemot vērā to, ka AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” iekšējā normatīvajā aktā²⁸² nav iekļāvis tiesību normas, kas noteiktu normatīvā akta izpildes uzraudzības mehānismu, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nav veikusi darbības, lai gūtu pārliecību par minētā iekšējā normatīvā akta konsekvētu ievērošanu.
241. Ņemot vērā to, ka AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” iekšējā normatīvajā aktā²⁸³ ietvertās tiesību normas²⁸⁴ par iepirkuma procedūras protokolēšanu ir pretrunīgas, AS „Latvijas

²⁷⁴ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” un SIA „A-Land” (reģ.nr.52103037961) 12.01.2009. noslēgtā sadarbības līguma Nr. 2009/1 1.2.2. apakšpunkts.

²⁷⁵ 04.01.2008. līguma nr. LieCR/1-20/12.1 starp SIA „RONGMO”(reģ.nr.52102028181) un AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 2.1. punkts, 03.03.2008. līguma nr. LieCR/1-20/20.1 starp SIA „Rieksti-1”(reģ.nr.42101012995) un AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 2.1. punkts.

²⁷⁶ 07.12.2010. līguma nr. LieCR/1-10/55 starp SIA „Liepājas celtniecības sabiedrība Būvnieks”(reģ.nr.42103000295) un Latvijas autoceļu uzturētājs 2.1. punkts, 03.11.2010. līguma nr. LieCR/1-10/51.1 starp SIA „VEKTRA-21” (reģ.nr.42103011833) un AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 2.1. punkts.

²⁷⁷ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” un SIA „A-Land” (reģ.nr.52103037961) 12.01.2009. noslēgtais sadarbības līgums Nr. 2009/1, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” un SIA RONGMO (reģ.nr.52102028181) 04.01.2008. noslēgtais līgums Nr. LieCR/1-20/12.1, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” un SIA „Rieksti-1” (reģ.nr.42101012995) 03.03.2008. noslēgtais līgums Nr. LieCR/1-20/20.1, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” un SIA „Liepājas celtniecības sabiedrība Būvnieks” (reģ.nr. 42103000295) 07.12.2010. noslēgtais līgums Nr. LieCR/1-10/55, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” un SIA „VEKTRA-21” (reģ.nr.42103011833) 03.11.2010. noslēgtais līgums Nr. LieCR/1-10/51.1.

²⁷⁸ Liepājas Ceļu rajona direktora 14.09.2011. e-pasta vēstule Valsts kontrolei.

²⁷⁹ Likuma „Par grāmatvedību” 2. pants.

²⁸⁰ 30.11.2010. rēķins nr.75 SIA „RONGMO” (reģ.nr.52102028181) par summu Ls 2 602,66 (ar PVN).

²⁸¹ SIA „RONGMO” (reģ.nr.52102028181) pieņemšanas-nodošanas akts par izpildītiem transporta darbiem novembra mēnesī 2010. gadā.

²⁸² AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 02.03.2011. ar valdes lēmumu Nr.8/3 apstiprinātie „Noteikumi par iepirkumu veikšanas kārtību”.

²⁸³ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 02.03.2011. ar valdes lēmumu Nr.8/3 apstiprinātie „Noteikumi par iepirkumu veikšanas kārtību”.

²⁸⁴ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 02.03.2011. ar valdes lēmumu Nr.8/3 apstiprināto „Noteikumu par iepirkumu veikšanas kārtību” 18., 19., 25.punkts un 1.pielikums.

autoceļu uzturētājs” nevar gūt pārliecību, ka visos gadījumos tiek sasniegts iekšējā normatīvā akta mērķis – nodrošināt saimnieciski izdevīgāko darījumu iepirkšanu.

242.AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” valde netika nodrošinājusi efektīvu iepirkumu vadību, jo:

242.1. vairāk kā gadu netika izskatījusi AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” Iekšējā audita daļas sagatavoto noslēguma ziņojumu²⁸⁵ par AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” Ceļu rajonu direktoru pilnvarojumu ievērošanu, slēdzot saimnieciskos darījumus, un iekšējā normatīvā akta²⁸⁶ izpildi Ceļu rajonos, un netika veikusi nepieciešamās darbības minētā audita ziņojumā konstatēto trūkumu novēršanai;

242.2. vairāk kā divus gadus netika izskatījusi AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” Iekšējā audita daļas sagatavoto noslēguma ziņojumu²⁸⁷ par konstatētas nepilnībām ārpakalpojumu organizācijas un uzskaites procesā Liepājas ceļu rajonā, un nav veikusi nepieciešamās darbības minētā audita ziņojumā konstatēto trūkumu novēršanai.

243. Ārpakalpojumu darījumus apliecinošo pirmdokumentu nepilnības, nedokumentējot ārpakalpojumu līgumos pakalpojumu apjomus un cenas, kā arī apmaksājot rēķinus, kuros nav norādīts pakalpojumu apjoms, nenodrošina iespēju izsekot saimnieciskā darījuma norisei Liepājas Ceļu rajonā, rada nepamatotu maksājumu risku.

Ieteikumi

244. Lai nodrošinātu pārliecību par iekšējā normatīvā akta²⁸⁸ ievērošanu, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” papildināt to ar tiesību normām, kas noteiktu minētā normatīvā akta izpildes uzraudzības mehānismu.

245. Lai nodrošinātu iekšējā normatīvā akta²⁸⁹ mērķa – nodrošināt saimnieciski izdevīgāko darījumu iepirkšanu – sasniegšanu, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” precizēt iekšējo normatīvo aktu²⁹⁰, novēršot iespēju neviennozīmīgi interpretēt tiesību normas²⁹¹ par iepirkumu procedūru protokolēšanu.

²⁸⁵ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” Iekšējā audita daļas 05.05.2010. sagatavotais iekšējā audita noslēguma ziņojums Nr.2010/3 „Ceļu rajonu direktoru pilnvarojumu ievērošana, slēdzot saimnieciskos darījumus, un nolikuma „Par iepirkumu veikšanas un atsavināšanas kārtību AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”” izpilde ceļu rajonos”.

²⁸⁶ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 03.01.2008. ar valdes lēmumu Nr.1/1 apstiprinātais „Nolikums par iepirkumu veikšanas un atsavināšanas kārtību AS „Latvijas autoceļu uzturētājs””.

²⁸⁷ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” iekšējā audita noslēguma ziņojums nr. 2009/2 „2008. gada saimnieciskās darbības ekonomiskais vērtējums Liepājas ceļu rajonā”, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” iekšējā audita papildus audita ziņojums nr. 2009/2.1 „2008. gada saimnieciskās darbības ekonomiskais vērtējums Liepājas ceļu rajonā”.

²⁸⁸ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 02.03.2011. ar valdes lēmumu Nr.8/3 apstiprinātie „Noteikumi par iepirkumu veikšanas kārtību”.

²⁸⁹ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 02.03.2011. ar valdes lēmumu Nr.8/3 apstiprinātie „Noteikumi par iepirkumu veikšanas kārtību”.

²⁹⁰ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 02.03.2011. ar valdes lēmumu Nr.8/3 apstiprinātie „Noteikumi par iepirkumu veikšanas kārtību”.

²⁹¹ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 02.03.2011. ar valdes lēmumu Nr.8/3 apstiprināto „Noteikumu par iepirkumu veikšanas kārtību” 18., 19., 25.punkts un 1.pielikums.

5.3.Pamatlīdzekļu izmantošanas izmaksas

5.3.1. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” tehnoloģisko iekārtu un mašīnu nolietojums

Konstatējumi

246.Latvijas grāmatvedības standarts Nr.7 „Pamatlīdzekļi”²⁹² nosaka, ka pamatlīdzekļa lietderīgās lietošanas laiku nosaka, ņemot vērā pamatlīdzekļa gaidāmo derīgumu uzņēmumā.

247.AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” iekšējais normatīvais akts²⁹³ nosaka, ka pamatlīdzekļu lietderīgās lietošanas laiks tiek noteikts, pamatojoties uz iepriekšējo pieredzi par tehnikas reālo un faktisko kalpošanas laiku. Tehnoloģiskajām iekārtām un mašīnām lietderīgās lietošanas laiks dažādām pamatlīdzekļu grupām noteikts no trīs līdz 12 gadiem jauniem pamatlīdzekļiem, savukārt iegādātiem lietotiem pamatlīdzekļiem lietderīgās lietošanas laiks noteikts aptuveni 50% apmērā (no trīs līdz pieciem gadiem) no attiecīgās grupas jauna pamatlīdzekļa lietderīgās lietošanas laika²⁹⁴.

248.AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” sniedza informāciju²⁹⁵, ka, lai ieviestu vienotu pamatlīdzekļu nolietojuma uzskaites politiku, 2006.gada reorganizācijas procesā tika noteikts pamatlīdzekļu lietderīgās lietošanas laiks, izvērtējot pamatlīdzekļu fizisko un morālo nolietojumu, noslodzi, ekspluatācijas intensitāti, ieguldījumus remontos un citus faktorus. Vēstules pielikumā:

248.1. pievienoti:

248.1.1. reorganizējamo uzņēmumu²⁹⁶ apstiprinātais jaunu un lietotu pamatlīdzekļu lietderīgās lietošanas laika saraksts;

248.1.2. izveidotās AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” apstiprinātais jaunu un lietotu pamatlīdzekļu lietderīgās lietošanas laika saraksts;

248.2. nav pievienoti dokumenti par pamatlīdzekļu fiziskā un morālā nolietojuma, noslodzes, ekspluatācijas intensitātes u.c. izvērtējumu.

249.Revīzijā konstatēts, ka AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” (skat.16.tabulu):

249.1. iegādājās septiņus gadus vecu mašīnu un piemēroja lietderīgās lietošanas laiku pieci gadi. Tā rezultātā iegādātās lietotās mašīnas lietderīgās lietošanas laiks noteikts par diviem gadiem ilgāks nekā jaunas mašīnas lietderīgās lietošanas laiks;

249.2. iegādājās 14 gadus vecu piekabi un piemēroja lietderīgās lietošanas laiku četri gadi. Tā rezultātā iegādātās lietotās piekabes lietderīgās lietošanas laiks noteikts par 10 gadiem ilgāks jeb vairāk kā divkārt pārsniedz jaunas piekabes lietderīgās lietošanas laiku.

²⁹² Apstiprināti ar Grāmatvedības padomes 21.12.2005. lēmumu „Par Latvijas grāmatvedības standarta Nr.7 „Pamatlīdzekļi” pieņemšanu”.

²⁹³ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 12.07.2006. apstiprinātie „Norādījumi par pamatlīdzekļu vienotu nolietojuma politiku”.

²⁹⁴ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 14.11.2007. apstiprinātie „Noteikumi par pamatlīdzekļu un to nolietojuma (amortizācijas) un mazvērtīgā inventāra uzskaiti”.

²⁹⁵ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 04.09.2011. vēstule Valsts kontrolei Nr.A/1-13/934.

²⁹⁶ VAS „Centrālā reģiona ceļi”, VAS „Kurzemes ceļi”, VAS „Latgales ceļi”, VAS „Vidzemes ceļi”.

Lietotas tehnikas iegāde

Pamatlīdzekļu grupa	Ceļu rajons	Lietderīgās lietošanas laiks jaunam pamatlīdzeklim	Lietderīgās lietošanas laiks lietotam pamatlīdzeklim	Iegādātās tehnikas faktiskais vecums	Noteiktais lietderīgās lietošanas laiks
21.grupa - Kravas automašīnas >3,5t	Jelgavas	10	5	7	12
28.grupa - automašīnu piekabes	Jelgavas	8	4	14	18

250.AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” grāmatvedības reģistros uz 31.12.2010. bija 3193 tehnikas vienības jeb 70% no kopējā tehnikas vienību skaita, kas pilnībā bija amortizētas, tomēr tiek izmantotas saimnieciskajā darbībā. Amortizēto tehnikas vienību iegādes vērtība bija Ls 18 863 434 jeb 36% no kopējā visas tehnikas iegādes vērtības.

251.Saskaņā ar AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” iekšējiem normatīvajiem aktiem²⁹⁷, pamatlīdzekļu nolietojums jeb amortizācijas izdevumi tiek iekļauti sniegto pakalpojumu ražošanas pašizmaksā, kas laika posmā no 2008.gada līdz 2010.gadam bija vairāk nekā pieci miljoni latu gadā. (skat. 10.tabulu).

252.Kopš AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” izveides 2006.gadā pamatlīdzekļu grāmatvedības uzskaiti veic grāmatvedības programmā „HansaWorld”, kurā dati par pamatlīdzekļiem automātiski tika pārnesti no Ceļu reģionu grāmatvedības uzskaites programmām. Grāmatvedības programmas „HansaWorld” veidotajās pamatlīdzekļu uzskaites kartītēs:

252.1. uzrāda iegādāto jauno pamatlīdzekļu izgatavošanas gadu;

252.2. neuzrāda iegādāto lietoto pamatlīdzekļu izgatavošanas gadu, kā arī iepriekš ekspluatācijā bijušo pamatlīdzekļu izgatavošanas gadu;

252.3. uzrāda AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” ekspluatācijā nodošanas gadu.

253.Revīzijā izvērtējot grāmatvedības programmas „HansaWorld” ģenerēto pamatlīdzekļu inventarizācijas sarakstu²⁹⁸, konstatēts, ka:

253.1. dažiem Ceļu rajoniem (Alūksnes Ceļu rajonam, Jelgavas Ceļu rajonam, Rēzeknes Ceļu rajonam) inventarizācijas sarakstā norādītais pamatlīdzekļu ekspluatācijā nodošanas gads nav senāks par 1997.gadu;

253.2. dažiem Ceļu rajoniem (Liepājas Ceļu rajons, Tukuma Ceļu rajons) inventarizācijas sarakstā norādītais pamatlīdzekļu ekspluatācijā nodošanas gads ir senāks par 1997.gadu, tajā skaitā 1988.gads, 1993.gads, u.c.

254.Revīzijā izlases veidā pārbaudot pamatlīdzekļu uzskaiti Alūksnes Ceļu rajonā, konstatēts, ka Alūksnes Ceļu rajonā:

²⁹⁷ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 03.01.2008. Valdes sēdē apstiprinātā „Metodika par AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” pašražoto materiālu pašizmaksas kalkulāciju pielietošanu”, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 17.01.2011. Valdes sēdē apstiprinātie „Noteikumi par AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” sniegto pakalpojumu un derīgo izrakteņu ieguves ieņēmumu un izdevumu uzskaiti”, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 11.05.2010. Valdes sēdē apstiprinātie „AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” noteikumi par cenu veidošanas principiem (mehānismu) realizējot preces”.

²⁹⁸ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” Pamatlīdzekļu inventarizācijas saraksts uz 01.01.2011.

- 254.1. saskaņā ar grāmatvedības programmas „HansaWorld” ģenerēto pamatlīdzekļu inventarizācijas sarakstu pamatlīdzekļu ekspluatācijā nodošanas gads nav senāks par 1998. gada janvāri;
- 254.2. pārbaudot Alūksnes Ceļu rajona pirms grāmatvedības programmas „HansaWorld” ieviešanas izmantotās grāmatvedības programmas ģenerētās pamatlīdzekļu uzskaites kartītes, konstatēts, ka:
- 254.2.1. pamatlīdzekļu uzskaites kartītes paredz norādīt pamatlīdzekļa izgatavošanas gadu, bet tas nav norādīts;
- 254.2.2. pamatlīdzekļu uzskaites kartītēs ir norādīts ienākošais datums, tajā skaitā 1995. gada decembris, 1991. gada maijs, 1987. gada februāris.

Secinājumi

255. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” iekšējā normatīvajā aktā²⁹⁹ ir noteikusi nepamatoti īsu lietderīgās lietošanas laiku jauniem pamatlīdzekļiem, jo saimnieciskajā darbībā izmanto 70% tehnoloģisko iekārtu un mašīnu vienības, kas ir pilnībā amortizētas, kā rezultātā, iekļaujot pamatlīdzekļu amortizācijas izdevumus sniegto pakalpojumu ražošanas pašizmaksā, tā tiek aprēķināta pārāk liela – neatbilstoši faktiskajām ražošanas netiešām izmaksām.
256. Iegādājoties lietotus pamatlīdzekļus, kuru faktiskā vecuma un piemērotā atlikušā lietderīgā lietošanas laika summa ir lielāka nekā jaunam pamatlīdzeklim noteiktais lietderīgās lietošanas laiks, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” apstiprina, ka pamatlīdzekļu faktiskais lietderīgās lietošanas laiks ir ilgāks nekā iekšējā normatīvajā aktā³⁰⁰ noteiktais.
257. Nosakot pamatlīdzekļu faktiskajam derīgumam sabiedrībā neatbilstošu pamatlīdzekļu derīgās lietošanas laiku, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nav nodrošinājis pamatotu amortizācijas izdevumu iekļaušanu pakalpojumu izmaksu aprēķinā.
258. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” vadības rīcībā nav patiesa informācija par ekspluatācijā esošo tehnoloģisko iekārtu un mašīnu faktisko vecumu, lai pieņemtu pamatotus lēmumus par nepieciešamību tos atjaunot, jo, ieviešot grāmatvedības programmu „HansaWorld”, tajā tika ievadīti neatbilstoši dati par pamatlīdzekļu faktisko vecumu.

Ieteikumi

259. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” veikt izmaiņas grāmatvedības uzskaites programmā un pamatlīdzekļu kartītēs ievadīt datus par tehnoloģisko iekārtu un mašīnu ražošanas gadu, lai sniegtu pilnīgu informāciju par pamatlīdzekļu vecumu.
260. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”:
- 260.1. veikt analīzi par ekspluatācijā esošo pamatlīdzekļu faktisko lietderīgās lietošanas laiku;
- 260.2. izvērtēt jautājumu par pamatlīdzekļu lietderīgās lietošanas laiku normatīvu pārskatīšanu, nodrošinot faktiskajai situācijai atbilstošu pakalpojumu izmaksu aprēķinu.

²⁹⁹ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 14.11.2007. apstiprinātie „Noteikumi par pamatlīdzekļu un to nolietojuma (amortizācijas) un mazvērtīgā inventāra uzskaiti”.

³⁰⁰ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 14.11.2007. apstiprinātie „Noteikumi par pamatlīdzekļu un to nolietojuma (amortizācijas) un mazvērtīgā inventāra uzskaiti”.

5.3.2. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” tehnoloģisko iekārtu un mašīnu izmantošanas efektivitāte

Konstatējumi

261. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” ir izstrādājusi programmu „Automašīnu un mehānismu darba uzskaitē”, kurā Ceļu rajoni ievada datus par tehnikas izmantošanu, izpildot darbus, tajā skaitā par nobrauktajiem kilometriem un motorstundām. Minētā programma:
- 261.1. automātiski aprēķina mehānismu izmantošanas jeb noslodzes koeficientu, izdalot mehānisma faktiski nostrādāto laiku stundās ar gada, mēneša vai vienas dienas darba stundu skaitu;
- 261.2. nodrošina iespēju kontrolēt:
- 261.2.1. degvielas izlietojuma atbilstību normai, kā arī degvielas atlikumu bākās;
- 261.2.2. nobraukumu;
- 261.2.3. motorstundu skaitītāju rādījumus;
- 261.3. aprēķina tehnikas kilometra vai motorstundas izmaksas³⁰¹ dalījumā pa:
- 261.3.1. pamatlīdzekļu grupām;
- 261.3.2. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” Ceļu rajoniem;
- 261.3.3. noteiktām tehnikas vienībām par mēnesi, ceturksni, gadu u.c.
262. Revīzijā, salīdzinot datus par programmā „Automašīnu un mehānismu darba uzskaitē” ievadīto automašīnu un mehānismu skaitu ar grāmatvedības uzskaites datiem konstatēts, ka uz 01.01.2011. grāmatvedības uzskaitē norādītais automašīnu skaits ir par 73 vienībām lielāks, bet tehnoloģisko iekārtu skaits ir par 1955 vienībām lielāks nekā programmā „Automašīnu un mehānismu darba uzskaitē” (17.tabula).

17.tabula

Tehnoloģisko iekārtu un mašīnu skaits uz 01.01.2011.

	Mašīnas	Tehnoloģiskās iekārtas	Kopā
Inventarizācijas saraksts	1107	3466	4573
Programma „Automašīnu un mehānismu darba uzskaitē”	1034	1511	2545

263. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nav izstrādājusi iekšējos normatīvos aktus, kur būtu noteikts tehnoloģisko iekārtu un mašīnu optimālas noslodzes koeficients un attiecīgi nepieciešamo mašīnu un tehnoloģisko iekārtu skaits konkrētu darbu veikšanai.
264. Revīzijā konstatēts, ka programma „Automašīnu un mehānismu darba uzskaitē” aprēķina noslodzi tikai par tām konkrētās pamatlīdzekļu grupas mašīnām, ko AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” Ceļu rajons izmanto, nevis par visām pamatlīdzekļu grupas mašīnām, kas ir tā rīcībā. Piemēram:
- 264.1. [Ierobežotas pieejamības informācija];
- 264.2. [Ierobežotas pieejamības informācija];
- 264.3. [Ierobežotas pieejamības informācija];
- 264.4. [Ierobežotas pieejamības informācija].

³⁰¹ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” „Norādījumi par Automašīnu un mehānismu darba uzskaites sistēmas lietošanu”.

Secinājumi

265.AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” programmas „Automašīnu un mehānismu darba uzskaitē”, kas ļauj kontrolēt un analizēt tehnikas izmantošanas efektivitāti:

265.1. dati par automašīnu un mehānismu vienību skaitu neatbilst grāmatvedības uzskaites datiem;

265.2. aprēķinot mašīnu un tehnoloģisko iekārtu noslodzi, programma ņem vērā tikai konkrētajā laika posmā faktiski izmantotās mašīnas un tehnoloģiskās iekārtas un aprēķināto noslodzi attiecina uz visu pamatlīdzekļu grupu,

tādējādi minētā programma nenodrošina precīzus datus par automašīnu un mehānismu izmantošanas efektivitāti, kā rezultātā AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nevar pieņemt pamatotus lēmumus par nepieciešamajām investīcijām tehnoloģiskajās iekārtās un mašīnās.

266.Nenosakot mašīnu un tehnoloģisko iekārtu optimālo noslodzi un skaitu Ceļu rajoniem darbu veikšanai, kā arī neveicot tehnikas noslodzes analīzi, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nenodrošina efektīvu tehnikas izmantošanu.

Ieteikumi

267.AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” izstrādāt kontroles sistēmu visu automašīnu un mehānismu uzskaitēi programmā „Automašīnu un mehānismu darba uzskaitē”, lai:

267.1. programmas „Automašīnu un mehānismu darba uzskaitē” dati atbilstu grāmatvedības uzskaites datiem;

267.2. nodrošinātu visu tehnikas vienību noslodzes aprēķinu.

268.AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” izvērtēt iespēju noteikt mašīnu un tehnoloģisko iekārtu optimālo noslodzi un skaitu, tādējādi optimizējot tehnikas parku un tā uzturēšanas izmaksas.

5.3.3. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” tehnoloģisko iekārtu un automašīnu iznomāšana**Konstatējumi**

269.AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” iekšējos normatīvajos aktos nav noteikusi tehnoloģisko iekārtu un mašīnu iznomāšanas cenu aprēķina metodiku, kura noteiktu tehnoloģisko iekārtu un mašīnu minimālās iznomāšanas cenas aprēķina kārtību.

270.AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”³⁰² ir noteikusi, ka:

270.1. tehnikas iznomāšanas cena nevar būt zemāka nekā attiecīgajā laika posmā saņemto pakalpojumu cena. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nesniedza skaidrojumu par to, kas šajā gadījumā ir saņemto pakalpojumu cena;

270.2. tehnikas iznomāšanas cenas kalkulāciju apstiprina Ceļu rajona direktors.

271.Izlases veidā pārbaudot tehnoloģisko iekārtu un mašīnu iznomāšanas darījumus Alūksnes un Jelgavas Ceļu rajonos, tika konstatēts, ka iznomāšanas maksa tiek noteikta uz vienošanās pamata līgumos un/vai darbu pieņemšanas – nodošanas aktos.

³⁰² AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 17.04.2008. ārkārtas valdes sēdes protokols Nr.08/17.

Secinājums

272. Ņemot vērā to, ka:

272.1. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nav izstrādājusi tehnoloģisko iekārtu un mašīnu iznomāšanas cenu aprēķina metodiku;

272.2. Ceļu rajoni maksu par tehnoloģisko iekārtu un mašīnu iznomāšanu nosaka uz vienošanās pamata,

AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nevar pārliecināties par vienotu principu piemērošanu tehnoloģisko iekārtu un mašīnu iznomāšanas cenas noteikšanā, kas segtu minētā pakalpojuma izmaksas un nodrošinātu peļņu.

Ieteikums

273. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” izvērtēt iespēju izstrādāt metodiku maksas aprēķināšanai par tehnoloģisko iekārtu un mašīnu iznomāšanu, lai nodrošinātu vienotu principu piemērošanu iznomāšanas cenas aprēķinā, tajā skaitā, nosakot minimālo peļņas pieskaitījumu.

6. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” investīcijas**6.1. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” investīciju budžeta plānošana un kontrole****Konstatējumi**

274. Saskaņā ar iekšējo normatīvo aktu³⁰³ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” investīciju un modernizācijas budžetus izstrādā katram saimnieciskajam gadam un katram ceturksnim šādā kārtībā:

274.1. Ceļu rajoni izstrādā budžetus un iesniedz Ražošanas departamentam izvērtēšanai un apkopošanai;

274.2. kopīgo kapitālsabiedrības budžetu, kura sastāvā ir arī investīciju un modernizācijas budžets, Finanšu departaments iesniedz AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” valdei apstiprināšanai.

Minētais normatīvais akts nosaka, ka budžetu izstrādā saskaņā ar sabiedrības mērķi, nodrošinot pozitīvu naudas plūsmu, bet nenosaka konkrētas prasības pamatlīdzekļu iegādes pamatojumam, kā arī nenosaka prasības budžeta izpildes atskaitēm.

275. Revīzijā konstatēts, ka 2010.gadā un 2011.gada 1.pusgadā aptuveni 30% gadījumu plānotajām iegādēm kā pamatojums norādīts esošo tehnikas vienību nomaiņa.

276. Revīzijā konstatēts, ka:

276.1. Ceļu rajoni informāciju par decentralizētajos iepirkumos iegādātajām tehnikas vienībām iesniedz AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” Ražošanas departamentam;

276.2. Ražošanas departaments apkopo informāciju par plānoto un faktisko tehnikas iegādi, bet neiesniedz to AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” valdei.

Secinājums

277. Nenosakot iekšējos normatīvajos aktos par investīciju budžeta izstrādi prasības par pamatlīdzekļu iegādes pamatojuma sniegšanu, kā arī atskaišu sniegšanas kārtību par investīciju budžeta izpildi, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nenodrošina pilnīgas informācijas sniegšanu valdei sabiedrības attīstības lēmumu pieņemšanai.

³⁰³AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 19.11.2009. apstiprinātie „Noteikumi par budžeta izstrādāšanu”.

Ieteikums

278.AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” izvērtēt jautājumu par iekšējā normatīvā akta papildināšanu, nosakot prasības par pamatlīdzekļu iegādes pamatojuma sniegšanu, kā arī atskaišu sniegšanas kārtību, lai nodrošinātu sabiedrības vadību ar detalizētāku un precīzāku informāciju sabiedrības attīstības lēmumu pieņemšanai.

6.2. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” investīciju finansēšana**Konstatējumi**

279. [Ierobežotas pieejamības informācija].

280. Vienlaikus Satiksmes ministrija ir ieteikusi³⁰⁴ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” maksimāli izmantot pašu rīcībā esošos naudas līdzekļus, nepiesaistot aizņemto kapitālu.

281. [Ierobežotas pieejamības informācija].

18.tabula

AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” naudas līdzekļu atlikums uz mēneša beigām, Ls

	2009	2010	2011 1.pusgads
Janvāris	IePI	IePI	IePI
Februāris	IePI	IePI	IePI
Marts	IePI	IePI	IePI
Aprīlis	IePI	IePI	IePI
Maijs	IePI	IePI	IePI
Jūnijs	IePI	IePI	IePI
Jūlijs	IePI	IePI	
Augusts	IePI	IePI	
Septembris	IePI	IePI	
Oktobris	IePI	IePI	
Novembris	IePI	IePI	
Decembris	2 294 356	4 915 174	
Vidēji mēnesī	IePI	IePI	IePI

282. [Ierobežotas pieejamības informācija]:

282.1. [Ierobežotas pieejamības informācija];

282.2. [Ierobežotas pieejamības informācija].

19.tabula

Investīcijas tehnoloģiskajās iekārtās un mašīnās, Ls

[Ierobežotas pieejamības informācija]

283. [Ierobežotas pieejamības informācija]:

283.1. [Ierobežotas pieejamības informācija];

283.2. [Ierobežotas pieejamības informācija];

283.3. [Ierobežotas pieejamības informācija].

³⁰⁴ Satiksmes ministrijas 31.05.2011. Finansista atzinums Nr.03-01.2/864 „Par AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” finansiālajiem rādītājiem un citiem kapitālsabiedrību raksturojošiem lielumiem uz 31.03.2011.”.

- 284.Revīzijā konstatēts, ka AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”³⁰⁵ ir pieņēmusi lēmumu par viena kredīta līguma pirmstermiņa saistību dzēšanu, tā samazinot nākotnes procentu maksājumus aptuveni Ls 113 600 apmērā.
- 285.Normatīvais akts³⁰⁶ nosaka, ka valsts budžeta līdzekļi ir maksājumi par valsts kapitāla izmantošanu, kurus katru gadu veic valsts uzņēmumi, kā arī uzņēmēj sabiedrības, kurās ir valsts kapitāla daļa. Savukārt līzings procentu maksājumi samazina uzņēmēj sabiedrības peļņu, no kuras tiek aprēķināti maksājumi par valsts kapitāla izmantošanu.

Secinājums

286.[Ierobežotas pieejamības informācija].

Ieteikums

287.AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” papildināt iekšējo normatīvo aktu, nosakot pienākumu izvērtēt investīciju finansēšanas proporciju starp pašu un aizņemtajiem līdzekļiem, ņemot vērā sabiedrības rīcībā esošos naudas līdzekļus, lai nodrošinātu pēc iespējas lielāku peļņu, no kuras tiek aprēķināti maksājumi valsts budžetā par valsts kapitāla izmantošanu.

7. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu izpildes kontrole un nodošana pasūtītājam

Konstatējumi

- 288.Kvalitātes prasības valsts autoceļu ikdienas uzturēšanai un darbu kvalitātes kontrolei ir noteiktas:
- 288.1. ārējā normatīvajā aktā³⁰⁷;
 - 288.2. VAS „Latvijas Valsts ceļi” apstiprinātajos tiesību aktos³⁰⁸ par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu tehniskajām specifikācijām;
 - 288.3. līgumā³⁰⁹ starp AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” un VAS „Latvijas Valsts ceļi”.
- 289.VAS „Latvijas Valsts ceļi” izdotajos tiesību aktos³¹⁰ ir noteikti ikdienas uzturēšanas veicamo darbu veidi un izvirzītas prasības šo darbu nodrošināšanai – darbu mērķis, mērvienība, darbu apraksts, izmantojamie materiāli, iekārtas, darba izpildes apraksts, prasības izpildītam darbam, kā arī uzmērījumi un kvalitātes novērtējums.
- 290.Revīzijā konstatēts, ka AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” veic izpildīto darbu kvalitātes kontroli saskaņā ar iekšējo normatīvo aktu prasībām³¹¹. Ceļu rajona darbu vadītājs, ja izpildītā darba kvalitāte atbilst prasībām:

³⁰⁵ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 02.03.2011. ārkārtas Valdes sēdes protokols Nr.11/08.

³⁰⁶ MK 15.12.2009. noteikumu Nr.1471 „Kārtība, kādā tiek noteikta un ieskaitīta valsts budžetā izmaksājamā peļņas daļa par valsts kapitāla izmantošanu” 4 un 4¹.punkts.

³⁰⁷ MK 19.10.2004. noteikumi Nr.871 „Noteikumi par valsts un pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanas prasībām un to izpildes kontroli” (spēkā līdz 12.03.2010.), MK 09.03.2010. noteikumi Nr.224 „Noteikumi par valsts un pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanas prasībām un to izpildes kontroli” (spēkā no 13.03.2010.).

³⁰⁸ VAS „Latvijas Valsts ceļi” 21.12.2006. rīkojums Nr.488 „Par Valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu tehnisko specifikāciju apstiprināšanu”, VAS „Latvijas Valsts ceļi” 01.12.2008. rīkojums Nr.561 „Valsts autoceļu tīrīšanas un kaisīšanas darbu tehniskās specifikācijas”, VAS „Latvijas Valsts ceļi” 12.03.2010. rīkojums Nr.51 „Par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu tehnisko specifikāciju apstiprināšanu”.

³⁰⁹ VAS „Latvijas Valsts ceļi” un AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 27.03.2009. noslēgtā Līguma Nr.LVC07/1.1. __ „Par valsts autoceļu komplekso ikdienas uzturēšanu” 11.pielikums „Darba tehniskās specifikācijas”.

³¹⁰ VAS „Latvijas Valsts ceļi” 21.12.2006. rīkojums Nr.488 „Par Valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu tehnisko specifikāciju apstiprināšanu”, VAS „Latvijas Valsts ceļi” 01.12.2008. rīkojums Nr.561 „Valsts autoceļu tīrīšanas un kaisīšanas darbu tehniskās specifikācijas”, VAS „Latvijas Valsts ceļi” 12.03.2010. rīkojums Nr.51 „Par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu tehnisko specifikāciju apstiprināšanu”.

³¹¹ AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 05.03.2008. valdes sēdē apstiprinātā Kvalitātes vadības sistēma.

- 290.1. veic ierakstus darba izpildes dokumentācijā;
- 290.2. sniedz informāciju pasūtītājam;
- 290.3. sagatavo darbu pieņemšanas nodošanas aktu.
291. Sākot ar 01.01.2011. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” informāciju par paveiktajiem darbiem ievada informācijas sistēmā „Ikdienas uzturēšanas darbu uzskaitē”, kur to apstiprina vai noraida VAS „Latvijas Valsts ceļi”. No Ikdienas uzturēšanas darbu uzskaites sistēmas tiek veidots darbu nodošanas-pieņemšanas akts.
292. Saskaņā ar VAS „Latvijas Valsts ceļi” iekšējo normatīvo aktu³¹² VAS „Latvijas Valsts ceļi” Reģiona nodaļas darbinieks izskata informācijas sistēmā „Ikdienas uzturēšanas darbu uzskaitē” ievadīto informāciju par AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” izpildītajiem darbiem un ne vēlāk kā trīs darba dienu laikā pārbauda darbu izpildi un izdara atzīmi par to akceptēšanu vai noraidīšanu, vai arī veic piezīmi par darbu pieņemšanu pēc nepieciešamajām papildus pārbaudēm u.c.
293. Revīzijā konstatēts, ka VAS „Latvijas Valsts ceļi” Reģionu nodaļas veic arī autoceļu tīkla uzturēšanas prasību izpildes kontroli ārējā normatīvajā aktā³¹³ noteiktajos termiņos.
294. VAS „Latvijas Valsts ceļi”, atklājot neatbilstības veikto darbu apjomā, kvalitātē vai dokumentēšanā, neakceptē veikto darbu un Ikdienas uzturēšanas darbu uzskaites sistēmā piešķir konkrētajam darbam statusu „Koriģēts”. Laika posmā no 01.01.2011. līdz 30.06.2011. VAS „Latvijas Valsts ceļi” minēto statusu piešķīrusi 881 gadījumā, tajā skaitā kā iemeslus norādot:
- 294.1. neprecīzus datus par izpildītajiem darbiem;
- 294.2. neatbilstošu izpildīto darbu kvalitāti;
- 294.3. nepilnā apjomā veiktus darbus;
- 294.4. izpildītus darbus, kuri nebija pasūtīti;
- 294.5. u.c.
295. Ja AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” paveiktajam darbam tiek piešķirts statuss „Koriģēts”:
- 295.1. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” par saviem līdzekļiem veic darba korekciju;
- 295.2. pēc korekciju veikšanas Ikdienas uzturēšanas darbu uzskaites sistēmā AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” iekļauj to kā jaunu darbu.
296. Revīzijā konstatēts, ka AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” neapkopo un neanalizē informāciju par VAS „Latvijas Valsts ceļi” neakceptētajiem darbiem.

Secinājumi

297. Ņemot vērā to, ka kvalitātes prasības valsts autoceļu ikdienas uzturēšanai un darbu kvalitātes kontrolei ir noteiktas normatīvajā aktā³¹⁴, VAS „Latvijas Valsts ceļi” apstiprinātajos tiesību aktos³¹⁵ un līgumā³¹⁶, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” rīcībā ir

³¹² VAS „Latvijas Valsts ceļi” 12.11.2002. apstiprinātās procedūras Nr. I/ PR/B1-3/1 „Autoceļu ikdienas uzturēšanas prasību izpildes kontrole”, versija Nr.9 5.1.apakšpunkts.

³¹³ MK 09.03.2010. noteikumu Nr.224 „Noteikumi par valsts un pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanas prasībām un to izpildes kontroli” 17.1., 18.1.apakšpunkts.

³¹⁴ MK 19.10.2004. noteikumi Nr.871 „Noteikumi par valsts un pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanas prasībām un to izpildes kontroli” (spēkā līdz 12.03.2010.), MK 09.03.2010. noteikumi Nr.224 „Noteikumi par valsts un pašvaldību autoceļu ikdienas uzturēšanas prasībām un to izpildes kontroli” (spēkā no 13.03.2010.).

³¹⁵ VAS „Latvijas Valsts ceļi” 21.12.2006. rīkojums Nr.488 „Par Valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu tehnisko specifikāciju apstiprināšanu”, VAS „Latvijas Valsts ceļi” 01.12.2008. rīkojums Nr.561 „Valsts

pietiekama informācija, lai nodrošinātu valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu veikšanu noteiktajām kvalitātes prasībām.

298. Neapkopojot un neanalizējot informāciju no Ikdienas uzturēšanas darbu uzskaites sistēmas par VAS „Latvijas Valsts ceļi” neakceptētajiem darbiem, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” rīcībā nav informācijas par Ceļu rajonu darbu kvalitāti un izmaksām nekvalitatīvi veikto darbu labošanai, lai izlemtu par pasākumu veikšanu darbu kvalitātes uzlabošanai un attiecīgi izmaksu optimizēšanai.

Ieteikums

299. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs”, analizējot Ikdienas uzturēšanas darbu uzskaites sistēmas informāciju par VAS „Latvijas Valsts ceļi” neakceptētajiem darbiem, izvērtēt Ceļu rajonu darbu kvalitāti un ieviest papildus kontroles pasākumus nekvalitatīvi veikto darbu mazināšanai, lai optimizētu darbu izmaksas.

8. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” izstrādātās informācijas sistēmas

Konstatējumi

300. AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” ceļu ikdienas uzturēšanas darbu uzskaitē un kontrolei un tehnikas un izmantoto agregātu uzskaitē izmanto AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” izstrādātās informācijas sistēmas „Ikdienas uzturēšanas darbu uzskaitē” IS un „Automašīnu un mehānismu darba uzskaitē” IS. Informācijas sistēmu darbības nodrošināšanai tiek izmantota atsevišķa datu bāze.
301. „Ikdienas uzturēšanas darbu uzskaitē” IS un „Automašīnu un mehānismu darba uzskaitē” IS lietošanas funkcionalitāte ir aprakstīta rokasgrāmatās darbam ar sistēmu.
302. Revīzijā konstatēts, ka AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” nav izstrādājusi atsevišķas tehniskās specifikācijas un sistēmas administratora rokasgrāmatas gan „Ikdienas uzturēšanas darbu uzskaitē” IS, gan „Automašīnu un mehānismu darba uzskaitē” IS.

Secinājums

303. Tā kā nav izstrādātas ieviesto sistēmu „Ikdienas uzturēšanas darbu uzskaitē” IS un „Automašīnu un mehānismu darba uzskaitē” IS tehniskās specifikācijas un sistēmas administratora rokasgrāmatas, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” atbildīgo darbinieku maiņas gadījumā pastāv risks, ka būs apgrūtināta turpmākā ieviesto sistēmu pilnveidošana un uzturēšana.

Ieteikums

304. Lai nodrošinātu ieviesto sistēmu pilnveidošanu un uzturēšanu un nodrošinātu atbildīgo darbinieku atbalstu darbā ar ieviestajām sistēmām „Ikdienas uzturēšanas darbu uzskaitē” IS un „Automašīnu un mehānismu darba uzskaitē” IS, AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” izstrādāt šo sistēmu tehniskās specifikācijas un sistēmas administratora rokasgrāmatas.

autoceļu tīrīšanas un kaisīšanas darbu tehniskās specifikācijas”, VAS „Latvijas Valsts ceļi” 12.03.2010. rīkojums Nr.51 „Par valsts autoceļu ikdienas uzturēšanas darbu tehnisko specifikāciju apstiprināšanu”.

³¹⁶ VAS „Latvijas Valsts ceļi” un AS „Latvijas autoceļu uzturētājs” 27.03.2009. noslēgtā Līguma Nr.LVC07/1.1.1. „Par valsts autoceļu komplekso ikdienas uzturēšanu” 11.pielikums „Darba tehniskās specifikācijas”.

NAV KLASIFICĒTS
72

Revīzijas grupas vadītājs,
vecākais valsts revidents

A.Jakovļevs

Revīzijas grupa:
valsts revidente

I.Pavāre

informāciju sistēmu auditors

V.Kaļupnieks

SASKAŅOTS
Sektora vadītāja

L.Ceimere

Departamenta direktore

M.Salgrāve